

บทที่ 3

ลักษณะของคดีอาชญากรรมและการกระจายตัว

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกศึกษาอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์เท่านั้น โดยเฉพาะคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ ซึ่งคดีอาชญากรรมดังกล่าว มี 6 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ คดีลักทรัพย์(ทรัพย์สิ้นทั่วไป) คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักทรัพย์พิเศษ(รถจักรยานยนต์) และ คดีลักทรัพย์พิเศษ(รถยนต์) โดยศึกษาจากข้อมูลคดีอาชญากรรมของสถานีตำรวจทั้ง 4 แห่งที่รับผิดชอบพื้นที่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยศึกษาจากการบันทึกในสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจแต่ละแห่ง พบว่าทั้งจำนวนของคดีและรูปแบบของคดีมีความแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละสถานีตำรวจ

สำหรับสมุดสารบบคดีอาญา มีลักษณะเป็นแฟ้มขนาดใหญ่ที่บันทึกคดีอาชญากรรมทุกประเภทที่ประชาชนมาแจ้งความ มีจำนวนคดี 100 คดีต่อ 1 แฟ้ม ดังนั้น ใน 1 ปี จึงมีจำนวนแฟ้มข้อมูลที่สถานีจำนวนมาก และมีการกำหนดหมายเลขประจำในแต่ละแฟ้มเพื่อใช้ในการเรียกค้นข้อมูล เช่น แฟ้มข้อมูล 1-100/39 หมายถึง แฟ้มข้อมูลฉบับนี้เก็บข้อมูลคดีหมายเลข 1-100 ในปี พ.ศ. 2539 ข้อมูลภายในแฟ้ม มีลักษณะเป็นแบบฟอร์ม 2 หน้ากระดาษคู่กันไปในหน้าแรกมีเนื้อหาที่ประกอบไปด้วย หมายเลขประจำคดี ชื่อของผู้รับแจ้ง ประเภทคดี ชื่อของผู้เสียหาย เวลาเกิดเหตุ สถานที่พักอาศัย สถานที่เกิดเหตุ และเนื้อหาของคดี ส่วนหน้าที่ 2 ของสารบบนั้น เป็นชื่อของผู้กระทำผิด จำนวนคน และความเห็นของอัยการประจำคดีนั้น ๆ การบันทึกของคดีขึ้นอยู่กับความละเอียดของตำรวจซึ่งเป็นผู้รับแจ้ง ทำให้ข้อมูลบางด้านอาจสูญหาย หรือไม่ได้จำแนกไว้ให้ละเอียดชัดเจนเพียงพอ โดยเฉพาะในส่วน of สถานที่เกิดเหตุที่มักไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน

นอกเหนือจากนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่กระทำในลักษณะเป็นแฟ้มข้อมูลที่บันทึกด้วยมือ เมื่อเวลาผ่านไปนาน นอกจากมีแฟ้มข้อมูลจำนวนมากที่ถูกเก็บไว้แล้ว คุณภาพหมึกและคุณภาพเนื้อกระดาษก็เสื่อมลง ดังนั้น จึงมีแฟ้มข้อมูลที่สูญหาย หรืออยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ และยังมีรายละเอียดของคดีที่ไม่เท่ากันในแต่ละคดี เช่น ไม่ได้ระบุถึงสถานที่เกิดเหตุ ขาดวันและเวลาที่ชัดเจนแน่นอน หรือระบุประเภทของคดีที่ไม่ถูกต้อง ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงนำข้อมูลคดีอาชญากรรมจากสมุดสารบบคดีอาญามาทำการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ และบันทึกรายละเอียดของคดีลงในฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับตำแหน่งที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ตามฐานข้อมูลอาชญากรรมที่ออกแบบไว้ ที่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป โดยอ้างอิงตำแหน่งทางพื้นที่เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงระหว่างชั้นข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย หมายเลขคดี ชื่อสถานีตำรวจ ชื่อสถานที่ ประเภทสถานที่ ชื่อถนน

ประเภทคดี วันที่เกิดเหตุ ประเภทของวัน เดือนที่เกิดเหตุ ปีที่เกิดเหตุ เวลาที่เกิดเหตุ ตำบลที่เกิดเหตุ และรหัสสถานที่ โดยมีรหัสหลักประจำฐานข้อมูลคืออาชญากรรม ได้แก่ รหัสสถานที่ หมายเลขคดี และชื่อสถานีตำรวจ เป็นรหัสที่ใช้ในการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่น ๆ โดยมีเงื่อนไขว่า ข้อมูลรหัสสถานที่นำมาใช้ในการเชื่อมโยงกับข้อมูลประเภทจุด(ในกรณีที่ทราบสถานที่) ข้อมูลชื่อถนนใช้ในการเชื่อมโยงกับข้อมูลประเภทเส้น(ในกรณีที่ทราบชื่อถนน) และข้อมูลชื่อตำบลใช้ในการเชื่อมโยงกับข้อมูลประเภทพื้นที่รูปปิด(ในกรณีที่ทราบชื่อตำบล) ทั้งนี้ ในการเชื่อมโยงข้อมูลคดีกับตำแหน่งบนพื้นที่ต้องมีการนับความถี่ของข้อมูล เพื่อใช้ในการระบุพื้นที่ให้ได้อย่างน้อยที่สุดว่า ในเขตตำบลใดมีจำนวนคดีเท่าใด ส่วนหมายเลขคดี และสถานีตำรวจนั้นใช้เชื่อมโยงกับข้อมูลของผู้กระทำผิดและผู้เสียหาย โดยที่ข้อมูลของผู้เสียหายประกอบไปด้วย จำนวนผู้เสียหาย เพศของผู้เสียหาย อายุของผู้เสียหาย และเชื้อชาติของผู้เสียหาย ส่วนข้อมูลของผู้กระทำผิด ประกอบไปด้วย จำนวนของผู้กระทำผิดในคดีนั้นๆ เพศของผู้กระทำผิด อายุของผู้กระทำผิด และเชื้อชาติของผู้กระทำผิด (ภาคผนวก ก)

เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันในเรื่องของคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จึงต้องอธิบายลักษณะพื้นฐานของการเกิดคดีอาชญากรรมที่เป็นอยู่อย่างละเอียด ดังนั้นในการวิเคราะห์นี้ ได้ยึดถือจำนวนคดี ตามความสมบูรณ์ของข้อมูลในหัวข้อนั้นๆ เป็นหลัก โดยเนื้อหาของการกระจายตัวของกรณีการเกิดคดีอาชญากรรมในบทนี้ แบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ ด้วยกัน ได้แก่ 1) ลักษณะและประเภทของคดีอาชญากรรม ซึ่งเน้นเนื้อหารายละเอียดของการเกิดคดีอาชญากรรมแยกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ การเกิดคดีอาชญากรรมในรอบรายปี (เปรียบเทียบช่วงก่อนการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจใน ปี พ.ศ. 2540 และช่วงภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ รวมไปถึงแนวโน้มของการเกิดคดีอาชญากรรม) ลักษณะของคดีอาชญากรรมแยกเป็นช่วงเวลาและความเกี่ยวข้องกับประเภทสถานที่ (การเกิดคดีอาชญากรรมในรอบรายวัน รายสัปดาห์ และรายเดือน) 2) การกระจายตัวเชิงพื้นที่ของคดีอาชญากรรม แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ในระดับตำบล และระดับพื้นที่ตามที่อยู่ของผู้เสียหายที่เกิดคดี 3) สถานที่เกิดคดีอาชญากรรมซ้ำซากในรอบ 5 ปี และตำแหน่งของการเกิดคดีประเภทต่างๆ และ 4) ลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหาย และลักษณะพื้นฐานของผู้กระทำผิด เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำอธิบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนต่อไป

3.1 ลักษณะและประเภทของคดีอาชญากรรม

จากข้อมูลคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในรอบ 5 ปี ทั้ง 4 สถานีตำรวจนั้น พบว่ามีคดีเกิดขึ้นทั้งหมด 5,224 คดี ประกอบไปด้วยลักษณะพื้นฐานและประเภทของคดี ได้แก่ ปีที่เกิดเหตุ เวลาที่

เกิดเหตุ วันที่เกิดเหตุ ประเภทของคดี พื้นที่ที่เกิดเหตุ(ระดับตำบล) เชื้อชาติ เพศ และอายุของผู้เสียหาย จำนวนผู้กระทำผิด เชื้อชาติ เพศ และอายุของผู้กระทำผิด โดยมีคดีที่เกิดในเขต สก.อ. เมืองเชียงใหม่ 2,122 คดี ในเขต สก.ต.ภูพิงค์ฯ 1,051 คดี สก.ต.แม่ปิง 1,037 คดี และ ในเขต สก.ต.ช้างเผือก 1,014 คดี (ตาราง 3.1)

ตาราง 3.1 จำนวนคดีแยกตามพื้นที่รับผิดชอบรายสถานีตำรวจและรายปี

สถานี/พ.ศ.	พ.ศ. 2539	พ.ศ. 2540		พ.ศ. 2541		พ.ศ. 2542		พ.ศ. 2543		รวม
	จำนวน	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	
สก.อ.เมืองเชียงใหม่	438	349	-20.32	487	39.54	429	-11.91	418	-2.56	2,122
สก.ต.ภูพิงค์ฯ	162	147	-9.26	231	57.14	241*	4.33	271	12.45	1,051
สก.ต.แม่ปิง	192*	196	2.08	196*	0	163*	-16.84	290	77.91	1,037
สก.ต.ช้างเผือก	116	140	20.69	288	105.71	206	-28.47	264	28.16	1,014
รวม	908	832	-8.37	1,202	44.47	1,039	-13.56	1,243	19.63	5,224

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543
หมายเหตุ: * หมายถึง มีสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจสูญหาย

3.1.1 ลักษณะและประเภทของคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายปี

เมื่อเปรียบเทียบคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายสถานีตำรวจแล้วนั้น พบว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในปี พ.ศ. 2539-2543 อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่(สก.อ.เมืองเชียงใหม่) มากที่สุด เฉลี่ยแล้วเกิดคดีอาชญากรรมปีละ 424 คดี ซึ่งถือได้ว่ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเป็นรายปีต่อปี ส่วนสถานีตำรวจอื่น ๆ นั้น มีอัตราเฉลี่ยของการเกิดคดีรายปีอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน คือ สก.ต.ภูพิงค์ฯ มีอัตราการเกิดคดีเฉลี่ย 210 คดีต่อปี สก.ต.แม่ปิง มีอัตราการเกิดคดีเฉลี่ย 207 คดีต่อปี และ สก.ต.ช้างเผือก มีอัตราการเกิดคดีเฉลี่ย 202 คดีต่อปี

จะเห็นได้ว่า ในด้านอัตราการเกิดคดีต่อปีนั้น พื้นที่ในเขตรับผิดชอบของ สก.อ.เมืองเชียงใหม่ นั้น มีจำนวนการเกิดคดีต่อปีที่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีย้อนหลังในสถานีเดียวกัน แต่ด้านจำนวนของคดีแยกเป็นรายสถานีนั้น สก.อ.เมืองเชียงใหม่แต่เมื่อเทียบกับสถานีตำรวจ

อื่นๆ ในพื้นที่เหล่านั้น มีจำนวนคดีอาชญากรรมที่สูงที่สุดในพื้นที่ศึกษา ในขณะที่สถานีตำรวจอื่นๆ โดยเฉพาะ สภ.ต.ภูพิงค์ฯ ที่มีคดีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สภ.ต.แม่ปิงในช่วงปี พ.ศ. 2543 ที่มีการเพิ่มของคดีแบบก้าวกระโดด และ สภ.ต.ช้างเผือกมีจำนวนคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวในปี พ.ศ. 2541 และเมื่อพิจารณาจำนวนคดีที่เกิดขึ้นโดยรวมทุกสถานีโดยไม่แยกประเภทของคดีอาชญากรรมนั้น คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะที่ไม่แน่นอน สังกัดได้จากอัตราการเพิ่มของคดีโดยรวมทั้งหมดตลอดทั้งปี พบว่าปี พ.ศ. 2540 มีจำนวนคดีลดลงเพียงเล็กน้อย จากปี พ.ศ. 2539 และกลับเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2541 ที่มีจำนวนคดีเพิ่มมากขึ้น โดยลดลงเพียงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2542 และกลับสูงขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของจำนวนการเกิดอาชญากรรมรายปี และจำนวนคดีที่แตกต่างกันในแต่ละสถานีตำรวจ แต่อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่ามีสมุคสารบบคดีอาญาในบางสถานีตำรวจสูญหาย โดยเฉพาะ สภ.ต.แม่ปิง(บางปี) และสภ.ต.ภูพิงค์ฯ(บางปี) จึงอาจทำให้จำนวนคดีรวมของแต่ละสถานีตำรวจมีความคลาดเคลื่อนได้

จากสมมติฐานข้อแรก ที่ได้กล่าวถึง การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจไว้ว่า จำนวนคดีของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายหลังจากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจนั้น โดยแท้จริงแล้ว การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น ได้เริ่มมาจากการเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจฟองสบู่ และรัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัวตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นมานั้น สถาบันการเงินต่าง ๆ ของประเทศไทยต้องถูกยุบกิจการลงไปถึง 56 แห่ง และทำให้เกิดภาวะการณ์การล้มละลายทางเศรษฐกิจ จนเริ่มมีการปลดพนักงานออกและปรับปรุงเงินเดือนในอัตราใหม่ของสถานที่ประกอบการหลาย ๆ แห่ง เกิดภาวะที่ประชากรไม่มีงานทำ และตกงานกันเป็นจำนวนมาก (นิพนธ์ ศรีสุวรรณ, 2541) นอกจากนั้น ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้ประชาชนผู้ว่างงานเกิดปัญหาในการครองชีพ จึงต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดโดยไม่เลือกวิธีการ อันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงจำนวนของการเกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคดีอาชญากรรมในช่วงปี พ.ศ. 2539-2540 ที่เป็นช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ และช่วงปี พ.ศ. 2541-2543 ที่เป็นช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ โดยเปรียบเทียบทั้งจำนวนและประเภทของคดีอาชญากรรม ดังนี้

1) ลักษณะและประเภทของคดีช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ(พ.ศ. 2539-2540)

สำหรับจำนวนและประเภทของคดีอาชญากรรมในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ นั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 1,740 คดี แยกเป็นคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2539 ได้ 908 คดี และ คดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 มีจำนวน 832 คดี (ตาราง 3.2)

ตาราง 3.2 คดีอาชญากรรมประทุษร้ายต่อทรัพย์สินแยกเป็นรายประเภทในปี พ.ศ. 2539-2540

ประเภทคดี/ปี	พ.ศ. 2539		พ.ศ. 2540		อัตราเพิ่ม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ลักทรัพย์ทั่วไป	570	62.78	491	59.01	-13.86
2. ชิงทรัพย์	41	4.52	30	3.61	-26.83
3. ชิงทรัพย์	14	1.54	16	1.92	14.29
4. ปล้นทรัพย์	7	0.77	9	1.08	28.57
5. ลักทรัพย์(รถจักรยานยนต์)	243	26.76	261	31.37	7.41
6. ลักทรัพย์(รถยนต์)	33	3.63	25	3	-24.24
รวม	908	100	832	100	-8.37

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

จากตาราง 3.2 เมื่อเปรียบเทียบคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายประเภทในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น พบว่า ในปี พ.ศ. 2539 ในกลุ่มคดีอาชญากรรมทั้ง 6 ประเภทนั้น มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.78 และคดีลักรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 26.76 นอกเหนือจากนั้นเป็นคดีประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีเพียงไม่เกินร้อยละ 5 ของคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2539

สำหรับปี พ.ศ. 2540 ก็เช่นเดียวกัน มีคดีเกิดขึ้นทั้งหมด 832 คดี ในปีนี้มีคดีลดลงจากปี พ.ศ. 2539 คิดเป็นร้อยละ 8.37 แต่คดีส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในปีนี้ก็ยังคงเป็นคดีลักทรัพย์ทั่วไป ร้อยละ 59.01 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด รองลงมายังคงเป็นคดีประเภทลักรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 31.37 และคดีประเภทอื่น ๆ มีเพียงจำนวนเล็กน้อย (ไม่เกินร้อยละ 4 ของคดีทั้งหมด) เมื่อเทียบกับคดีทั้ง 2 กลุ่มที่เกิดขึ้นในปีนี้

จะเห็นได้ว่า การเกิดคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั้ง 2 ปีนั้น คดีอาชญากรรมประเภทคดีลักทรัพย์ทั่วไปมีมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดในปีเดียวกัน และในขณะเดียวกัน คดีลักรถจักรยานยนต์ก็มีสัดส่วนมากที่สุดในอันดับรองลงมา ซึ่งในปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2540 อันดับของคดีทั้ง 2 ประเภทก็ยังคงเกิดขึ้นสูงที่สุดไม่มีความแตกต่างกันเลย แม้ว่า คดีลักทรัพย์ในปี พ.ศ. 2540 ลดลงมากถึงร้อยละ 13.86

ตาราง 3.3 การเปรียบเทียบอัตราการเกิดคดีแยกเป็นรายปีและรายสถานี พ.ศ. 2539-2540

สถานีตำรวจ/ ประเภทของคดี	ลัก ทรัพย์	ชิง ทรัพย์	วิ่งราว ทรัพย์	ปล้น ทรัพย์	ลัก รถจักรยานยนต์	ลัก รถยนต์	รวม	อัตรา ส่วน	
พ.ศ. 2539	สก.ต.ช้างเผือก	73	3	1	0	37	2	116	12.78
	สก.ต.ภูพิงค์ฯ	92	7	3	0	54	5	161	17.72
	สก.ต.แม่ปิง	163	3	2	0	24	0	192	21.15
	สก.อ.เมืองเชียงใหม่	242	28	8	7	128	26	439	48.35
	รวม	570	41	14	7	243	33	908	100
พ.ศ. 2540	สก.ต.ช้างเผือก	69	5	4	5	50	7	140	16.83
	สก.ต.ภูพิงค์ฯ	80	4	2	3	53	5	147	17.67
	สก.ต.แม่ปิง	168	0	1	1	23	3	196	23.55
	สก.อ.เมืองเชียงใหม่	174	21	9	0	135	10	349	41.95
	รวม	491	30	16	9	261	25	832	100

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนและประเภทของคดีอาชญากรรมแยกเป็นช่วงรายปีตามแต่ละสถานีตำรวจนั้น ในปี พ.ศ. 2539 จากจำนวนคดีอาชญากรรมทั้งหมด 908 คดี มีคดีที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สก.อ.เมืองเชียงใหม่ ร้อยละ 48.35 ส่วนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สก.ต.แม่ปิง มีคดีเกิดขึ้นทั้งหมด ร้อยละ 21.45 พื้นที่รับผิดชอบของ สก.ต.ภูพิงค์ฯ ร้อยละ 17.73 และเกิดคดีน้อยที่สุดในเขต สก.ต.ช้างเผือก ร้อยละ 12.78

สำหรับประเภทของคดีอาชญากรรมนั้น ในเขตของ สก.อ.เมืองเชียงใหม่ มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากที่สุด โดยมีคดีลักทรัพย์โดยทั่วไปเกิดขึ้นมากที่สุดถึงร้อยละ 42.46 จากคดีทั้งหมด และคดีลักรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 52.68 จากคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นทุกสถานีตำรวจ

ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจอื่นๆ ก็เช่นกัน ทุกๆ สถานีตำรวจมีคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ คดีประเภทลักทรัพย์ คือ ในเขตสก.ต.แม่ปิง คดีประเภทลักทรัพย์รองลงมาจาก สก.อ.เมืองเชียงใหม่ มีจำนวนมากถึงร้อยละ 28.6 ของคดีทั้งหมด แต่มีคดีลักรถจักรยานยนต์เกิดขึ้นน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.4 ของคดีทั้งหมด ในเขตสก.ต.ภูพิงค์ฯ นั้น มีจำนวนคดีลักทรัพย์ร้อยละ 16.1 แต่มีคดีลักรถจักรยานยนต์ และรถยนต์มาก ร้อยละ 22.2 และ 15 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่สก.ต.ช้างเผือก นั้น มีคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือคดีลักทรัพย์ร้อยละ 12.81 และคดีลักรถจักรยานยนต์ร้อยละ 15.23

ในปี พ.ศ. 2540 รูปแบบของคดีอาชญากรรมมีลักษณะเดียวกันกับคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2539 มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น 832 คดี แม้ว่าจำนวนโดยรวมของคดีอาชญากรรมนั้นลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2539 คือลดลงร้อยละ 8.37 แต่เมื่อพิจารณาถึงประเภทคดี และเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจต่างๆ ในพื้นที่ พบว่า เขตสภ.เมืองเชียงใหม่ ยังคงมีจำนวนคดีสูงที่สุดอยู่เช่นเดิม คือร้อยละ 41.95 ของคดีทั้งหมด โดยที่ประเภทคดีอาชญากรรมที่มากที่สุดก็ยังคงเป็นคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นถึงร้อยละ 35.44 ของคดีทั้งหมด และลักรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 51.7 ของคดีทั้งหมด ส่วน สภ.ต.แม่ปิงนั้น มีจำนวนคดีโดยรวมร้อยละ 23.6 ของคดีทั้งหมด โดยมีจำนวนคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นสูงที่สุดรองลงมาจาก สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ สำหรับสภ.ต.ช้างเผือกและ สภ.ต.ภูพิงค์ฯ นั้น มีจำนวนคดีโดยรวมทั้งหมดร้อยละ 17.67 และ 16.83 ตามลำดับ และมีจำนวนคดีรวมที่ใกล้เคียงกัน คดีที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ยังคงเป็นคดีลักทรัพย์ และคดีลักรถจักรยานยนต์ โดยเฉพาะคดีลักรถจักรยานยนต์ที่มีจำนวนใกล้เคียงกันทั้ง 2 สถานีนั้น มีจำนวนมากกว่าคดีลักรถจักรยานยนต์ที่เกิดขึ้นในเขต สภ.ต.แม่ปิง ที่เกิดขึ้นเพียงร้อยละ 8.81 ในขณะที่ สภ.ต.ช้างเผือกและ สภ.ต.ภูพิงค์ฯ มีการเกิดคดีลักรถจักรยานยนต์มากกว่า คือ ร้อยละ 19.16 และ 20.31 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2540 นั้น มีคดีอาชญากรรมบางประเภทที่ยังคงมีจำนวนที่สูงเช่นเดิม โดยเฉพาะคดีลักทรัพย์และคดีลักรถจักรยานยนต์ และแม้พิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายสถานีตำรวจ ก็ยังคงมีจำนวนเกิดคดีประเภทนี้มากกว่าคดีประเภทอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด สำหรับการลักรถจักรยานยนต์อาจเป็นเพราะมีความเสี่ยงในการถูกจับกุมน้อย เป็นการมุ่งเป้าประสงค์ไปที่ทรัพย์เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการข่มขู่หรือทำร้ายผู้เสียหายมาเกี่ยวข้อง และคดีลักรถจักรยานต์ ซึ่งเกิดขึ้นน้อย แต่หากเกิดขึ้นแล้วมักก่อความเสียหายได้มากกว่าลักรถจักรยานยนต์ อีกทั้งในการลักรถยนต์นั้น ต้องอาศัยความชำนาญในการขโมยมาก จึงมักเกิดคติน้อยกว่าการลักรถจักรยานยนต์โดยทั่วไป

2) ลักษณะและประเภทของคดีช่วงหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ(พ.ศ. 2541-2543)

ในปี พ.ศ. 2541 หรือภายหลังช่วงการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ โดยรวมแล้วมีคดีเพิ่มขึ้นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นคดีลักทรัพย์โดยทั่วไป หรือคดีลักทรัพย์ประเภทลักรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับคดีอื่น ๆ ที่เลือกศึกษา มีการลดลงหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย คดีส่วนใหญ่ยังคงเป็นคดีลักทรัพย์ทั่วไปถึงร้อยละ 50 ของคดีทั้งหมด และคดีลักรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมากถึงร้อยละ 42.85 จากคดีทั้งหมด ส่วนคดีประเภทอื่น ๆ มีเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับการเกิดอาชญากรรมแยกเป็นรายปี (ตาราง 3.4)

ตาราง 3.4 คดีอาชญากรรมประทุษร้ายต่อทรัพย์ ในปี พ.ศ. 2541-2543

ประเภทคดี/ พ.ศ.	พ.ศ. 2541	อัตราเพิ่ม	พ.ศ. 2542	อัตราเพิ่ม	พ.ศ. 2543	อัตราเพิ่ม
1.ลักทรัพย์ทั่วไป	601	22.4	503	-16.31	584	16.1
2.วิ่งราวทรัพย์	48	60	34	-29.17	64	88.24
3.ชิงทรัพย์	8	-50	5	-37.5	11	120
4.ปล้นทรัพย์	5	-44.44	4	-20	7	75
5.ลักทรัพย์(รถจักรยานยนต์)	515	97.32	465	-9.71	551	18.49
6.ลักทรัพย์(รถยนต์)	25	0	28	12	26	-7.14
รวม	1,202	44.47	1,039	-13.56	1,243	19.63

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

ส่วนในปี พ.ศ. 2542 และ 2543 ประเภทคดีที่เกิดขึ้นบ่อยและมีจำนวนมากที่สุดทั้ง 2 ปี ยังคงเป็น คดีลักทรัพย์ เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2542 ถึงร้อยละ 48.4 และในปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 46.9 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ คดีลักรถจักรยานยนต์มีจำนวนมากรองลงมา คือ ในปี พ.ศ. 2542 ร้อยละ 44.8 และในปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 44.4 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ ส่วนคดีอื่นๆ มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงเล็กน้อยในแต่ละปี

เมื่อเปรียบเทียบคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายสถานีตำรวจ และรายปีที่เกิดเหตุ สำหรับ สถานีตำรวจทั้ง 4 แห่งในเขตพื้นที่ศึกษานั้น ในปี พ.ศ. 2541 สถานีตำรวจที่มีจำนวนการเกิดคดีมากที่สุดยังเป็น สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ ร้อยละ 40.51 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ (ตาราง 3.5) โดยมีคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ คดีลักทรัพย์ทั่วไป ร้อยละ 38.77 และคดีลักรถจักรยานยนต์ร้อยละ 38.8 ของคดีลักทรัพย์และคดีลักรถจักรยานยนต์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ คดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในเขต สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ ใน ปี พ.ศ. 2540 จะเห็นว่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะคดีลักรถจักรยานยนต์ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 135 คดี เป็น 200 คดี ส่วนพื้นที่ที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นรองลงมานั้น เป็นพื้นที่ของสภ.ต.ช้างเผือกซึ่งมีจำนวนคดีเกิดขึ้นร้อยละ 23.96 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ โดยมีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นสูงที่สุดคือ คดีประเภทลักรถจักรยานยนต์เป็นร้อยละ 29.9 ของคดีลักรถจักรยานยนต์ทั้งหมด และ คดีลักทรัพย์ทั่วไปร้อยละ 19.63 จากคดีลักทรัพย์ทั้งหมด ส่วนพื้นที่ในเขต สภ.ต.ภูพิงค์ฯ นั้น ในปี พ.ศ. 2541 มีคดีเกิดขึ้นมากในอันดับที่ 3 ซึ่งก็มีจำนวนของคดีประเภทลักรถจักรยานยนต์ที่สูงกว่าคดีลักทรัพย์เช่นเดียวกัน คือ มีคดีลักรถจักรยานยนต์ถึงร้อยละ 26.6 จากคดีลักรถจักรยานยนต์ทั้งหมด และคดีลักทรัพย์ทั่วไปเพียงร้อยละ 13.98 จากคดีลักทรัพย์ทั้งหมด ส่วนสภ.ต.แม่ปิง มีจำนวนคดีเกิดขึ้นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.31 ของ

คดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา แบ่งเป็น คดีลักทรัพย์ทั่วไปร้อยละ 27.6 ของคดีลักทรัพย์ทั้งหมด และ คดีลักรถจักรยานยนต์ร้อยละ 4.6 ของคดีลักรถจักรยานยนต์ทั้งหมด

ตาราง 3.5 การเปรียบเทียบอัตราการเกิดคดีแยกเป็นรายปีและรายสถานี พ.ศ. 2541-2543

สถานีตำรวจ/ ประเภทของคดี	ลัก ทรัพย์	ชิง ทรัพย์	วิ่งราว ทรัพย์	ปล้น ทรัพย์	ลัก รถจักรยานยนต์	ลัก รถยนต์	รวม	อัตรา ส่วน
พ.ศ. 2541	สภ.ต.ช้างเผือก	118	2	1	2	154	288	23.96
	สภ.ต.ภูพิงค์ฯ	84	1	3	1	137	231	19.22
	สภ.ต.แม่ปิง	166	2	1	0	24	196	16.31
	สภ.อ.เมืองเชียงใหม่	233	43	3	2	200	487	40.51
	รวม	601	48	8	5	515	1,202	100
พ.ศ. 2542	สภ.ต.ช้างเผือก	80	3	1	1	113	206	19.83
	สภ.ต.ภูพิงค์ฯ	81	2	1	0	155	241	23.19
	สภ.ต.แม่ปิง	142	6	0	0	11	163	15.69
	สภ.อ.เมืองเชียงใหม่	200	23	3	3	186	429	41.29
	รวม	503	34	5	4	465	1,039	100
พ.ศ. 2543	สภ.ต.ช้างเผือก	87	8	3	5	149	264	21.24
	สภ.ต.ภูพิงค์ฯ	118	6	2	0	142	271	21.81
	สภ.ต.แม่ปิง	196	8	1	0	80	290	23.33
	สภ.อ.เมืองเชียงใหม่	183	42	5	2	180	418	33.62
	รวม	584	64	11	7	551	1,243	100

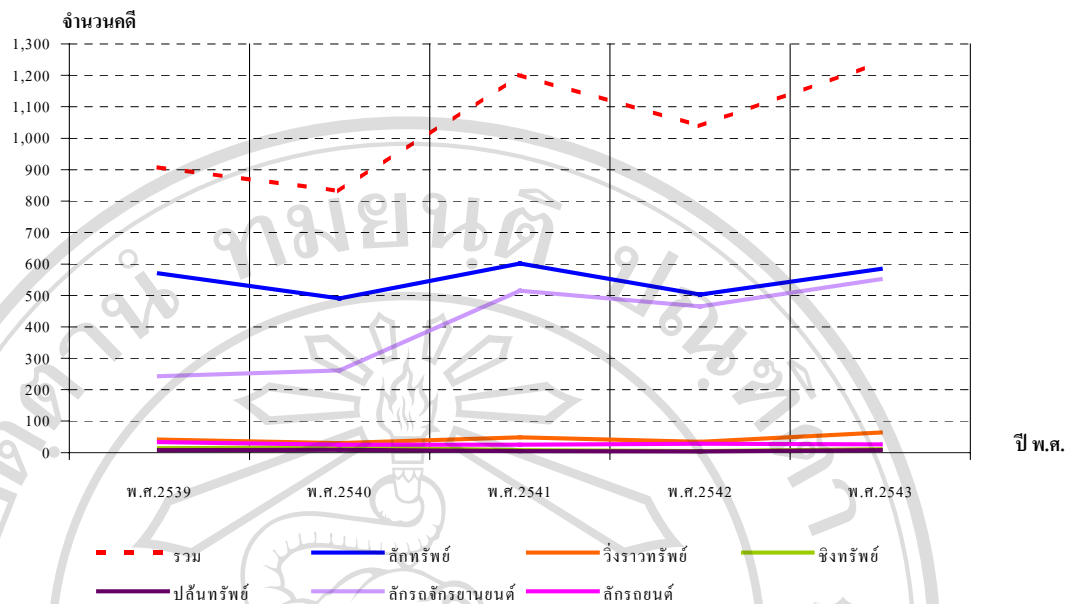
ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

ส่วนในปี พ.ศ. 2542 นั้น มีจำนวนของคดีโดยรวมทั้งปีลดลงจากปี พ.ศ. 2541 ร้อยละ 15.69 พื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด ยังคงอยู่ในเขตสภ.อ.เมืองเชียงใหม่ คือ ร้อยละ 41.29 จากจำนวนคดีรวมทั้งหมดในปีนั้น คดีลักทรัพย์ยังคงเป็นคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาเป็นคดีลักรถจักรยานยนต์ สถานีตำรวจที่มีคดีโดยรวมมากรองลงมา คือ สภ.ต.ภูพิงค์ฯ และ สภ.ต.ช้างเผือก คิดเป็นร้อยละ 23.19 และ 19.83 ตามลำดับ โดยทั้งสองสถานีตำรวจนี้ มีจำนวนของคดีลักรถจักรยานยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 24.3 ตามลำดับ รองลงมาเป็นคดีลักทรัพย์ซึ่งในเขตพื้นที่ทั้งสองแห่งนั้น มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 15.9 ส่วนพื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยที่สุดคือ สภ.ต.แม่ปิง มีจำนวนคดีโดยรวมเกิดขึ้น ร้อยละ 15.69 จากคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยมีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุดร้อยละ 28.23 จากคดีลักทรัพย์ทั้งหมด นอกจากนี้

นั้นคดีประเภทลัทธิจักรยานยนต์ที่มีจำนวนลดลงจากปีที่แล้ว โดยภาพรวมแล้ว ในปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นลดลง แต่ในพื้นที่ที่ยังคงมีจำนวนคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูง ก็ยังคงสูงอยู่อย่างต่อเนื่อง ยกเว้นพื้นที่ในเขต สภ.ต.ช้างเผือก และ สภ.ต.ภูพิงค์ฯ ที่มีอันดับของการเกิดคดีที่สลับอันดับกัน เมื่อเทียบกับอันดับของการเกิดคดีในพื้นที่ เมื่อ ปี พ.ศ. 2541

ในปี พ.ศ. 2543 แม้ว่ามีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2542 แต่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ซึ่งมีจำนวนคดีที่สูงที่สุดนั้น ก็ยังคงมีจำนวนคดีที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับปี พ.ศ. 2542 คือร้อยละ 33.63 จากจำนวนคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยแยกเป็นคดีลัทธิฯ ทั่วไป 183 คดี และคดีลัทธิจักรยานยนต์ 180 คดี โดยภาพรวม พื้นที่เขตรับผิดชอบของ สภ.อ.เมืองเชียงใหม่มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นสูงที่สุด ส่วนสถานีตำรวจที่เหลือที่มีคดีที่เกิดขึ้นมากรองลงมา คือ สภ.ต.แม่ปิง ร้อยละ 23.33 สภ.ต.ภูพิงค์ฯ ร้อยละ 21.81 และ สภ.ต.ช้างเผือก ร้อยละ 21.24 ทั้งสามสถานีตำรวจนั้น มีอัตราส่วนของประเภทคดีใกล้เคียงกัน แต่ สภ.ต.ช้างเผือก และ สภ.ต.ภูพิงค์ฯ นั้น มีจำนวนของการเกิดคดีลัทธิจักรยานยนต์มีมากกว่าคดีลัทธิฯ

จากการจำแนกประเภทของคดีแยกตามรายปีที่เกิดเหตุ เมื่อนำข้อมูลคดีอาชญากรรมรายปี ทั้งช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ มาเปรียบเทียบจำนวน และประเภทคดีที่เกิดขึ้น พบว่า อัตราการเกิดอาชญากรรมโดยรวมทั้ง 6 คดีนั้น มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงที่มีการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (รูป 3.1) โดยจำนวนรวมทั้งหมดในปี พ.ศ. 2539 เกิดขึ้น 908 คดี และลดจำนวนลงในปี พ.ศ. 2540 เหลือเพียง 832 คดี เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปลายปี พ.ศ. 2540 คดีอาชญากรรมได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากถึง 1,202 คดี แล้วลดลงอีกในปี พ.ศ. 2542 เหลือเพียง 1,039 คดี และเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2543 ถึง 1,243 คดี จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลอาชญากรรมทั้งแยกเป็นรายปี รายประเภทคดี และรายสถานีตำรวจนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมาก โดยที่สถานีตำรวจที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นมากที่สุด ของปีคือ สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ และประเภทคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือคดีลัทธิฯ รองลงมาเป็นคดีลัทธิจักรยานยนต์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจจนมีจำนวนใกล้เคียงกับคดีลัทธิฯ นอกจากนี้ ในด้านจำนวนคดีโดยรวมทั้งพื้นที่ เมื่อพ้นช่วงปี พ.ศ. 2540 ไปนั้น จำนวนคดีเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก (รูป 3.1)

รูป 3.1 จำนวนคดีรวมทุกประเภทและคดีแยกเป็นรายประเภท พ.ศ. 2539-2543

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

นอกจากนี้แล้ว เมื่อพิจารณาการลด-เพิ่มของคดีแยกเป็นรายประเภท มีจำนวนคดีที่ค่อนข้างคงที่และสม่ำเสมอ โดยคดีลักทรัพย์ และคดีลักทรัพย์ยานยนต์ มีแนวโน้มว่าเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่เขตรับผิดชอบของ สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ นั้น มีจำนวนของคดีลักทรัพย์ยานยนต์ที่ค่อนข้างคงที่ เมื่อเปรียบเทียบกับคดีลักทรัพย์โดยทั่วไป จะเห็นได้ว่า จำนวนคดีอาชญากรรมรายปีทั้ง 5 ปีนั้น เพิ่มขึ้นภายหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ โดยคดีส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในระดับที่คงที่ และสม่ำเสมอ ได้แก่ คดีวิวังทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ และคดีลักรถยนต์ ซึ่งคดีดังกล่าวนี้มีจำนวนที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย คดีที่มีเป็นจำนวนมากคือคดีลักทรัพย์ และคดีลักทรัพย์ยานยนต์ ส่งผลต่อจำนวนการเกิดคดีอาชญากรรมให้เพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะคดีลักทรัพย์ยานยนต์มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นจนเกือบเท่ากับจำนวนของคดีลักทรัพย์ในแต่ละปีอย่างเห็นได้ชัด อาจเป็นเพราะเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า คดีอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภทแรกนั้น มุ่งตัวบุคคลเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการข่มขู่ผู้เสียหาย การใช้อาวุธ หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นความเสี่ยงอย่างยิ่งต่อตัวคนร้ายที่อาจถูกจับกุมได้ภายหลัง ส่วนคดีประเภทลักรถยนต์ ผู้กระทำความผิดต้องมีความชำนาญในการนำรถยนต์ออกไปจากที่เกิดเหตุ และตัดระบบสัญญาณกันขโมย(ถ้ามี) ส่วนคดีทั้งสองประเภทหลังนั้น มุ่งเป้าหมายไปที่ทรัพย์สินมากกว่า โดยถือโอกาสที่เจ้าของทรัพย์สินเผลอเรอ แต่ไม่ได้ไปเกี่ยวข้องกับเจ้าของทรัพย์สินมากนัก และมีโอกาสในการลงมือกระทำความผิดได้มากกว่า สำหรับคดีลักทรัพย์ยานยนต์นั้น ยังมีโอกาสกระทำความผิดได้ง่าย

กว่าคดีลัทธิยนต์ เพราะการป้องกันการขโมยรถใช้เพียงกุญแจหรือสายโซ่ที่ใช้คล้องล้อรถเท่านั้น ผู้กระทำผิดไม่ต้องอาศัยความชำนาญมากนัก ก็สามารถขโมยรถออกจากที่เกิดเหตุได้ง่าย

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาจำนวนคดีเพียงอย่างเดียว ยังไม่อาจสรุปแนวโน้มการเกิดคดี ว่ามีการเพิ่มหรือลดอย่างไร เห็นได้จากลักษณะของเส้นกราฟในรูป 3.1 ที่มีลักษณะของการขึ้นลง ที่ไม่แน่นอน จำเป็นต้องใช้กระบวนการทางสถิติอื่นๆ เข้ามาช่วยในการอธิบายถึงแนวโน้มของการเกิดคดีต่อไป

3) การเปลี่ยนแปลงการเกิดอาชญากรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2539 - 2543

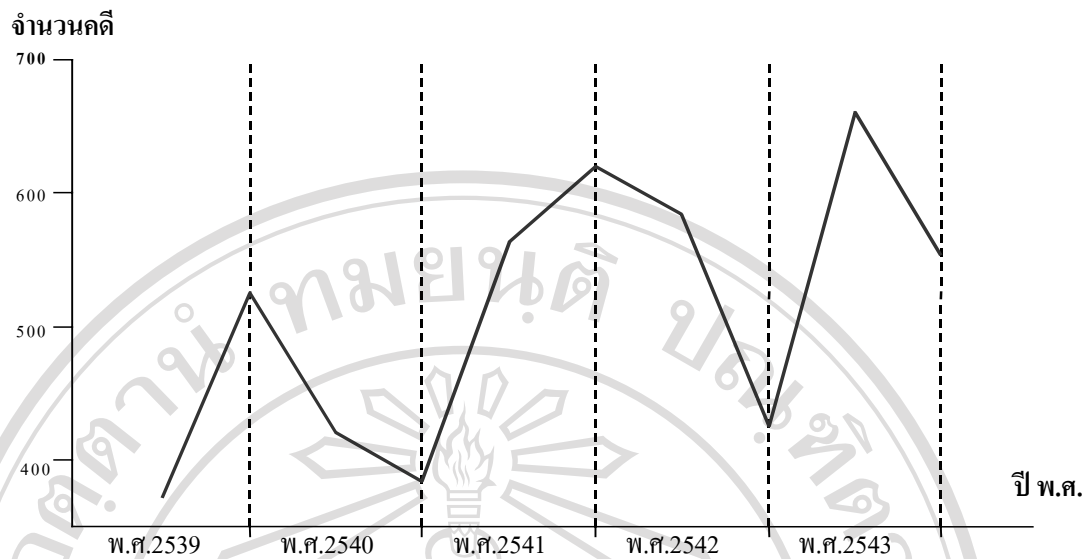
ในการวิเคราะห์หาแนวโน้มของการเกิดอาชญากรรม ต้องมีการศึกษารูปแบบของการเปลี่ยนแปลงจำนวนคดี ว่ามีรูปแบบเป็นแบบใด เพื่อให้สามารถนำรูปแบบเหล่านั้นมาพยากรณ์จำนวนคดีที่เกิดขึ้นในอนาคต ในช่วงระยะเวลา 1 - 2 ปี โดยคาดการณ์จากจำนวนคดีที่ได้จากการเก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2539- 2543 โดยแบ่งช่วงระยะเวลาเป็นช่วงละ 6 เดือน และคัดแยกคดีที่ไม่มีความชัดเจนในด้านเวลาที่เกิดเหตุออกจากการศึกษา พบว่า จากจำนวนคดี 5,224 คดี ในระยะเวลา 5 ปี มีคดีที่ไม่สามารถระบุถึงเดือนที่เกิดเหตุให้ชัดเจนได้ 116 คดี แบ่งเป็นคดีที่มีช่วงคาบเกี่ยวระหว่างเดือน 43 คดี และคดีที่ไม่ทราบวันเวลาที่แน่นอนอีก 73 คดี จึงเหลือคดีเพียง 5,108 คดีที่สามารถระบุเดือนที่เกิดเหตุได้ และเมื่อพิจารณาด้านจำนวนคดีแยกเป็นรายครึ่งปี และเปรียบเทียบจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในช่วงครึ่งเดียวกันที่ต่างปีออกไป จะเห็นว่า จำนวนคดีภายหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเมื่อนำจำนวนคดี ที่แยกตามเดือนที่เกิดเหตุและปีที่เกิดเหตุมาแสดงด้วยกราฟเพื่อหารูปแบบของการเกิดคดี พบว่า จำนวนคดีมีความไม่คงที่ และมีการเพิ่มลดของคดีที่ไม่แน่นอนอย่างมาก (รูป 3.2)

ตาราง 3.6 จำนวนคดีราย 6 เดือนที่เกิดเหตุและปีที่เกิดเหตุ

พ.ศ. 2539		พ.ศ. 2540		พ.ศ. 2541		พ.ศ. 2542		พ.ศ. 2543	
ม.ค.-มิ.ย.	ก.ค.-ธ.ค.	ม.ค.-มิ.ย.	ก.ค.-ธ.ค.	ม.ค.-มิ.ย.	ก.ค.-ธ.ค.	ม.ค.-มิ.ย.	ก.ค.-ธ.ค.	ม.ค.-มิ.ย.	ก.ค.-ธ.ค.
372	525	421	384	564	620	584	425	660	553

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

All rights reserved

รูป 3.2 จำนวนคดีอาชญากรรมราย 6 เดือน พ.ศ. 2539-2543

ที่มา: ดัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

แม้ว่าจำนวนคดีในแต่ละปีเปลี่ยนแปลงไปไม่แน่นอน มีลักษณะข้อมูลที่ขึ้นลงตลอดเวลา แต่ยังมีส่วนที่แสดงถึงแนวโน้มของการเกิดคดีที่เพิ่มสูงขึ้น เมื่อนำสมการแนวโน้มการเกิดจำนวนคดีโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Squares Method) ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ค่าสังเกตในอนุกรมเวลาทั้งหมด ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ และเส้นแนวโน้มที่ได้ผ่านจุดต่าง ๆ ในแผนภาพการกระจายที่ใกล้ที่สุด (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544) โดยใช้สมการเชิงเส้น ดังนี้

$$Y_t = \beta_0 + \beta_1 t \text{ หรือ } Y_t = a + bt$$

$$a = \sum y/n \text{ และ } b = \sum yt / \sum t^2$$

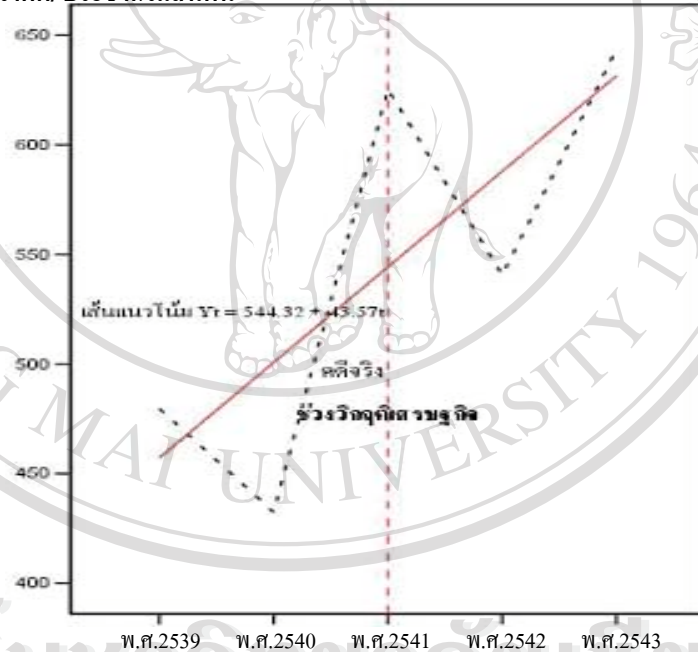
เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนจำนวนคดีรายปีต่อประชากรแสนคน จำนวนคดีมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน (ตาราง 3.7) โดยแทนสมการ ประกอบด้วย ค่า n (จำนวนปี) = 5 มีจุดกึ่งกลาง ณ ปี พ.ศ. 2541 ได้ a มีค่าเท่ากับ 544.32 และ b มีค่าเท่ากับ 43.57 สมการแนวโน้มที่ได้มีค่าเท่ากับ $Y_t = 544.32 + 43.57t$ (จุดกำเนิดที่ปี พ.ศ. 2541 t มีหน่วยเป็น 1 ปี) หรือหมายความว่า ค่าคงที่ของอัตราคดีต่อประชากรแสนคนมีค่าเท่ากับ 544.32 และ เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ช่วงเวลา (1 ปี) ทำให้อัตราคดีต่อประชากรแสนคนเพิ่มขึ้น 43.57 เท่า ของช่วงเวลาที่ห่างจากศูนย์กลาง (รูป 3.3)

ตาราง 3.7 การคำนวณหาสมการแนวโน้มของจำนวนคดีด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

พ.ศ.	จำนวนประชากร	จำนวนคดี	จำนวนคดี/ประชากร (แสนคน) หรือ y	t	y	yt
2539	189,280	908	479.71	-2	4	-959.43
2540	192,378	832	432.48	-1	1	-432.48
2541	192,230	1,202	625.29	0	0	0
2542	192,192	1,039	540.61	1	1	540.61
2543	193,154	1,243	643.53	2	4	1287.06
รวม		5,224	2,721.62	0	10	435.75

ที่มา: คัดแปลงมาจากสถิติประชากร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2543

อัตราคดี/ประชากรแสนคน

รูป 3.3 เส้นแนวโน้มของอัตราคดีเปรียบเทียบกับช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2539-2543

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

จากวิธีการวิเคราะห์ต่างๆ ที่เสนอมาจึงสรุปสมมุติฐานข้อแรก ที่กล่าวว่า จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายหลังจากการเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากการวิเคราะห์สมการแนวโน้มของทั้งจำนวนคดี และอัตราส่วนการเกิดคดีต่อประชากรแสนคนที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ค่าความลาดชันที่ได้มีค่าเป็นบวกและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า

สมมุติฐานข้อนี้อาจเป็นจริงในเชิงสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มของทั้งจำนวนคดี และ อัตราการเกิดคดีต่อประชากรแสนคนมีค่าเพิ่มสูงขึ้น ในช่วงเวลาศึกษา แต่ควรมีการตรวจสอบกับ สภาพความเป็นจริง เนื่องจากช่วงเวลาที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นเพียงระยะเวลาสั้นเพียง 5 ปี ซึ่ง การพิจารณาแนวโน้มของการเกิดคดีอย่างแท้จริงต้องใช้ข้อมูลคดี 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 ลักษณะและประเภทของคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายช่วงเวลา

เนื่องจากความสมบูรณ์ของข้อมูลคดีอาชญากรรมที่ได้รวบรวมมาทั้งหมดนั้น มีความละเอียดที่มากน้อยแตกต่างกัน จึงต้องแยกอธิบายลักษณะการเกิดอาชญากรรมตามลักษณะข้อมูล สำหรับการเกิดคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดในปี พ.ศ. 2539-2543 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 5,224 คดี โดยสามารถบันทึกลงในฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ตามเวลาที่เกิดเหตุได้ 4,479 คดี แยกเป็นคดีที่ไม่สามารถระบุเวลาที่เกิดเหตุได้ 745 คดี และส่วนของวันที่เกิดเหตุมีข้อมูล 5,147 คดี มีคดีที่ไม่สามารถจำแนกวันที่เกิดเหตุ 77 คดี ทั้งนี้ การขาดข้อมูลในบางส่วนที่ไม่ครบถ้วน นั้น เป็นผลมาจากการสาเหตุที่ตัวผู้แจ้งความเอง ที่ไม่ได้มาแจ้งคำร้องทุกข์ในพื้นที่ที่เกิดเหตุ จึงไม่สามารถจดจำได้ถึงวันและเวลาที่เกิดเหตุได้อย่างแน่นอน

ในการจำแนกลักษณะพื้นฐานของประเภทคดี ยังมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง ในการอธิบายถึงความแตกต่างในด้านลักษณะพื้นฐานของคดี จากการศึกษาของปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2545) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมของอาชญากรที่มีความแตกต่างกันตามประเภทของคดี ซึ่งมีผล ให้ลักษณะพื้นฐานของคดีอาชญากรรมแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันในแต่ละสถานที่ และ พฤติกรรมของอาชญากรในการกระทำผิด สามารถสรุปได้ดังนี้ (ตาราง 3.8)

ตาราง 3.8 ประเภทคดีและลักษณะพฤติกรรมของผู้กระทำผิดโดยทั่วไป

ประเภทคดี	สถานที่เกิดเหตุ	พฤติกรรมในการกระทำผิด
1. ลักทรัพย์ทั่วไป	บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ตึก แถว ห้าง สรรพสินค้า ตลาด ที่พัก อาศัยชั่วคราว งานเทศกาล ต่าง ๆ	- อ้างตัวเป็นช่าง เพื่อหาโอกาสเข้าไปในบ้านหรือใช้กุญแจผีเข้าออกพื้นที่ - โทรศัพทตรวจสอบสถานที่ก่อนเข้าไปในบ้าน - ดักรอ ทำให้ทราบว่ามีคนอยู่บ้านในเวลาใด - ในกรณีที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว มักทำความสนิทสนมกับแม่บ้าน หรือผู้ดูแลให้ได้รับความร่วมมือในการเข้าออกพื้นที่ หรือขโมยทรัพย์สิน - ในกรณีห้างสรรพสินค้า หรือตลาด มักกระทำเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม เลือกสินค้าที่ไม่สะดุดตา มักกระทำซ้ำ บางครั้งก็เป็นการล้วงกระเป๋า โดยเลือก ตัวเหยื่อ ไม่ใช่สินค้า

ตาราง 3.8(ต่อ)

2. จึงทรัพย์ ปล้นทรัพย์	ร้านเสริมสวย ร้านค้า บ้าน ธนาคาร ที่พัก อาศัยชั่วคราว	- ฝ้าสังเกตการณ์เคลื่อนไหวในพื้นที่เป้าหมาย - ทำทีเป็นผู้ติดต่อธุรกิจกับเหยื่อ เพื่อสำรวจสิ่งมีค่าในพื้นที่ - ทำลายประตู หน้าต่าง ภายหลังร้านค้าปิดบริการแล้ว เพื่อเข้าไปภายใน - ชิง ปล้น โดยจับเจ้าของสถานที่มัด หรือฆ่า ใน โอกาสที่ไม่มีผู้รู้เห็นอื่น ๆ
3. วิ่งราวทรัพย์	ศูนย์การค้า ตลาด ธนาคาร งานเทศกาล ต่าง ๆ	- เลือกเหยื่อที่เป็นผู้สูงอายุ หรือผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือใส่เครื่องประดับมีค่า - ฝ้าสังเกตในย่านชุมนุมชน และหมายตาเหยื่อ สะกดรอย และใช้โอกาสที่ผู้ คนแออัด กระจายสิ่งมีค่า แล้วไปยังรถที่จอดรออยู่ - ใช้ยานพาหนะประกบเหยื่อ กระจายสิ่งมีค่า แล้วหลบหนีอย่างรวดเร็ว - ทิ้งกระเป๋าของเหยื่อโดยทันที นำไปเฉพาะสิ่งมีค่า เพื่อไม่ให้มีหลักฐาน
4. ลักทรัพย์ รถจักรยานยนต์	ริมถนน ศูนย์ การค้า โรง แรม ที่พัก อาศัยชั่วคราว สถานศึกษา พื้นที่สาธารณะ ต่าง ๆ	- สังเกตรถที่จอดทิ้งไว้เป็นเวลานาน - ใช้กุญแจที่เอามาจากช่องมอเตอร์ ร้านล้างรถ แล้วนำมาไขรถ - ใช้ความชำนาญ โดยทำเป็นกลุ่ม มีผู้ติดตามเจ้าของรถไป เพื่อคอยเตือนเวลา เจ้าของรถกลับมา - ฝ้าในบริเวณย่านที่จอดรถ เพื่อหาโอกาสเข้าใกล้รถ ในเวลาที่เจ้าของเผลอ

ที่มา: คัดแปลงจากแผนประทุษกรรมของอาชญากรในลักษณะต่าง ๆ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2545)

ลักษณะการกระทำผิด สถานที่เกิดเหตุมีความแตกต่างกันตามประเภทคดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่ง
ผลให้ลักษณะและประเภทของคดีที่เกิดขึ้นต่างสถานที่ มีจำนวนคดีที่แตกต่างกัน ทั้งในด้าน
ประเภทคดี ช่วงเวลาที่เกิดคดี วันที่เกิดคดี มีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะและประเภทของคดีในรอบรายวัน

ในการศึกษาด้านอาชญากรรมควรให้ความสำคัญกับเวลาที่เกิดเหตุว่า มักเกิดขึ้นในช่วง
เวลาใด มีลักษณะเป็นแบบใด มีความแตกต่างกันหรือไม่ระหว่างประเภทคดี ในการศึกษาครั้งนี้ก็
เช่นกัน ได้กำหนดกลุ่มการแบ่งช่วงเวลาของคดี ซึ่งแบ่งช่วงเวลาทั้งหมดออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ
กล่าวคือ

ก. เวลาในช่วงกลางวัน ได้แก่ช่วงเวลาดังแต่ 6.00 น. ไปจนถึง 18.00 น. และเวลาใน
ช่วงกลางวัน ยังแบ่งเป็น 2 ช่วงย่อย คือ ช่วงครึ่งเช้า (6.00 น.-12.00 น.) และ ช่วงครึ่งบ่าย (12.01
น.-18.00 น.)

ข. เวลาในช่วงกลางคืน ได้แก่ช่วงเวลาดังแต่ 18.01 น.-5.59 น. เวลาในช่วงกลางคืน แบ่งเป็น 2 ช่วงย่อยคือ ช่วงหัวค่ำถึงดึก(18.01 น.-24.00 น.) และช่วงดึกไปจนถึงเช้า (24.01 น.-5.59 น.)

ค. เวลาคาบเกี่ยว(วันเดียว) หมายถึงเวลาที่คาบเกี่ยวระหว่างกลางวันและกลางคืน (ทั้งกลางวันและกลางคืน) ภายในเวลาที่ต่อเนื่อง 1 วัน เช่น เกิดเหตุภายในตอนกลางคืน และผู้เสียหายมาแจ้งเมื่อตอนกลางวันของอีกวัน

ง. เวลาคาบเกี่ยว (หลายวัน) หมายถึงเวลาที่คาบเกี่ยวต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลานานๆ อาจเป็นอาทิตย์ เป็นเดือน หรือเป็นปี เช่น ผู้เสียหายไม่ได้ตรวจทรัพย์สินของตนที่สูญหายไปเป็นเวลานาน ซึ่งเมื่อรู้ตัวว่าทรัพย์สินของตนสูญหาย จึงได้มาแจ้ง เป็นต้น

จ. ไม่ทราบเวลา หรือไม่มีข้อมูล หมายถึง ผู้เสียหายไม่ทราบเวลาที่เกิดเหตุแน่นอน การแบ่งเวลาแยกเป็น 5 กลุ่ม เนื่องจากว่า ภายในพื้นที่ศึกษานั้น มีกิจกรรมเฉพาะที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และใช้เวลาที่เหลื่อมล้ำกันสำหรับกิจกรรมในพื้นที่นั้น เช่น สถานีบริการน้ำมันและร้านมินิมาร์ทบางแห่งที่เปิดตลอดคืน ตลาดที่เปิดตอนย่ำรุ่ง แล้วปิดตอนสาย พื้นที่ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ใช้พื้นที่ในช่วงกลางวันเท่านั้น รวมไปถึงสถานบันเทิงที่เริ่มเปิดตอนเย็นและปิดบริการเมื่อเวลา 02.00 น. หรือในบางแห่งที่ปิดเมื่อขึ้นวันใหม่ เป็นต้น โดยช่วงเวลาที่ระบุเฉพาะเจาะจงนั้น ได้แบ่งให้เป็นช่วงเวลาที่ครอบคลุมกิจกรรมเหล่านั้น และเป็นช่วงเวลาที่มืขนาดเท่ากันคือ กลุ่มละ 6 ชั่วโมง เพื่อความสะดวกในการแปลความหมายของลักษณะการเกิดคดีอาชญากรรม

สถานที่เกิดเหตุอาชญากรรม

นอกเหนือจากการแบ่งกลุ่มทางด้านช่วงเวลาเกิดเหตุ ต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านสถานที่ ซึ่งได้บันทึกไว้อยู่ในสมุดสารบบคดีอาญา ในลักษณะของที่อยู่ของผู้เสียหาย จากการตรวจสอบข้อมูลในส่วนดังกล่าว พบว่า ประเภทของสถานที่มีความคล้ายคลึงกัน จึงนำมาเป็นองค์ประกอบในการอธิบายร่วมกับการเกิดคดีอาชญากรรมที่แยกตามช่วงเวลา เพื่อให้สามารถเข้าใจในลักษณะของการเกิดคดีอาชญากรรมที่เป็นอยู่ และในการศึกษานี้ได้จัดกลุ่มจากลักษณะสถานที่ออกเป็น 16 ประเภท ได้แก่ ที่พักอาศัย พาณิชยกรรมขนาดใหญ่ (ห้างสรรพสินค้า ตลาด) ที่พักอาศัยชั่วคราว (หอพัก เกสต์เฮาส์โรงแรม) สถานที่ราชการ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ร้านค้าเฉพาะ (สถานบันเทิง ร้านอาหาร) ร้านค้าทั่วไป (มินิมาร์ท ซูเปอร์มาร์เก็ต) โรงพยาบาล ถนน สถานีขนส่ง ธนาคาร พื้นที่สาธารณะ(สวนสาธารณะ สนามกีฬา) สถานที่ประกอบธุรกิจ สถานที่ประเภทอื่น ๆ เช่น สถานที่ก่อสร้าง สถานที่จัดงานชั่วคราว และไม่ทราบสถานที่ โดยที่แต่ละสถานที่มี

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีรายละเอียดของการเกิดคดีที่แตกต่างกัน (ตาราง 3.9) ดังนี้

ตาราง 3.9 ประเภทคดีอาชญากรรมแยกตามประเภทสถานที่เกิดเหตุ พ.ศ. 2539-2543

ประเภทสถานที่	ประเภทคดี						รวม
	ลักทรัพย์	ชิงทรัพย์	ชิงทรัพย์	ปล้นทรัพย์	ลักทรัพย์	ลักทรัพย์	
ที่พักอาศัย	631	7	9	8	190	28	873
พาณิชยกรรมขนาดใหญ่	629	21	6	6	181	12	855
ที่พักอาศัยชั่วคราว	437	22	6	5	736	27	1,233
สถานที่ราชการ	53	3	3	0	40	3	102
สถาบันศาสนา	54	11	2	1	43	6	117
สถาบันการศึกษา	59	6	3	0	166	3	237
ร้านค้าเฉพาะ*	83	9	1	1	85	6	185
ร้านค้าทั่วไป**	213	20	9	0	98	9	349
โรงพยาบาล	42	5	0	1	56	5	109
ริมถนน	109	89	6	5	156	17	382
สถานีขนส่ง	29	0	0	0	10	1	40
ธนาคาร	21	2	1	2	31	0	57
สวนสาธารณะ	39	6	4	2	100	2	153
สำนักงานธุรกิจ	91	3	1	0	32	8	135
สถานที่ประเภทอื่น ๆ	13	0	0	0	11	1	25
ไม่ทราบ	246	13	3	1	100	9	372
รวม	2,749	217	54	32	2,035	137	5,224

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

หมายเหตุ: *ร้านค้าเฉพาะ หมายถึง ร้านค้าที่เป็นสถานบันเทิง ร้านอาหาร

**ร้านค้าทั่วไป หมายถึง ร้านขายของชำ มินิมาร์ท

จากตาราง 3.9 เมื่อเปรียบเทียบประเภทของคดีอาชญากรรม ตามประเภทของสถานที่เกิดเหตุ ในระยะเวลา 5 ปี พบว่า จากจำนวนคดีอาชญากรรมทั้งหมด 5,224 คดี คดีลักทรัพย์ทั่วไปเกิดขึ้นมากที่สุดถึง 2,749 คดี โดยเกิดขึ้นในย่านที่พักอาศัยมากที่สุดร้อยละ 22.95 จากคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด รองลงมา คือบริเวณพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ ร้อยละ 22.88 และที่พักอาศัยชั่วคราว

คราว ร้อยละ 15.89 ส่วนคดีวิ่งราวทรัพย์ เกิดขึ้นมากที่สุดในพื้นที่บริเวณริมถนนถึงร้อยละ 41 จากคดีวิ่งราวทรัพย์ทั้งหมด ในขณะที่บริเวณร้านค้าทั่วไป พาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และที่พักอาศัยชั่วคราวมีจำนวนคดีที่ใกล้เคียงกันไม่เกินร้อยละ 10 ของคดีวิ่งราวทรัพย์ทั้งหมด พื้นที่ที่มักเกิดคดีเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เปิด มีผู้คนพลุกพล่านและผ่านเข้าออกตลอดเวลา จึงทำให้อาชญากรสามารถเข้าไปใกล้ตัวผู้เสียหายได้โดยเร็วโดยปราศจากผู้สังเกตหรือสนใจ นอกจากนี้ ลักษณะพฤติกรรมของคนร้ายที่บันทึกอยู่ในสมุดสารบบคดีอาญา มักกระทำผิดโดยการใช้นายพาหนะในการวิ่งราวทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้วิธีวิ่งเข้าหาผู้เสียหายและฉกทรัพย์สินไป

กรณีคดีชิงทรัพย์พบมากในย่านที่พักอาศัย และร้านค้าทั่วไปเท่ากัน คือ ร้อยละ 16.67 จากคดีชิงทรัพย์ทั้งหมด ส่วนคดีปล้นทรัพย์เกิดขึ้นมากในบริเวณที่พักอาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25 จากคดีปล้นทรัพย์ทั้งหมด ส่วนคดีลักทรัพย์ยานยนต์พบมากในย่านที่พักอาศัยชั่วคราว เช่น หอพัก เกสต์เฮาส์ โรงแรม ถึงร้อยละ 36.2 จากคดีลักทรัพย์ยานยนต์ทั้งหมด และคดีลักทรัพย์ยานยนต์นั้นเกิดขึ้นมากในบริเวณที่พักอาศัย ทั้งประเภทที่พักอาศัยถาวรหรือชั่วคราว ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 20.4 จากคดีลักทรัพย์ยานยนต์ทั้งหมด

เวลาที่เกิดเหตุอาชญากรรม

จากข้อมูลคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ทั้งหมด 5,224 คดี พบว่า มีคดีที่สามารถระบุถึงเวลาที่เกิดเหตุได้แน่นอนเพียง 3,662 คดี เป็นคดีที่เกิดในช่วงเวลากลางวัน 1,842 คดี และช่วงเวลากลางคืน 1,820 คดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเกิดอาชญากรรมเกิดขึ้นได้ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน แต่อย่างไรก็ตามอาจเป็นไปได้ว่า ในส่วนหนึ่งผู้เสียหายมักมาแจ้งความในเวลากลางวันมากกว่าเวลากลางคืน และในอีกส่วนหนึ่งแจ้งตามเวลาเกิดเหตุจริง

ก.คดีที่เกิดเหตุในช่วงเวลากลางวัน

คดีที่เกิดขึ้นในเวลากลางวันคิดเป็นร้อยละ 35.26 ของจำนวนคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา โดยเกิดในช่วงเวลาครึ่งเช้า (6.00 น.-12.00 น.) ร้อยละ 33.49 ช่วงครึ่งบ่ายถึงเย็น(12.01 น.-18.00 น.) ร้อยละ 51.85 และเกิดตอนกลางวันที่ไม่ทราบเวลาแน่นอนอีกร้อยละ 14.66 (ตาราง 3.10)

ตาราง 3.10 จำนวนคดีแยกตามเวลาเกิดเหตุ พ.ศ. 2539-2543

เวลาที่เกิดเหตุ	จำนวน	อัตราส่วน(ร้อยละ)
1.เวลากลางวัน	1,842	35.26
1.1 เช้า-เที่ยง (6.00น.-12.00น.)	617	33.49*
1.2 บ่าย-เย็น (12.01น.-18.00น.)	955	51.85*
1.3 กลางวัน (ไม่ทราบเวลา)	270	14.66*
2.เวลากลางคืน	1,820	35.22
2.1 หัวค่ำ-ดึก (18.01น.-24.00น.)	1,160	63.04**
2.2 ดึก-เช้า (24.01น.-5.59น.)	560	30.43**
2.3 กลางคืน (ไม่ทราบเวลา)	100	5.43**
3.เวลาคาบเกี่ยว(1วัน)	639	12.23
4.เวลาคาบเกี่ยว(หลายวัน)	178	3.41
5.ไม่มีข้อมูล	745	14.26
รวม	5,224	100.0

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

หมายเหตุ: * คือ อัตราส่วนของจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวัน

** คือ อัตราส่วนของจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืน

ข.คดีที่เกิดเหตุในช่วงเวลากลางคืน

สำหรับช่วงเวลากลางคืนมีคดีเกิดขึ้นร้อยละ 34.83 จากจำนวนคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด เป็นคดีที่เกิดในช่วงเวลาหัวค่ำถึงดึก (18.01 น.-24.00 น.) มากกว่าช่วงเวลาดึกไปจนถึงเช้า (24.01 น.-5.59 น.) และช่วงกลางคืนที่ไม่ทราบเวลาแน่นอนคิดเป็นร้อยละ 63.04, 30.43 และ 5.43 ตามลำดับ

ค.คดีที่เกิดเหตุในเวลาทั้งหมด

สำหรับคดีที่มีระยะเวลาต่อเนื่องกันมีจำนวนทั้งสิ้น 817 คดี เป็นคดีที่คาบเกี่ยวทั้งกลางวันและกลางคืนร้อยละ 12.23 จากจำนวนคดีทั้งหมด และคดีที่มีระยะเวลายาวนานกว่า 1 วัน อีก ร้อยละ 3.41 นอกจากนี้ ยังมีคดีที่ไม่ทราบเวลาที่เกิดเหตุแน่นอนอีกร้อยละ 14.26

การเปรียบเทียบช่วงเวลาเกิดเหตุกับประเภทคดีอาชญากรรมและสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อเปรียบเทียบประเภทของคดีอาชญากรรม ประเภทสถานที่เกิดเหตุ และช่วงเวลาที่เกิดเหตุแล้ว สามารถสรุปประเภทคดีและเวลาที่เกิดอาชญากรรมได้ โดยที่คดีอาชญากรรมแต่ละ

ประเภทมีจำนวน ช่วงเวลาเกิดเหตุและสถานที่เกิดเหตุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในเวลากลางวัน มีคดีทั้งหมด 1,842 คดี คดีที่เกิดสูงที่สุด คือ คดีลักทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 61.35 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในเวลากลางวัน โดยเกิดในสถานที่ที่เป็นย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ที่พักอาศัยทั่วไปและที่พักอาศัยชั่วคราวมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 27.52, 27.1 และ 12.12 ตามลำดับ(ตาราง 3.11)

คดีลักทรัพย์ยานยนต์และรถยนต์ เกิดขึ้นมากเป็นอันดับสองในเวลากลางวันคิดเป็นร้อยละ 32.74 จากจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในเวลากลางวัน พบในบริเวณที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว สถาบันการศึกษา ที่พักอาศัยทั่วไป และย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 25.2, 15.6, 8.7 และ 8.9 ตามลำดับ

สำหรับคดีวิ่งราวทรัพย์ และคดีชิงทรัพย์-ปล้นทรัพย์นั้น เกิดขึ้นมากเป็นอันดับสามและสี่ในเวลากลางวัน มีคดีเกิดขึ้นถึงร้อยละ 4.45 และ 1.47 จากคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด คดีวิ่งราวทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุดบริเวณริมถนน ร้อยละ 34.15 รองลงมาคือ บริเวณร้านค้าทั่วไป ร้อยละ 15.85 ย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ร้อยละ 13.4 และพื้นที่อื่นๆ ไม่เกินร้อยละ 10 สถานที่เกิดเหตุของคดีชิงทรัพย์-ปล้นทรัพย์นั้น เป็นที่พักอาศัยทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 22.2 ส่วนพื้นที่บริเวณอื่นๆ นั้นมักมีเหตุเกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 12

ส่วนในเวลากลางคืน มีคดี 1,820 คดี เป็นคดีลักทรัพย์ยานยนต์และรถยนต์สูงที่สุด คือ 861 คดี พื้นที่ที่เกิดคดีมากที่สุดตามลำดับ เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว ย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ บริเวณริมถนน และที่พักอาศัยทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 29.38, 12.5, 11.4 และ 10 ส่วนพื้นที่บริเวณอื่นๆ นั้นมักมีเหตุเกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 10 ประเภทคดีที่เกิดขึ้นมากในเวลากลางคืนรองลงมาคือ คดีลักทรัพย์ ที่เกิดขึ้นถึงร้อยละ 43.7 พบในย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ที่พักอาศัยชั่วคราว ที่พักอาศัยทั่วไป และร้านค้าทั่วไป พื้นที่เหล่านี้คิดเป็นร้อยละ 22.4, 18.8, 16.8 และ 10.3 ตามลำดับ

คดีวิ่งราวทรัพย์ เกิดในเวลากลางคืนเป็นอันดับสามคิดเป็นร้อยละ 6.5 ของจำนวนคดีทั้งหมด สถานที่เกิดเหตุขึ้นมากที่สุดตามลำดับ คือบริเวณริมถนน ที่พักอาศัยชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 46.6, 11.8 ส่วนพื้นที่อื่นๆ นั้นมีคดีไม่เกินร้อยละ 8 ส่วนคดีประเภทชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์เกิดขึ้นในเวลากลางคืนน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 2.5 จากจำนวนคดีทั้งหมด สถานที่ที่เกิดเหตุมากที่สุดคือ บริเวณที่พักอาศัยทั่วไป ย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ บริเวณริมถนน และร้านค้าทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 22.2, 17.8, 13.3 และไม่เกินร้อยละ 12 ตามลำดับ

สำหรับคดีที่มีระยะเวลาในการกระทำผิดต่อเนื่องกัน ทั้งต่อเนื่องวันเดียวและต่อเนื่องหลายวันนั้น มีคดีเกิดขึ้นทั้งหมด 817 คดี โดยเป็นประเภทคดีลักทรัพย์ยานยนต์และรถยนต์เป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 57.3 จากคดีทั้งหมด คดีเกิดมากบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว ที่พักอาศัยทั่วไป และพื้นที่อื่นๆคิดเป็นร้อยละ 58.12, 11.5 และไม่เกินร้อยละ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.11 ขั้วกลาง (เครือข่าย) ประกอบด้วยมหาวิทยาลัย ๒๕ แห่ง ๒๕.๓๐-๒๕.๔๓

สาขา ศึกษา	ประเภท วุฒิ	ปี การศึกษา	ค่า เล่าเรียน	ค่า บำรุง การศึกษา	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า	ค่า ค่า ค่า						
ศึกษาศาสตร์	ปริญญาตรี	๒๕.๓๐	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕					
		๒๕.๓๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕				
		๒๕.๓๒	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕			
		๒๕.๓๓	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕			
ศึกษาศาสตร์	ปริญญาโท	๒๕.๓๔	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕			
		๒๕.๓๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕			
		๒๕.๓๖	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕		
		๒๕.๓๗	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕		
ศึกษาศาสตร์	ปริญญาเอก	๒๕.๓๘	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕		
		๒๕.๓๙	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕		
		๒๕.๔๐	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	
		๒๕.๔๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	
ศึกษาศาสตร์	ปริญญาตรี	๒๕.๔๒	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	
		๒๕.๔๓	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	
		๒๕.๔๔	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
		๒๕.๔๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕

ที่มา: ข้อมูลจากงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓-๒๕๖๔

คติลักษณ์เป็นคติที่เกิดขึ้นมากเป็นอันดับที่สองในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกัน คือมีคติเกิดขึ้นถึง ร้อยละ 41.98 จากจำนวนคติทั้งหมด สถานที่เกิดเหตุ คือ บริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว ที่พักอาศัยทั่วไปและพื้นที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 27.1, 26.2 และไม่เกินร้อยละ 7 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงระหว่างเวลาทั้ง 3 รูปแบบนั้นส่งผลต่อจำนวนคติในแต่ละพื้นที่ที่ไม่เท่ากัน เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงก็มีจำนวนคติบางประเภทเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย นอกจากนี้ หากสังเกตประเภทคติ จะพบว่าคติประเภทวังราวทรัพย์ และคติประเภทชิงทรัพย์-ปล้นทรัพย์นั้นมักมีจำนวนมากขึ้นเมื่อเป็นเวลากลางคืน อาจเป็นเพราะว่า คติทั้ง 3 ประเภท มีลักษณะการกระทำผิดที่คล้ายคลึงกัน ในแง่ของการติดต่อสัมพันธ์กับผู้เสียหาย(ตาราง 3.8) ซึ่งผู้กระทำผิดมักต้องลงมือโดยตรงกับผู้เสียหาย ผู้เสียหายจึงสามารถเห็น และจดจำลักษณะรูปพรรณสัณฐานของผู้กระทำผิดได้ง่าย หรืออาจถูกพบเห็นได้โดยผู้ที่ผ่านไปมา จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการกระทำผิดในคติประเภทนี้ในเวลากลางคืนมากกว่าเวลากลางวัน โดยอาศัยที่ปลอดภัย มีความมืดช่วยอำพรางในการกระทำผิด และง่ายต่อการหลบหนีอีกด้วย

โดยสรุปหากพิจารณาช่วงเวลาเกิดเหตุ โดยยึดถือสถานที่เกิดเหตุ และประเภทคติเป็นหลัก พบว่าเมื่อเวลาเปลี่ยนไปทำให้เกิดความแตกต่างด้านจำนวนคติที่เกิดขึ้นในเวลากลางวันและกลางคืนในสถานที่เดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม สถานที่เกิดเหตุไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอันดับของจำนวนคติมากนัก ประเภทคติที่เกิดขึ้นมากเมื่อเรียงตามอันดับสถานที่เกิดเหตุและช่วงเวลาเกิดเหตุมีความคล้ายคลึงกับสถานที่เกิดเหตุแทบทั้งหมดที่ได้จากตาราง 3.8 ทุกประเภทคติ แสดงให้เห็นว่าสถานที่ดังกล่าวมีลักษณะที่เอื้อต่อการกระทำผิด ไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัยทั่วไปที่มีผู้คนอยู่น้อยในเวลากลางวัน ย่านพาณิชยกรรมและบริเวณริมถนนที่มีผู้คนพลุกพล่าน ที่พักอาศัยชั่วคราว ที่มีผู้พักอาศัยเวียนเข้าออกตลอดเวลา กล่าวคือ คติลักษณ์ทั่วไป ในกรณีของจังหวัดเชียงใหม่ในเวลากลางวัน พบในย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ ที่พักอาศัยทั่วไป และที่พักอาศัยชั่วคราว ส่วนในเวลากลางคืน และช่วงเวลาที่ต่อเนื่องนั้น แม้ว่าจะมีจำนวนคติลดลงบ้าง แต่ก็ยังคงอยู่ในบริเวณสถานที่เกิดเหตุเหล่านี้ เพราะเหตุว่า ในเวลากลางวัน ซึ่งเป็นเวลาทำงานทั่วไป จึงทำให้มีคนอยู่ในที่พักอาศัยน้อย จึงถือเป็นโอกาสปลอดภัยที่อาชญากรสามารถกระทำผิดได้โดยง่าย แต่เมื่อเป็นเวลากลางคืน ผู้ที่อยู่นอกที่พักอาศัยก็กลับเข้ามา จึงทำให้อาชญากรหลีกเลี่ยงที่จะกระทำผิดในพื้นที่นั้น ๆ ส่วนย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ก็มีผู้คนพลุกพล่านมาก ไม่มีใครสนใจใคร รวมไปถึงการที่มีพื้นที่กว้าง การสอดส่องดูแลให้ทั่วถึงพื้นที่จึงไม่อาจกระทำได้เลยทีเดียว

คติลักษณ์พาหนะ ในเวลากลางวัน พบในสถานที่เกิดเหตุที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว สถาบันการศึกษา ที่พักอาศัยทั่วไป และพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งคล้ายกับสถานที่เกิดเหตุที่ได้จากตาราง 3.8 ส่วนในเวลากลางคืน และช่วงเวลาที่ต่อเนื่องนั้น ส่วนใหญ่เป็นสถานที่เกิดเหตุ

ประเภทเดิม และบริเวณริมถนนที่มีคดีเพิ่มมากขึ้น หากสังเกตบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิด ผู้คนภายนอกสามารถเข้ามาติดต่อกับผู้อยู่อาศัยภายใน และผู้พักอาศัยด้วยกันเองก็ไม่ใช่นุคคลที่อยู่ในพื้นที่เป็นประจำ ทำให้ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าใครคือผู้พักอาศัยและใครคือบุคคลภายนอก ผู้กระทำผิดสามารถใช้ลักษณะดังกล่าวในการเข้ามาลักขโมยออกไปได้โดยง่าย

สำหรับคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ พบมากในสถานที่เกิดเหตุที่เป็นที่พักอาศัยทั่วไป พาณิชยกรรมขนาดใหญ่ ร้านค้าทั่วไป และที่พักอาศัยชั่วคราว โดยเฉพาะที่พักอาศัยทั่วไป เกิดคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์มากทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนคดีวิ่งราวทรัพย์ พบในบริเวณริมถนน ร้านค้าทั่วไป ย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และที่พักอาศัยชั่วคราว (ตาราง 3.12)

ตาราง 3.12 การสรุปสถานที่เกิดเหตุแยกตามประเภทคดี และช่วงเวลาเกิดเหตุ พ.ศ. 2539-2543

ช่วงเวลา	ประเภทคดี	สถานที่เกิดเหตุ			
		อันดับที่ 1(ร้อยละ)	อันดับที่ 2(ร้อยละ)	อันดับที่ 3(ร้อยละ)	อันดับที่ 4(ร้อยละ)
กลางวัน	ลักทรัพย์ (1,130 คดี)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(27.52)	ที่พักอาศัยทั่วไป (27.17)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (12.12)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 8)
	ลักขโมยพาหนะ (603 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (25.21)	สถาบันการศึกษา (15.59)	ที่พักอาศัยทั่วไป(8.96)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(8.79)
	วิ่งราวทรัพย์ (82 คดี)	ริมถนน(34.15)	ร้านค้าทั่วไป(15.85)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(8.79)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 10)
	ชิง-ปล้นทรัพย์ (27 คดี)	ที่พักอาศัยทั่วไป (22.22)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 12)	-	-
กลางคืน	ลักขโมยพาหนะ (861 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (29.38)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(12.54)	ริมถนน (11.38)	ที่พักอาศัยทั่วไป (10.11)
	ลักทรัพย์ (796 คดี)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(22.36)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (18.84)	ที่พักอาศัยทั่วไป (16.83)	ร้านค้าทั่วไป(10.3)
	วิ่งราวทรัพย์ (118 คดี)	ริมถนน(46.61)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (11.86)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 8)	-
	ชิง-ปล้นทรัพย์ (45 คดี)	ที่พักอาศัยทั่วไป (22.22) พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(22.22)	ริมถนน(17.18)	ร้านค้าทั่วไป(13.33)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (11.11)
ช่วงเวลาต่อเนื่อง	ลักขโมยพาหนะ (468 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (58.12)	ที่พักอาศัยทั่วไป (11.54)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 4)	-
	ลักทรัพย์ (343 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (27.11)	ที่พักอาศัยทั่วไป (26.24)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 7)	-

ที่มา: ดัดแปลงจากตาราง 3.11 ช่วงเวลาเกิดเหตุ ประเภทคดี และสถานที่เกิดเหตุ พ.ศ. 2539-2543

2) ลักษณะและประเภทของคติในรอบรายสัปดาห์

ในส่วนนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะและประเภทคติตามลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ และประเภทของวันที่เกิดเหตุ โดยลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์นั้น หมายถึงลักษณะของวันที่ปรากฏตามสัปดาห์ เช่น เป็นวันธรรมดา หรือวันหยุด หรือมีการต่อเนื่องของวันหรือไม่ ส่วนประเภทของวันที่เกิดเหตุ ยึดตามวันที่เกิดเหตุว่าตรงกับวันใดของสัปดาห์ ด้วยเหตุว่าลักษณะของการเกิดคติสามารถแสดงจำนวนที่เกิดคติที่ตรงกับวันที่เกิดเหตุขึ้นๆ และในบางคติอาจมีจำนวนคติที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเป็นวันศุกร์ หรือเสาร์ เป็นต้น รายละเอียดของการแบ่งกลุ่มวันนั้น จะได้กล่าวถึงดังต่อไปนี้

ในการแยกประเภทของคติตามลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ พบว่า จากจำนวนคติอาชญากรรมทั้งหมด 5,224 คติ มีคติที่สามารถระบุถึงวันที่เกิดเหตุได้ชัดเจนเพียง 5,147 คติ และ อีก 77 คตินั้น ไม่สามารถระบุถึงวันที่เกิดเหตุชัดเจนแน่นอนได้ ลักษณะของวันที่เกิดเหตุสามารถแบ่งกลุ่ม โดยลักษณะของวันที่เกิดเหตุออกเป็น 5 กลุ่ม ด้วยกัน ได้แก่

- ก. วันธรรมดา (วันจันทร์-ศุกร์)
- ข. วันหยุด (วันเสาร์-อาทิตย์)
- ค. เวลาต่อเนื่องใน 1 วัน สำหรับกรณีที่ผู้เสียหายสูญเสียทรัพย์สินของตนในเวลา 1 วันหรือข้ามเกินเวลาใน 1 รอบวัน
- ง. เวลาต่อเนื่องหลายวัน เช่น กรณีที่ผู้เสียหายทิ้งบ้านไปด้วยกิจธุระใด ๆ เป็นเวลานาน และถูกขโมยทรัพย์สินไป แล้วจึงมาแจ้งความ
- จ. ไม่มีข้อมูล ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถจดจำวันที่เกิดเหตุได้ หรือตำรวจผู้รับแจ้งไม่ได้ระบุถึงวันที่เกิดเหตุไว้ให้ชัดเจน

ลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนคติโดยแยกตามลักษณะวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ พบว่า คติส่วนใหญ่่นั้น มักเกิดขึ้นในวันธรรมดามากกว่าวันอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 63.39 ของจำนวนคติทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา ส่วนช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์นั้น มีคติร้อยละ 21.84 วันที่ต่อเนื่องกันที่ครอบคลุมทั้งกลางวันและกลางคืน มีคติเกิดขึ้นร้อยละ 10.06 ส่วนวันที่ต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลานานกว่า 1 วัน มีคติร้อยละ 3.22 และส่วนที่ไม่มีข้อมูลหรือไม่ทราบวันที่แน่นอนมีคติร้อยละ 1.5 จากจำนวนคติทั้งหมด (ตาราง 3.13)

ตาราง 3.13 จำนวนคดีแยกตามลักษณะวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ใน ปี พ.ศ. 2539-2543

ลักษณะวันที่เกิดเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
วันธรรมดา	3,312	63.40
วันเสาร์-อาทิตย์	1,141	21.84
ต่อเนื่อง 1 วัน	526	10.06
ต่อเนื่องหลายวัน	168	3.22
ไม่มีข้อมูล	77	1.48
รวม	5,224	100.0

ที่มา: ดัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

การเปรียบเทียบลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์กับประเภทคดีอาชญากรรมและสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของวันที่เกิดเหตุ ประเภทคดี และประเภทสถานที่นั้น เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตาราง จึงรวมกลุ่มประเภทคดีเช่นเดียวกับตาราง 3.12 และรวมกลุ่มของลักษณะวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์เป็น 4 ลักษณะด้วยกัน คือ วันธรรมดา วันหยุด วันที่ต่อเนื่อง(ต่อเนื่อง 1 วันและต่อเนื่องหลายวัน) และไม่ทราบวันที่เกิดเหตุแน่นอน พบว่า ในวันธรรมดามีคดีทั้งหมด 3,312 คดีนั้น คดีที่เกิดมากที่สุด คือคดีลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 53.32 ของคดีทั้งหมด โดยเกิดในบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป ย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 24.35, 23 และ 14.84 ตามลำดับ(ตาราง 3.14)

คดีลักทรัพย์และรถยนต์เกิดขึ้นมากในวันธรรมดายเป็นอันดับสองรองลงมาจากคดีลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 39.8 ของคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นในวันธรรมดา พบในบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 28.45 รองลงมาก็คือบริเวณสถานบันการศึกษา ย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป มีจำนวนคดีใกล้เคียงกัน ประมาณร้อยละ 10 ถัดมาก็คือ บริเวณริมถนน คิดเป็นร้อยละ 9.64 และพื้นที่บริเวณอื่นๆ นั้น อีกไม่เกินร้อยละ 6

คดีชิงทรัพย์เกิดขึ้นมากเป็นอันดับสามในวันธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 4.9 ของคดีทั้งหมด เกิดคดีมากในบริเวณริมถนน ร้านค้าทั่วไป และที่พักอาศัยชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 42.9 และร้อยละ 11 เท่ากัน และพื้นที่บริเวณอื่นๆ อีกไม่เกินร้อยละ 6 ส่วนคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.9 สถานที่ที่เกิดเหตุคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์มากที่สุดเป็นบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป ย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และบริเวณริมถนน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ 13.85 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่บริเวณอื่นๆ นั้น เกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 11

ตาราง 3.14 ลักษณะงานที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ ประเภทคดี และสถานที่เกิดเหตุ พ.ศ.2539-2543

วันที่ เดือน	ประเภท คดี	ที่พิชิต อาชญา	พยาน ฆาตกร	พยาน ผู้เสียหาย	พยาน ผู้ต้องหา	สถานที่ ฆาตกรรม	สถานที่ สอบสวน	สถานที่ การสืบสวน	สถานที่ การพิจารณาคดี	สถานที่ การฟ้องคดี	สถานที่ การไต่สวน	สถานที่ การพิจารณาคดี	สถานที่ การไต่สวน	สถานที่ การพิจารณาคดี	สถานที่ การไต่สวน	สถานที่ การพิจารณาคดี	สถานที่ การไต่สวน	รวม
พฤษภาคม 2539	ลักทรัพย์	430	407	262	27	40	32	52	132	32	78	18	14	22	50	8	162	1,766
	ฉ้อโกง	5	11	18	2	9	5	6	18	3	70	0	2	4	3	0	7	163
	ลักทรัพย์	12	9	7	3	3	3	1	7	1	9	0	2	4	1	0	3	65
	ลักทรัพย์	131	132	373	31	32	135	51	68	38	127	8	21	60	26	8	74	1,318
	ลักทรัพย์	578	559	662	63	84	175	110	226	74	284	26	39	90	80	16	246	3,312
	ลักทรัพย์	116	195	90	7	12	13	23	60	7	23	7	3	12	16	2	54	640
	ลักทรัพย์	2	10	4	1	1	1	1	2	2	18	0	0	2	0	0	6	50
	ลักทรัพย์	4	2	1	0	0	0	1	2	0	2	0	0	2	0	0	0	14
	ลักทรัพย์	44	47	137	7	8	21	22	28	11	35	2	7	35	7	4	22	437
	ลักทรัพย์	166	254	232	15	21	35	47	92	20	78	9	10	51	23	6	82	1,141
	ลักทรัพย์	74	20	80	18	0	14	8	16	2	6	3	3	2	23	3	27	299
	ลักทรัพย์	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	ลักทรัพย์	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	6
ลักทรัพย์	40	8	245	5	7	12	15	9	11	9	1	2	5	7	0	12	388	
ลักทรัพย์	115	29	328	23	7	26	24	25	13	15	4	6	7	30	3	39	694	
ลักทรัพย์	14	13	11	1	3	1	4	6	2	5	1	2	3	2	5	5	77	
รวม		873	855	1,233	102	117	237	185	349	109	382	40	57	153	25	372	5,234	

ที่มา: ศิลปกรรมคดีอาญาประจำสัปดาห์สำนักงานคดีอาญาเชียงใหม่ พ.ศ.2539-2543

สำหรับคดีที่เกิดขึ้นในช่วงวันหยุด โดยภาพรวมแล้วมีคดีเกิดขึ้นน้อยกว่าวันธรรมดาอย่างมาก คือมีคดีเกิดขึ้นเพียงร้อยละ 21.84 จากคดีทั้งหมด คดีที่เกิดมากที่สุดคือคดีลักทรัพย์ ร้อยละ 56.1 จากคดีทั้งหมด พบในย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ที่พักอาศัยทั่วไป ที่พักอาศัยชั่วคราว และพื้นที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 30.46, 18.1 และ 14.1 และ 10 ตามลำดับ

คดีที่เกิดขึ้นมากเป็นอันดับสองรองลงมาจากคดีลักทรัพย์ คือคดีลักรถจักรยานยนต์และรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 38.2 จากคดีทั้งหมด พบในบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว ย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่และที่พักอาศัยทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 31.35, 10.76 และ 10.1 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ นั้นมีคดีเกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 8

ส่วนคดีวิ่งราวทรัพย์ คดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์นั้น จัดเป็นอันดับสามและสี่ของคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นในวันหยุด โดยคดีวิ่งราวทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 4.38 และคดีชิงทรัพย์-ปล้นทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 1.22 ตามลำดับ คดีวิ่งราวทรัพย์พบมากที่สุดในบริเวณริมถนน ย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ และพื้นที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 36, 20 และ 8 ตามลำดับ ส่วนคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์พบในบริเวณที่พักอาศัยทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.6 ส่วนพื้นที่อื่น ๆ มีคดีเกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 15

สำหรับคดีอาชญากรรมที่เกิดในช่วงวันที่ต่อเนื่องมากที่สุด คือ คดีลักรถจักรยานยนต์และรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 55.9 จากคดีทั้งหมด พบมากบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว และพื้นที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 63.1 และ 11ตามลำดับ ส่วนคดีที่เกิดขึ้นมารองลงมาคือคดีลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 43.1 ของคดีทั้งหมด และสถานที่ที่มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด คือ ที่พักอาศัยชั่วคราวและที่พักอาศัยทั่วไป มีคดีเกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26.76 และ 24.75 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ นั้น มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 10

ตาราง 3.15 การสรุปสถานที่เกิดเหตุแยกตามประเภทคดี
และลักษณะของวันที่เกิดเหตุ พ.ศ. 2539-2543

ช่วง เวลา	ประเภทคดี	สถานที่เกิดเหตุ			
		อันดับที่ 1(ร้อยละ)	อันดับที่ 2(ร้อยละ)	อันดับที่ 3(ร้อยละ)	อันดับที่ 4(ร้อยละ)
วันธรรมดา	ลักทรัพย์ (1,766 คดี)	ที่พักอาศัยทั่วไป (24.35)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(23.05)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (14.84)	ร้านค้าทั่วไป (7.48)
	ลักยานพาหนะ (1,318 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (28.45)	สถาบันการศึกษา (10.24)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(10.02)	ที่พักอาศัยทั่วไป(9.94)
	วิ่งราวทรัพย์ (163 คดี)	ริมถนน(42.94)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (11.04)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(6.75)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 6)
	ชิง-ปล้นทรัพย์ (65 คดี)	ที่พักอาศัยทั่วไป (18.46)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(13.85) ริมถนน(13.85)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 11)	-
วันหยุด	ลักทรัพย์ (640 คดี)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(30.47)	ที่พักอาศัยทั่วไป (18.13)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (14.06)	ร้านค้าทั่วไป(9.38)
	ลักยานพาหนะ (437 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (31.35)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(10.76)	ที่พักอาศัยทั่วไป (10.07)	ริมถนน(8.01)
	วิ่งราวทรัพย์ (50 คดี)	ริมถนน(36.00)	พาณิชยกรรมขนาดใหญ่(20.00)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 12)	-
	ชิง-ปล้นทรัพย์ (14 คดี)	ที่พักอาศัยทั่วไป (28.57)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 15)	-	-
วันที่ต่อเนื่อง	ลักยานพาหนะ (388 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (63.14)	ที่พักอาศัยทั่วไป (10.31)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 4)	-
	ลักทรัพย์ (299 คดี)	ที่พักอาศัยชั่วคราว (26.76)	ที่พักอาศัยทั่วไป (24.75)	พื้นที่อื่นๆ (ไม่เกิน 10)	-

ที่มา: ดัดแปลงจากตาราง 3.14 ลักษณะวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ ประเภทคดี และสถานที่เกิดเหตุ พ.ศ. 2539-2543

โดยสรุป เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ ประเภทคดี และสถานที่เกิดเหตุ พบว่า ลักษณะของวันที่เกิดเหตุระหว่างสัปดาห์ ทำให้ประเภทคดีและสถานที่เกิดเหตุมีความแตกต่างกัน จากตาราง 3.16 จะเห็นได้ว่า ในกรณีของเมืองเชียงใหม่ คดีลักทรัพย์ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในวันธรรมดา พบมากในบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป แต่ในวันหยุด กลับพบในย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ สอดคล้องตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ที่ลักทรัพย์ในที่พักอาศัยทั่วไปในวันธรรมดา โดยอาศัยช่องโอกาสที่มีคนอยู่บ้านน้อย เนื่องจากเป็นวันทำงานโดยทั่วไป ในขณะที่วันหยุด ย่านพาณิชย

กรรมขนาดใหญ่มีผู้คนพลุกพล่านอย่างมากจึงมีโอกาสกระทำผิดได้ โดยปราศจากผู้พบเห็น เพราะความลับสนวนววยในพื้นที่ และการดูแลให้ทั่วถึงพื้นที่ทำได้ยาก(ตาราง 3.9)

สำหรับคดีลักทรัพย์จักรยานยนต์และรถยนต์ พบในบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราวเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้เป็นที่พักอาศัยที่มีผู้ผ่านเข้าออกเป็นประจำ การปะปนเข้าไปในพื้นที่จึงทำได้ง่าย หากมีการควบคุมทางเข้าออกที่ที่พักอาศัยที่หละหลวม เนื่องจากพฤติกรรมของผู้กระทำผิดประเภทนี้ คือการหาโอกาสเข้าใกล้รถในเวลาที่เขาของรถเปลอ จึงทำให้สถานที่เหล่านี้มีคดีลักทรัพย์จำนวนมาก นอกจากนี้ ในช่วงวันที่ต่อเนื่องนั้น พบในบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หากมีการปะปนของผู้กระทำผิดอยู่ในพื้นที่ โดยที่เจ้าของพื้นที่ไม่ล่วงรู้ อาจทำให้ยานพาหนะสูญหาย เนื่องจากผู้กระทำผิดมักสังเกตยานพาหนะที่จอดทิ้งไว้เป็นเวลานาน อันเป็นช่องโอกาสที่สามารถกระทำผิดได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

ส่วนคดีวิ่งราวทรัพย์ ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด พบมากที่สุดที่บริเวณริมถนน อันเป็นเส้นทางที่หลบหนีได้ง่าย สอดคล้องตามลักษณะพฤติกรรมส่วนใหญ่ของผู้กระทำผิดประเภทนี้ มีการใช้ยานพาหนะเข้าช่วย จึงต้องอาศัยช่องโอกาสในบริเวณริมถนน เล็กเป๋าหมาย และกระซากล่องมีค่า แล้วหลบหนีอย่างรวดเร็ว

คดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ จากลักษณะพฤติกรรมของผู้กระทำผิด มักอาศัยช่องโอกาสที่ผู้คนน้อยในพื้นที่เป๋าหมาย ในกรณีของเมืองเชียงใหม่ พบมากในย่านที่พักอาศัยทั่วไป ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีผู้อยู่อาศัยจำกัด และไม่มียุคคกลางนอกปะปนอยู่ในพื้นที่ ผู้กระทำผิดจึงสามารถก่อเหตุได้โดยปราศจากผู้รู้เห็นอื่นๆ ได้อีกด้วย

ประเภทของวันที่เกิดเหตุ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาคดีอาชญากรรมที่เกิดตามประเภทของวันที่เกิดเหตุ หรือแต่ละวันในรอบสัปดาห์ โดยจำแนกวันที่เกิดเหตุทั้งหมดเป็น 9 ประเภท จากจำนวนคดีทั้งสิ้น 5,224 คดี มีคดีที่สามารถจำแนกประเภทของวันได้เพียง 5,151 คดี ดังนี้

ตาราง 3.16 จำนวนคดีแยกตามประเภทของวัน ปี พ.ศ. 2539-2543

ประเภทของวัน	จำนวน	ร้อยละ
วันจันทร์	680	13.0
วันอังคาร	656	12.6
วันพุธ	658	12.6
วันพฤหัสบดี	685	13.1
วันศุกร์	649	12.4
วันเสาร์	602	11.5
วันอาทิตย์	535	10.2
วันที่ต่อเนื่องกัน	686	13.1
ไม่มีข้อมูล	73	1.4
รวม	5,224	100.0

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

เมื่อจำแนกคดีตามแต่ละวันที่เกิดเหตุในรอบสัปดาห์ พบว่า ในแต่ละวันทำงาน ไม่มีจำนวนคดีแตกต่างกันมากนัก ส่วนช่วงวันหยุดในวันเสาร์และอาทิตย์ที่จำนวนคดีเกิดขึ้นน้อยกว่าวันธรรมดาเพียงเล็กน้อย สอดคล้องกับลักษณะการใช้เวลาทั่วไปของคนที่ยังออกไปทำงาน ไม่ได้อยู่บ้านในช่วงวันธรรมดา จึงมีจำนวนคดีเกิดขึ้นมากกว่าวันหยุด โดยเฉพาะคดีลักทรัพย์เกิดในเขตที่พักอาศัยทั่วไปมากในวันธรรมดา แต่เมื่อเป็นวันหยุด คดีที่เกิดขึ้นในสถานที่ประเภทนี้กลับลดลงอย่างเห็นได้ชัด อาจเป็นเพราะว่า ผู้คนมักอยู่ในบริเวณที่พักอาศัยจึงทำให้มีคดีเกิดขึ้นน้อย ในขณะที่วันธรรมดา ซึ่งเป็นวันทำงาน ผู้คนมักออกไปทำกิจกรรมต่างๆ นอกบ้าน จึงทำให้มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นสูงในวันธรรมดา เช่นเดียวกับที่พักอาศัยชั่วคราวอีกด้วย

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ พื้นที่ที่เป็นสถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา ธนาคาร และสถานประกอบการอื่นๆ ที่มีวันหยุดที่แน่นอน ในวันธรรมดา พื้นที่เหล่านั้นมักมีคดีที่เกิดขึ้นสูงกว่าวันหยุด เนื่องจากเป็นวันทำงานหรือการเปิดการเรียนการสอนตามปกติทั่วไป แต่ในวันหยุด หากผู้กระทำความผิดเข้าไปในพื้นที่และถูกพบเห็น ทำให้ตกเป็นเป้าสายตาและรู้สึกผิดสังเกต ในขณะที่วันธรรมดาที่มีผู้คนเข้าออกพื้นที่ตลอดเวลา ผู้กระทำความผิดจึงสามารถปะปนกับผู้คนเข้าไปในพื้นที่ได้ง่ายกว่า และยากต่อการตรวจตราอีกด้วย

3) ลักษณะและประเภทของคดีแยกเป็นรายเดือน

เมื่อทำการเปรียบเทียบประเภทคดีและช่วงเดือนที่เกิดเหตุ พบว่า คดีอาชญากรรมบางคดีที่บันทึกอยู่ในสมุดสารบบคดีอาญานั้น เกิดเหตุในเดือนที่ไม่ตรงกับเดือนที่บันทึกคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คดีที่ผู้เสียหายได้มาแจ้งความย้อนหลัง เมื่อเกิดเหตุไปแล้วเป็นเวลานาน ดังนั้น ในการศึกษานี้จึงไม่อ้างอิงจำนวนคดีที่ได้จากจำนวนรวมของคดีในเดือนนั้นๆ จากสถานีตำรวจ แต่อ้างอิงจำนวนคดีจากบันทึกคดีที่ระบุวันเวลาและปีที่เกิดเหตุแทน ซึ่งมีความละเอียดที่มากกว่า และมีความถูกต้องของข้อมูลสูงกว่าด้วย

จากจำนวนคดีทั้งหมด 5,224 คดี มีคดีที่ระบุวัน เวลาและปีที่เกิดเหตุไว้ครบถ้วน โดยเฉพาะเดือนที่เกิดเหตุมีเพียง 5,151 คดี และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนคดีแยกตามกลุ่มรายเดือนและรายปี ในช่วงเวลาที่ได้ทำการศึกษา พบว่า จำนวนคดีแต่ละเดือนในรายปีนั้น มีการเพิ่มลดเกิดขึ้นสลับกันไปในแต่ละปี ยกเว้นเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ ที่มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี (ตาราง 3.17) และคดีอาชญากรรมมีความแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาลในรอบปี เดือนมกราคมมีคดีมากที่สุดคือ 488 คดี ซึ่งตรงกับช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว และงานเทศกาลที่จัดขึ้นประจำปีในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น งานเทศกาลร่มบ่อสร้าง และงานแกะสลักบ้านถวาย นอกเหนือจากนั้นในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนพฤศจิกายน มีจำนวนคดีโดยรวมที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายน ถือว่าเป็นช่วงต้นฤดูกาลท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีงานเทศกาลลอยกระทง ที่ผู้คนจากต่างจังหวัดเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่าที่อื่น อาจทำให้มีจำนวนอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้นในเดือนเหล่านี้

ตาราง 3.17 จำนวนคดีแยกตามรายเดือนในปี พ.ศ. 2539-2543

เดือนที่เกิดเหตุ	พ.ศ.					รวม
	2539	2540	2541	2542	2543	
มกราคม	67	75	103	108	135	488
กุมภาพันธ์	57	81	97	104	126	465
มีนาคม	63	71	69	111	105	419
เมษายน	54	63	106	89	96	408
พฤษภาคม	46	71	100	86	97	400
มิถุนายน	85	60	89	86	101	421
กรกฎาคม	85	56	102	83	116	442
สิงหาคม	90	77	98	79	88	432
กันยายน	76	54	103	67	92	392
ตุลาคม	106	64	111	45	76	402
พฤศจิกายน	92	58	134	64	112	460
ธันวาคม	76	75	72	87	69	379
คาบเกี่ยวระหว่างเดือน	4	6	9	10	14	43
ไม่มีข้อมูล	7	21	9	20	16	73
รวม	908	832	1,202	1,039	1,243	5,224

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

จะสังเกตเห็นว่า จำนวนคดีแยกเป็นรายเดือนในระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543 ไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก โดยมีจำนวนลดและเพิ่มขึ้นบ้างเมื่อเทียบกับจำนวนคดีทั้งหมดในแต่ละเดือน แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีบางเดือนที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นสูง และยังคงสูงอย่างต่อเนื่องมาตลอด โดยเฉพาะ ช่วงเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ที่มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นแตกต่างจากเดือนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากช่วงเดือนเหล่านี้ เป็นช่วงของฤดูกาลท่องเที่ยว และมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเชียงใหม่มาก แต่เดือนธันวาคมเองซึ่งถือเป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเช่นกัน กลับมีจำนวนคดีที่น้อย และแตกต่างกับเดือนมกราคมในปีถัดไป ดังนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงประเภทของคดีที่แยกเป็นรายเดือนด้วย ว่าคดีประเภทใดมักเกิดขึ้นในเดือนใดบ้าง

ตาราง 3.18 ประเภทคดีแยกเป็นรายเดือน พ.ศ. 2539-2543

เดือน	ประเภทคดี						รวม
	ลักทรัพย์	วิงราวทรัพย์	ชิงทรัพย์	ปล้นทรัพย์	ลักรถจักรยานยนต์	ลักรถยนต์	
มกราคม	251	19	7	2	191	18	488
กุมภาพันธ์	232	18	5	8	190	12	465
มีนาคม	226	16	3	3	163	8	419
เมษายน	211	25	4	5	155	8	408
พฤษภาคม	207	14	4	3	160	12	400
มิถุนายน	200	19	5	3	185	9	421
กรกฎาคม	245	17	4	2	162	12	442
สิงหาคม	235	13	7	3	168	6	432
กันยายน	207	21	4	2	149	9	392
ตุลาคม	210	15	1	0	167	9	402
พฤศจิกายน	238	14	6	1	183	18	460
ธันวาคม	212	23	3	0	128	13	379
ต่อเนื่องกัน	34	0	0	0	8	1	43
ไม่มีข้อมูล	41	3	1	0	26	2	73
รวม	2,749	217	54	32	2,035	137	5,224

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

เมื่อแยกประเภทคดีตามรายเดือนแล้ว(ตาราง 3.18) พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2539-2543 คดีทั้ง 6 ประเภทที่เกิดขึ้นนั้น มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ คดีลักทรัพย์ทั่วไป มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคมมากที่สุด ซึ่งเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากมาย และเป็นช่วงฤดูหนาว สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่จึงมีผู้คนนิยมมาท่องเที่ยวกันเป็นจำนวนมาก

สำหรับคดีวิงราวทรัพย์นั้น เกิดขึ้นมากที่สุดในเดือนเมษายน และเดือนธันวาคม โดยในเดือนเมษายนนั้นเป็นช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีจำนวนคนที่ท่องเที่ยวในงานเทศกาลนี้มาก จึงมีโอกาสถูกวิงราวทรัพย์ได้ง่าย ส่วนในเดือนธันวาคมอยู่ในฤดูกาลท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน เป็นช่วงที่มีอากาศหนาวเย็น ภายในเมืองมีการจัดนิทรรศการหรืองานเทศกาลออกร้านประจำปี โดยเฉพาะงานฤดูหนาวของจังหวัดเชียงใหม่

คดีชิงทรัพย์ก็มีจำนวนมากที่สุดในเดือนมกราคม และเดือนสิงหาคมเท่ากัน รองลงมา เป็นเดือนพฤศจิกายน ส่วนคดีปล้นทรัพย์นั้น เกิดขึ้นมากที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งในเดือนดัง

กล่าวยังเป็นฤดูกาลท่องเที่ยว ส่วนคดีลัทธิจักรยานยนต์ มีจำนวนมากที่สุดในเดือนมกราคมและ กุมภาพันธ์ และคดีลัทธิจักรยานยนต์เกิดขึ้นมากที่สุดในเดือนมกราคมและเดือนพฤศจิกายน จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เห็นได้ว่า คดีแทบทุกประเภทนั้น เกิดขึ้นมากในช่วงเดือนที่มีงานเทศกาลประจำปีของเมืองเชียงใหม่ ที่เป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อเปรียบเทียบประเภทคดีในแต่ละเดือนนั้น คดีที่มีสถิติการเกิดน้อยครั้ง เป็นคดีประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ และคดีลัทธิจักรยานยนต์ ซึ่งมีจำนวนที่แตกต่างกับคดีลักทรัพย์และลัทธิจักรยานยนต์ที่มีการเกิดคดีบ่อยครั้งกว่า ทั้งนี้คดีทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวนี้ มีสิ่งที่เหมือนกัน คือ เป็นคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเจ้าทรัพย์โดยตรง ส่วนคดีลัทธิจักรยานยนต์นั้น ก็จำเป็นต้องมีอาชญากรที่มีความชำนาญ จึงทำให้มีจำนวนการเกิดคดีที่น้อยกว่า และแตกต่างไปจากคดีลักทรัพย์โดยทั่วไปและคดีลัทธิจักรยานยนต์ ที่ไม่จำเป็นต้องติดต่อกับตัวเจ้าทรัพย์โดยตรง อีกทั้งการลักลัทธิจักรยานยนต์นั้น ก็มีความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมน้อยกว่าการลักลัทธิจักรยานยนต์ จึงทำให้มีจำนวนการเกิดคดีมากกว่าคดีลัทธิจักรยานยนต์

โดยสรุปแล้ว ประเภทคดีและสถานที่เกิดเหตุที่แตกต่างกัน มีส่วนทำให้ช่วงเวลาที่เกิดเหตุระหว่างคดีแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน คดีบางประเภทในสถานที่หนึ่งๆ นั้น เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป ก็ทำให้จำนวนการเกิดคดีที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้นเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย นอกจากนี้ สิ่งที่ควรให้ความสนใจมากขึ้น ก็คือ ลักษณะของคดีที่มีช่วงระยะเวลาต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นต่อเนื่องรายวันหรือรายเดือน แม้มีคดีเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่ก็ทำให้ยากต่อการติดตามจับกุมตัวผู้กระทำผิด และยากต่อการได้ทรัพย์สินนั้นๆ คืนกลับมา

3.2 การกระจายตัวของคดีอาชญากรรม

นอกเหนือไปจากลักษณะและประเภทของคดีแล้ว ข้อมูลสำคัญอีกประการหนึ่งคือการระบุสถานที่เกิดเหตุที่มีการบันทึกในสมุดสารบบคดีอาญาจากสถานีตำรวจแต่ละแห่ง ที่นำมาจัดทำเป็นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยอ้างอิงตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุแต่ละแห่ง เพื่อนำมาวิเคราะห์จำนวนของการเกิดคดีซ้ำในพื้นที่นั้นๆ

ในด้านสถานที่เกิดเหตุทั้งหมดที่แจ้งยังสถานีตำรวจนั้น พบว่า การบันทึกสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจจัดเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) ระบุเป็นชื่อตำบลโดยตรง 2) ระบุเป็นชื่อถนนที่เกิดเหตุ 3) ระบุเป็นชื่อสถานที่หรือบ้านเลขที่ และ 4) ระบุตำแหน่งสถานที่ที่ผิดพลาด ดังนั้น จึงทำการแบ่งข้อมูลที่มีอยู่ออกเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นจุด หรือข้อมูลที่ระบุเป็นชื่อสถานที่หรือบ้านเลขที่โดยตรง ข้อมูลที่เป็นเส้น หรือข้อมูลที่เป็น

ระบุเป็นชื่อถนน และข้อมูลที่เป็นพื้นที่รูปปิด หรือข้อมูลที่บอกรายละเอียดตำแหน่งกว้าง ๆ หรือระบุเป็นตำบล ในการวิเคราะห์ข้อมูลต้องการข้อมูลที่สามารถระบุตำแหน่งได้โดยตรงมากที่สุด เพื่อใช้คำนวณหาพื้นที่ที่มีคดีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เนื่องจากสามารถอ้างอิงตำแหน่งของคดีที่เกิดขึ้นบนพื้นที่จริงได้ ดังนั้น ข้อมูลที่เหมาะสมที่สุด คือ ข้อมูลที่เป็นจุดเท่านั้น ส่วนข้อมูลที่เป็นเส้นและพื้นที่รูปปิดนั้นไม่นำมาใช้ในการศึกษา ข้อมูลที่เป็นจุดดังกล่าว พบว่า มีจำนวนคดีที่นำมาวิเคราะห์ได้เพียง 4,114 คดี จากคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด

3.2.1 คดีอาชญากรรมแยกเป็นรายตำบล

สำหรับคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายตำบลนั้น จากการจัดกลุ่มข้อมูลด้านสถานที่ พบว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา สามารถจัดกลุ่มแยกเป็นรายตำบลได้ทั้งหมด กล่าวคือข้อมูลที่ได้จากสมุดสารบบคดีอาญาในแต่ละสถานีตำรวจนั้น แม้จะมีการระบุสถานที่บางส่วนที่ผิดพลาด แต่ทุกคดีอย่างน้อยต้องระบุได้ว่า เกิดคดีขึ้นในเขตตำบลใด และในแต่ละตำบลมีจำนวนอาชญากรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละปี เมื่อนำคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นรายปีของแต่ละตำบล มาเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรของแต่ละตำบลนั้นๆ เพื่อปรับฐานอัตราคดีให้เท่ากันในทุกตำบล โดยอยู่ในลักษณะของจำนวนคดีต่อประชากรพันคน พบว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดมีการเพิ่มลดสลับกันไปในแต่ละตำบล มีเพียงตำบลบางแห่งนั้น ที่มีจำนวนคดีค่อนข้างสูงกว่าตำบลอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะตำบลหนองป่าครั่ง

ในปี พ.ศ. 2539 ตำบลหนองป่าครั่งมีคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เกิดขึ้นสูงที่สุดถึง 33 คดีต่อประชากรพันคน รองลงมาคือตำบลฟ้าฮ่ามและตำบลป่าแดด ที่มีอัตราการเกิดคดีใกล้เคียงกัน คือ 14 คดี และ 13 คดีต่อประชากรพันคนตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2540 นั้น คดีก็ยังคงสูงสุดในเขตตำบลหนองป่าครั่ง และมีจำนวนมากกว่าในปี พ.ศ. 2539 คือ 35 คดี ต่อประชากรพันคน ส่วนตำบลป่าแดดและตำบลฟ้าฮ่าม ก็ยังมีคดีมากรองลงมาจากตำบลหนองป่าครั่งเช่นเดิม และอัตราการเกิดคดี คือ 17 คดีและ 13 คดี ต่อประชากรพันคนตามลำดับ โดยที่อัตราการเกิดคดีในตำบลฟ้าฮ่ามนั้นลดลงเพียงเล็กน้อย

ส่วนในปี พ.ศ. 2541 ตำบลหนองป่าครั่งยังคงมีอัตราการเกิดคดียังคงสูงที่สุดอยู่เช่นเดิม และเพิ่มขึ้นในลักษณะก้าวกระโดดคือจาก 35 คดีต่อประชากรพันคน ในปี พ.ศ. 2540 มาเป็น 46 คดีต่อประชากรพันคนในปีนี้อาจเป็นเพราะว่า มีห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ที่เป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่เปิดกิจการในปี พ.ศ. 2541 อยู่ในตำบลดังกล่าว นอกจากนี้ในตำบลป่าแดด และตำบลช้างเผือก คดีก็กลับเพิ่มสูงขึ้นเป็นเท่าตัว โดยเพิ่มขึ้นจาก 17 คดี เป็น 36 คดีต่อประชากรพันคน ในปี

พ.ศ. 2541 และตำบลช้างเผือกนั้นเพิ่มขึ้นจาก 6 คดี เป็น 13 คดีต่อประชากรพันคน ส่วนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในตำบลฟ้าฮ่ามกลับลดลงอย่างมาก เหลือเพียง 7 คดีต่อประชากรพันคน

ในปี พ.ศ. 2542 คดีอาชญากรรมในเขตพื้นที่ตำบลหนองป่าครั่งนั้น มีอัตราการเกิดคดีที่ลดลงเพียงเล็กน้อย แต่ก็ยังคงสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตำบลอื่นๆ คือ 39 คดีต่อประชากรพันคน ซึ่งพื้นที่ที่มีอันดับรองลงมาก็ยังเป็นตำบลป่าแดดที่มีอัตราคดีลดลง มีจำนวน 20 คดีต่อประชากรพันคน และมีพื้นที่เขตตำบลสุเทพที่มีคดีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และในปี พ.ศ. 2543 คดีอาชญากรรมในตำบลหนองป่าครั่งนั้นกลับเพิ่มขึ้นอีก และมีจำนวนสูงที่สุดคือ 47 คดีต่อประชากรพันคน รองลงมาคือตำบลฟ้าฮ่ามและตำบลป่าแดด ที่กลับมีคดีเพิ่มขึ้นสูงอีกครั้ง คือ 18 คดี และ 16 คดีต่อประชากรพันคน ตามลำดับ (ตาราง 3.19 และรูป 3.4)

การแบ่งกลุ่มอัตราการเกิดคดีอาชญากรรมของประชากรพันคน ใช้วิธีการแบ่งช่วงอัตราการเกิดคดี โดยเปรียบเทียบกับอัตราการเกิดคดีต่อประชากรพันคนสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละตำบลในรายปี พบว่า ตำบลหนองป่าครั่งในปี พ.ศ. 2543 มีอัตราการเกิดคดีสูงที่สุดคือ 47.44 คดี ต่อประชากรพันคน ในขณะที่อัตราการเกิดคดีต่ำที่สุดคือตำบลสันผีเสื้อ ที่มีอัตราการเกิดคดีเพียง 0.14 คดีต่อประชากรพันคนในปี พ.ศ. 2540 จากการแบ่งช่วงอัตราการเกิดคดีดังกล่าวโดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้ว่า อัตราการเกิดคดีต่อประชากรน้อยคือ 0.14-15.9 คดีต่อประชากรพันคน อัตราการเกิดคดีต่อประชากรปานกลางคือ 16-31.6 คดีต่อประชากรพันคน และอัตราการเกิดคดีต่อประชากรสูงที่สุดคือ 31.7-47.4 คดีต่อประชากรพันคน

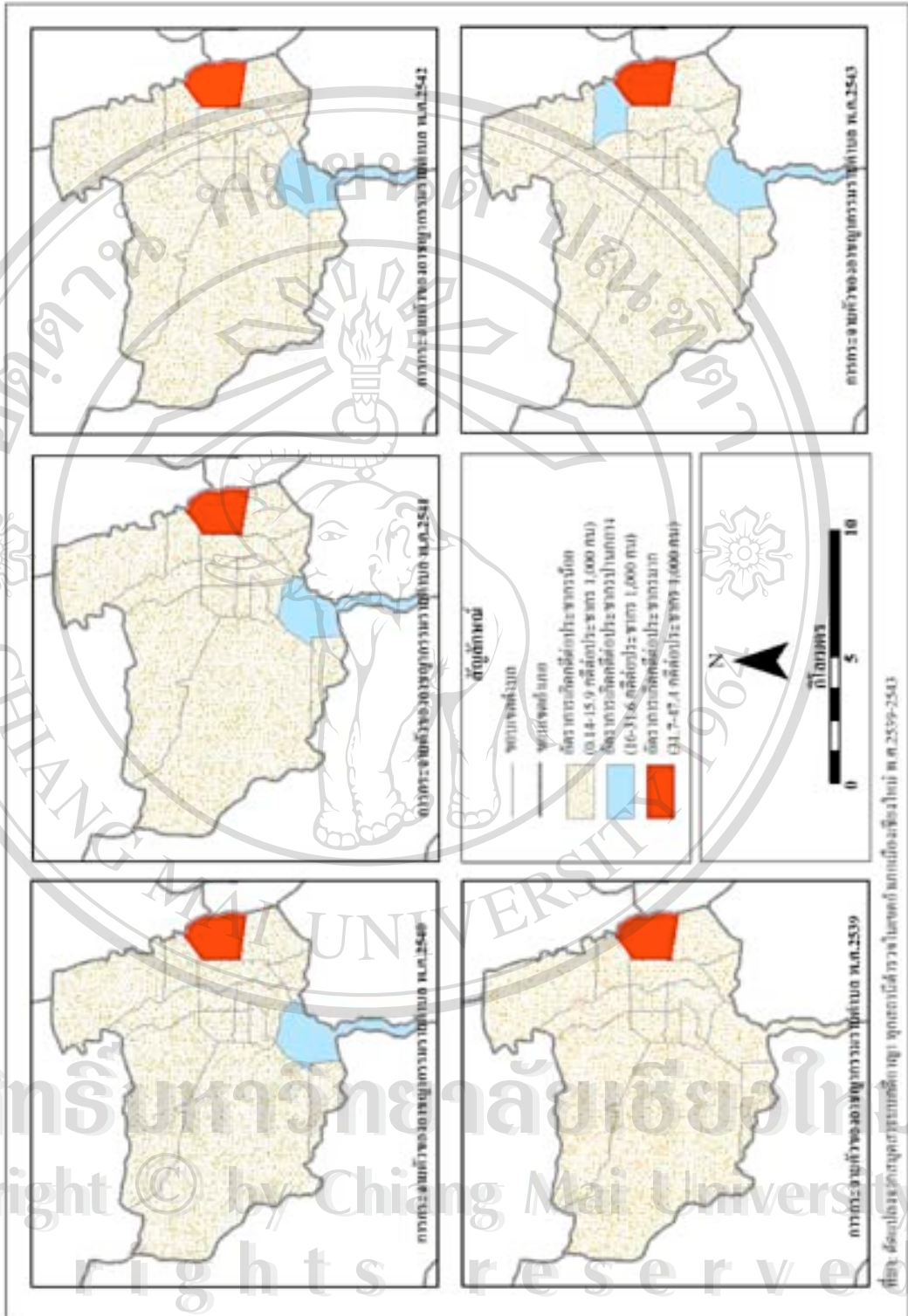
ตาราง 3.19 การกระจายตัวของอาชญากรรมแยกรายตำบลในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

ตำบล	พ.ศ. 2539		พ.ศ. 2540		พ.ศ. 2541		พ.ศ. 2542		พ.ศ. 2543	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
สันผีเสื้อ	9	1.27	1	0.14	5	0.68	8	1.08	10	1.34
ป่าตัน	12	1.51	13	1.62	18	2.20	14	1.68	18	2.14
ช้างม่อย	77	5.58	66	4.92	95	7.06	56	4.34	61	4.75
ศรีภูมิ	76	3.27	68	2.86	98	4.10	83	3.54	128	5.47
พระสิงห์	71	7.85	54	5.89	83	9.19	91	10.09	95	10.58
ช้างคลาน	156	6.55	101	4.19	124	5.18	123	5.30	115	4.92
หายยา	46	2.98	32	2.04	38	2.45	53	3.44	40	2.61
ป่าแดด	25	13.40	33	16.86	72	36.36	40	19.66	32	15.63
แม่เหียะ	12	1.00	23	1.79	30	2.26	18	1.31	15	1.07
ฟ้าฮ่ม	17	13.52	16	12.75	9	7.39	11	8.98	21	17.75
วัดเกต	56	2.15	65	2.44	47	1.85	42	1.65	91	3.59
หนองป่าครั่ง	60	32.68	63	35	82	45.58	70	38.65	86	47.44
ท่าศาลา	18	2.87	31	4.84	34	5.44	23	3.60	64	10.24
หนองหอย	33	5.15	22	3.31	18	2.80	10	1.55	17	2.64
สุเทพ	155	9.89	143	8.98	224	12.99	239	13.22	260	13.65
ช้างเผือก	85	4.82	101	5.77	225	13.03	158	9.12	190	11.02
รวม	908		832		1,202		1,039		1,243	

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

และสถิติประชากร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2539-2543

หมายเหตุ: อัตรา หมายถึง อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมในรอบปีต่อประชากรพันคน

รูป 3.4 การกระจายตัวของเกษตรกรรมตามพื้นที่ปี พ.ศ. 2539-2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

จากรูป 3.4 จะเห็นได้ว่า พัฒนาการของการเกิดอาชญากรรมในทุกช่วงปีที่ทำการศึกษาของเมืองเชียงใหม่ นั้น มีการเพิ่มขึ้นมากในตำบลที่มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ โดยเฉพาะตำบลหนองป่าครั่งมีอัตราการเกิดคดีต่อประชากรพันคนที่สูงต่อเนื่องมาโดยตลอด อันเนื่องมาจากในตำบลหนองป่าครั่งมีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ถึง 2 แห่งด้วยกัน คือ ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร และห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ที่เปิดกิจการในปี พ.ศ. 2541 ทำให้มีจำนวนคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากในตำบลนี้ และมีลักษณะต่อเนื่องมาโดยตลอด และเมื่อพิจารณาถึงปี พ.ศ. 2540 พบว่า จำนวนคดีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นในเขตตำบลป่าแดด ซึ่งเป็นปีที่ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาทางดงเปิดกิจการ ก็ทำให้ตำบลป่าแดดมีอัตราการเกิดคดีต่อประชากรพันคนเพิ่มสูงขึ้นไปจนถึงปี พ.ศ. 2543 จะเห็นได้ว่า มีเพียงสองตำบลเท่านั้นที่มีอัตราการเกิดคดีต่อประชากรพันคนสูงกว่าตำบลอื่นๆ หรือหมายความว่า การเกิดคดีอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นในรายตำบลนั้น มีการเพิ่มขึ้นตามห้างพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมโดยปกติในเขตตำบลทั่วไป ยกเว้นในเขตตำบลที่มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ ก็จะมีอัตราการเกิดคดีเพิ่มสูงขึ้นดังเช่นในรูป 3.4 ยกเว้นในปี พ.ศ. 2543 ตำบลฟ้าฮ่ามก็มีอัตราการเกิดคดีเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่า ตำบลนี้มีจำนวนประชากรลดลง ทำให้อัตราการเกิดคดีต่อประชากรพันคนเพิ่มสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม จะต้องคำนึงถึงว่า แม้ในเขตตำบลต่าง ๆ นั้นมีอัตราของการเกิดอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นหรือลดลงเพียงใด ไม่ได้หมายความว่า ทุกพื้นที่ของตำบลเป็นบริเวณที่อันตรายและมีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงในทุกพื้นที่ แต่คดีที่เพิ่มขึ้นสูงนั้น อาจรวมกันอยู่ในตำแหน่งบางตำแหน่งภายในตำบลที่มีจำนวนคดีอาชญากรรมมาก และเมื่อผนวกกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ของตำบล จึงทำให้ตำบลเหล่านั้นมีอัตราการเกิดอาชญากรรมต่อประชากรเพิ่มขึ้น ดังนั้น การระบุตำแหน่งของคดีรายตำบลจึงเป็นแต่เพียงภาพรวมของตำบลเท่านั้น ไม่อาจจะระบุให้ชี้ชัดลงไปได้ว่า ตำแหน่งการเกิดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่แท้จริงนั้น อยู่ในบริเวณใดของตำบล และมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ดังนั้น จึงต้องอาศัยการลงจุดตำแหน่งละเอียดของคดี เพื่อให้สามารถอธิบายถึงลักษณะการเกิดคดี และประเภทของคดี ณ บริเวณนั้น ๆ จึงสามารถครอบคลุมพื้นที่และอธิบายลักษณะของการเกิดคดีอาชญากรรมได้ทั้งหมด

3.2.2 คดีอาชญากรรมแยกตามสถานที่เกิดเหตุ

จากข้อมูลลักษณะและประเภทคดี สถานที่เกิดเหตุสามารถแสดงตำแหน่งของการเกิดคดีบนแผนที่ ทั้งลักษณะของข้อมูลจุด (กรณีที่เป็นชื่อสถานที่หรือบ้านเลขที่) และข้อมูลเส้น(กรณีที่เป็นชื่อถนนที่ไม่สามารถระบุตำแหน่งเฉพาะเจาะจงได้) เมื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาแสดงในรูปแผนที่

สถานที่ที่มีการเกิดคดีซ้ำซากได้ และสามารถนำไปใช้วางแผนในการจัดการและลดปัญหาของการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่นั้นๆ ลง แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งว่า ข้อมูลด้านสถานที่เกิดเหตุในสมุดสารบบคดีอาญานั้น บางส่วนไม่สามารถปรับให้อยู่ในรูปของข้อมูลจุด เนื่องจากการบันทึกสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีการแจ้งความไม่ชัดเจน หรือไม่สามารถค้นหาสถานที่นั้นๆ ได้ เช่น ระบุตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุเป็นเลขที่บ้าน แต่ไม่ระบุถนนที่ตั้งของบ้าน กลับระบุเป็นตำบลแทน หรือ ระบุตำแหน่งชื่อสถานที่เป็นกิจการการค้าขนาดเล็กที่ไม่ระบุถนนประกอบ นอกจากนี้ ลักษณะของการบันทึกคดีลงบนสมุดสารบบคดีอาญานั้น มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายนายที่มีหน้าที่ในการบันทึกคดี ชื่อของสถานที่หรือตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในพื้นที่ อาจมีการเรียกชื่อสถานที่ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหา เมื่อคัดแปลงข้อมูลดังกล่าวให้เป็นฐานข้อมูลอาชญากรรมในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คดีส่วนหนึ่ง(1,100 คดี) จึงไม่สามารถแสดงตำแหน่งสถานที่ที่มีการเกิดเหตุ มีเพียง 4,114 คดีเท่านั้นที่สามารถนำมาวิเคราะห์การกระจายตัวได้

ในการสร้างข้อมูลตำแหน่งสถานที่ในฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์อื่นๆ และแผนที่ต่างๆ มาร่วมในการแสดงจุดเกิดเหตุอาชญากรรมซึ่งประกอบไปด้วย ฐานข้อมูลผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2544 แผนที่ภาษี แผนที่แสดงตำแหน่งเฉพาะจากเอกสารอื่นๆ เช่น ตำแหน่งโรงแรม ตำแหน่งร้านค้า สถานบันเทิง ย่านชุมชนแออัด สถานที่ที่สำคัญต่างๆ ในพื้นที่ และแผนที่ถนน ข้อมูลทั้งหมดนี้ นำมาใช้ในการพิจารณาและกำหนดตำแหน่งของสถานที่แต่ละแห่งเพื่อให้ใกล้เคียงกับสถานที่ที่เกิดอาชญากรรมขึ้นจริงมากที่สุด จากข้อมูลคดีที่มีการระบุตำแหน่ง 4,114 คดี แปลงให้อยู่ในรูปของข้อมูลเชิงพื้นที่ มีเพียง 3,764 คดีที่แสดงเป็นข้อมูลจุด และ 350 คดี อยู่ในลักษณะข้อมูลเส้น

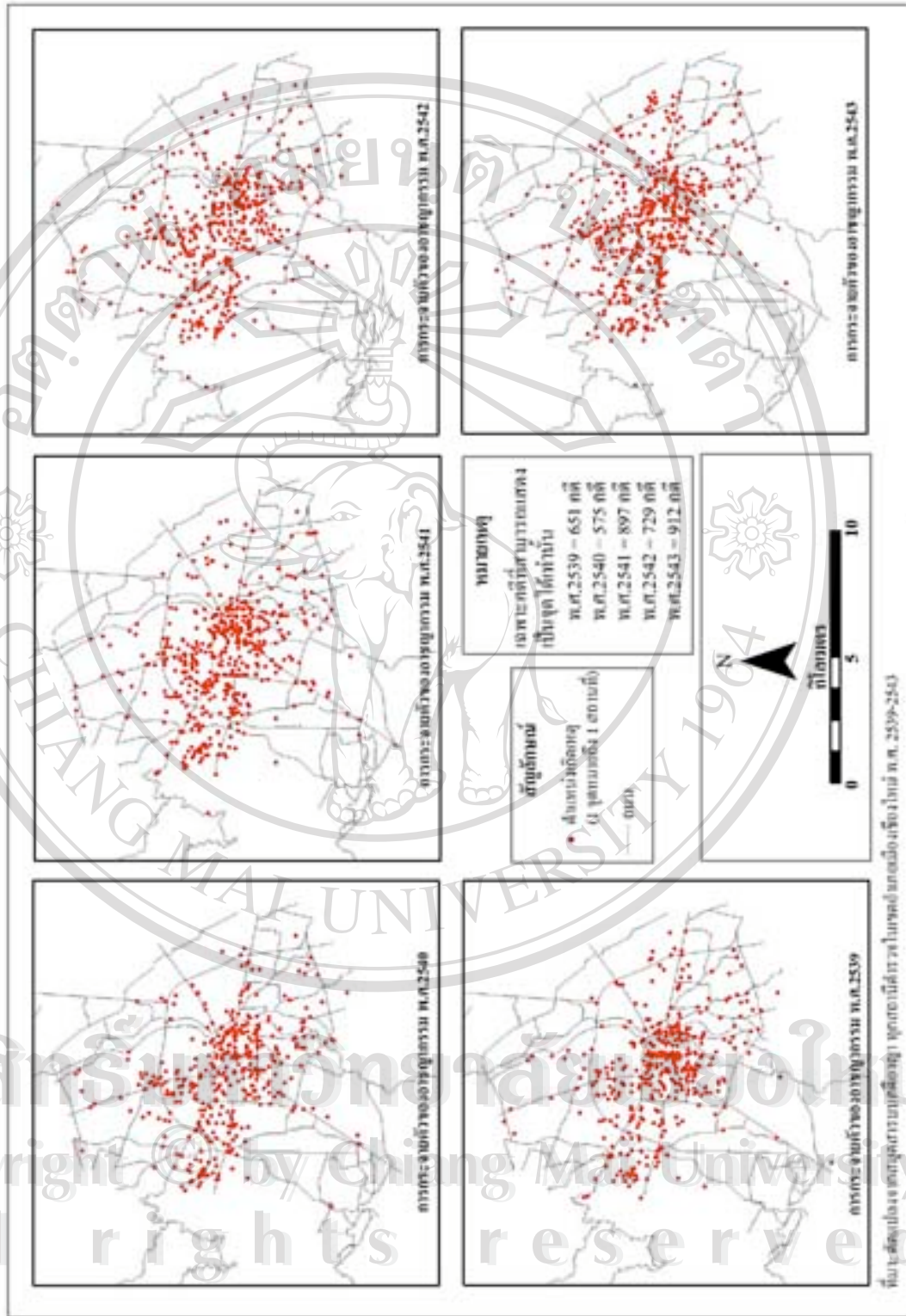
ในการวิเคราะห์การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมรายพื้นที่นี้ ส่วนหนึ่งเพื่ออธิบายลักษณะของการเกิดคดีอาชญากรรมเพิ่มเติมจากหัวข้อที่ 3.1.1 และ 3.2.1 ที่ยังขาดการอธิบายถึงการเกิดอาชญากรรมในเชิงพื้นที่ไป โดยแยกอธิบายการเกิดคดีอาชญากรรมออกเป็น 2 ด้าน คือ การกระจายตัวและความหนาแน่นเชิงพื้นที่ของการเกิดคดีอาชญากรรมโดยรวมในช่วงปี พ.ศ. 2539-2543 และการกระจายตัวและความหนาแน่นเชิงพื้นที่แยกตามประเภทคดีอาชญากรรม

1) การกระจายตัวและความหนาแน่นของการเกิดคดีอาชญากรรมโดยรวมในช่วงปี พ.ศ. 2539-2543

ด้วยลักษณะของข้อมูลคดีอาชญากรรมที่ไม่ได้มีความชัดเจนแน่นอนอย่างเท่าเทียมกันในทุกคดี ดังนั้นในการศึกษาการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2539-2543 จึงถือเอาตามจำนวนของคดีที่สามารถแสดงเป็นข้อมูลจุดได้ในแต่ละปี คือ คดีอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2539 มี

651 คดี พ.ศ. 2540 มี 575 คดี พ.ศ. 2541 มี 897 คดี พ.ศ. 2542 มี 729 คดี และ พ.ศ. 2543 มี 912 คดีโดยนำมาแสดงการกระจายตัวของคดีแต่ละปี(รูป 3.5) คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีการกระจายทั่วทั้งพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณคูเมืองตอนใน บริเวณประตูท่าแพครอบคลุมไปจนถึงบริเวณตลาดควโรรส ที่มีตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุที่เกาะกลุ่มมากที่สุด นอกจากบริเวณใจกลางเมืองแล้ว พบว่ามีคดีอยู่มากในพื้นที่สามบริเวณ คือ บริเวณย่านตลาดศิริวัฒนา ที่มีการกระจายตัวอย่างต่อเนื่องและกระจายออกเป็นพื้นที่กว้างมากขึ้นในแต่ละปี ส่วนบริเวณที่สองคือ บริเวณโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ครอบคลุมไปจนถึงห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาภาคสวนแก้ว และบริเวณที่สามคือ บริเวณที่พักอาศัยและพาณิชยกรรมย่านถนนช้างคลานครอบคลุมไปจนถึงบริเวณที่พักอาศัยย่านถนนนันทาราม พื้นที่ทั้งสามบริเวณนี้ เป็นย่านชุมชนของเมืองเชียงใหม่ และเป็นพื้นที่พาณิชยกรรม สถาบันราชการ และที่พักอาศัยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบริเวณชานเมืองเชียงใหม่ การกระจายตัวของอาชญากรรม มีการกระจายตัวไปตามถนน โดยเฉพาะถนนแบบรัศมีที่ออกจากใจกลางเมืองไปสู่ชานเมือง ได้แก่ ถนนเจริญเมือง ถนนแก้ววรัญญู ถนนเชียงใหม่-หางดง ถนนสุเทพ ถนนห้วยแก้ว และถนนช้างเผือก

การกระจายตัวดังกล่าวแสดงว่า การเกิดอาชญากรรมในเขตเมืองเชียงใหม่ไม่ได้เกิดขึ้นได้กับทุกพื้นที่ คือได้นำวิธีการนับจุดในแต่ละตารางกริด (Quadrat Analysis) และวิธีวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน (Variance-Mean Ratio) มาตรวจสอบลักษณะการกระจายตัวของคดี โดยพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวนที่ได้ว่า มีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่า 1 หากค่าอัตราส่วนมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่ามีการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่ม และหากมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่ามีการกระจายตัวเป็นแบบสุ่ม และหากมีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่ามีการกระจายตัวแบบเป็นระเบียบ โดยที่ ในปี พ.ศ. 2539 ตำแหน่งของสถานที่เกิดเหตุที่เกาะกลุ่มกันมากกว่าบริเวณอื่น ๆ คือ บริเวณคูเมืองด้านทิศตะวันออก หรือย่านประตูท่าแพ บริเวณตลาดควโรรสและตลาดต้นลำไยริมถนนช้างม่อข ไปจนถึงย่านการค้าไนท์บาซาร์ ริมถนนช้างคลาน บริเวณริมถนนห้วยแก้ว โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาภาคสวนแก้ว บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาแอร์พอร์ตริมถนนเชียงใหม่-หางดง บริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบริเวณห้างสรรพสินค้าแม่คโคร นอกจากนี้ การเกิดคดีอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2539 มีการกระจายตัวในพื้นที่ศึกษาเป็นแบบกลุ่ม (ตาราง 3.20) ซึ่งสถานที่ที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงที่สุดสามอันดับแรก คือ ห้างสรรพสินค้าแม่คโคร 39 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาภาคสวนแก้ว 25 ครั้ง และริมบึงชูเปอร์มาร์เก็ตสาขาโชตนา 14 ครั้ง ตามลำดับ ส่วนถนนที่มีการเกิดคดีสูงที่สุดสามอันดับแรก คือ ถนนท่าแพ 6 ครั้ง ถนนกำแพงดิน 5 ครั้ง ถนนศรีภูมิและถนนลอยเคราะห์เท่ากันคือ 3 ครั้ง

รูป 3.5 การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมแยกตามเขตพื้นที่จังหวัด พ.ศ. 2539-2543

ลิขสิทธิ์ในวงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 3.20 สรุปค่า VMR จากการวิเคราะห์การกระจายตัวของอาชญากรรม พ.ศ. 2539-2543

พ.ศ.	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน	ค่าอัตราส่วนระหว่าง ค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน(VMR)
2539	0.46	5.71	12.41
2540	0.44	4.15	9.43
2541	0.55	5.48	9.89
2542	0.49	4.24	8.61
2543	0.60	5.03	8.35

ที่มา: การวิเคราะห์การกระจายตัวด้วยวิธีนับจุดในตารางกริด (Quadrat Analysis) และวิธีวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน (Variance-Mean Ratio)

จากตาราง 3.20 จะเห็นว่าค่า VMR ที่วิเคราะห์การกระจายตัวของอาชญากรรมในทุกช่วงปีมีค่าลดลง แม้ว่าจะมีการเกาะกลุ่มของคดีในทุกช่วงปี ซึ่งหมายความว่า การกระจายตัวของอาชญากรรมมีลักษณะที่ค่อนข้างกระจายออกจากกันมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2540 สถานที่เกิดเหตุกระจายออกไปมากขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2539 โดยเฉพาะบริเวณริมถนนเชียงใหม่-หางดง บริเวณถนนช้างเผือกและถนนโชตนา ที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนพื้นที่อื่นๆ นั้น มีสถานที่เกิดเหตุที่ไม่แตกต่างไปจากปี พ.ศ. 2539 มากนัก และการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมมีการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่มอยู่เช่นเดิม โดยสถานที่ที่มีคดีเกิดขึ้นสูงที่สุดสามอันดับแรกคือ ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร 37 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว 21 ครั้ง และซูเปอร์มาร์เก็ตริมปิงสาขาโชตนา 12 ครั้ง นอกจากนี้ ยังมีห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดงที่เปิดกิจการในปีนี้ และมีคดีอีก 7 ครั้ง อยู่ในอันดับที่ สี่และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีที่เปิดกิจการในปีนี้นี้เช่นกัน แต่มีจำนวนการเกิดคดีเพียง 2 ครั้งในรอบปี ส่วนบริเวณถนนที่มีการเกิดคดีสูงที่สุดนั้น ได้แก่ ถนนบุญเรืองฤทธิ์ 3 ครั้ง ถนนช้างม่วย 3 ครั้ง ถนนท่าแพ 3 ครั้ง และถนนนคสาร 3 ครั้ง

การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2541 ก็ยังคงมีการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่ม มีการกระจายตัวเพิ่มมากขึ้นทั้งในบริเวณถนนสายหลักของเมืองและบริเวณถนนตรอกซอกซอยต่างๆ ได้แก่ บริเวณภายในเขตคูเมืองตอนใน บริเวณที่พักอาศัยย่านสันติธรรม ตลาดต้นพยอม บริเวณถนนสุเทพ นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2541 นี้ ก็ยังมีห้างสรรพสินค้าเปิดกิจการขึ้นใหม่อีกหนึ่งแห่ง คือ ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ในเขตตำบลหนองป่าครั่ง และมีผลทำให้อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมต่อประชากรพันคนในตำบลหนองป่าครั่งเพิ่มสูงขึ้นแบบก้าวกระโดด จาก 35 คดี มาเป็น 46 คดีต่อประชากรพันคน ส่วนพื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงที่สุดสามอันดับแรกในปีนี้ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง 46 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร 37 ครั้ง และ

ซูเปอร์มาร์เก็ตริมฝั่งสาขาโชตนา 32 ครั้ง และถนนที่มีจำนวนคดีมากที่สุดได้แก่ บริเวณถนนท่าแพ 5 ครั้ง ถนนเจริญประเทศ 4 ครั้ง และถนนเวียงแก้ว 3 ครั้ง

ส่วนในปี พ.ศ. 2542 การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมทุกประเภทนั้นมีการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่ม แต่มีการกระจายตัวเพิ่มมากขึ้น ไม่แตกต่างไปจากคดีที่เกิดขึ้นในปีอื่นๆ ส่วนสถานที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงที่สุดสามอันดับแรกในปีนี้ คือห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ 39 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว 32 ครั้ง และห้างสรรพสินค้าแม็คโคร 9 ครั้ง นอกจากนี้ในบริเวณสวนสาธารณะหนองบวกหาดก็มีคดีมากขึ้น 9 ครั้ง จะสังเกตเห็นว่าห้างสรรพสินค้าแม็คโครมีจำนวนคดีลดลงเรื่อยๆ อาจเป็นเพราะว่า มีผู้ที่เข้าไปใช้บริการลดลง ในขณะที่คนนิยมไปใช้บริการที่ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ที่ตั้งอยู่ริมถนนสายเดียวกันมากกว่า ส่วนถนนที่มีการเกิดคดีสูงที่สุดนั้น คือเกิดในบริเวณถนนท่าแพ 6 ครั้ง ถนนเจริญประเทศ 4 ครั้ง และถนนศรีปิงเมือง 3 ครั้ง

สำหรับสถานที่เกิดเหตุในปี พ.ศ. 2543 สถานที่ที่มีคดีมากที่สุดสามอันดับแรกคือ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว 45 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ 45 ครั้ง และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี 39 ครั้ง ในปีนี้ มีตลาดสินค้ามือสองบริเวณสี่แยกโรงแรมรินคำที่เปิดให้บริการ บริเวณดังกล่าวก็มีคดีเกิดขึ้นทั้งหมด 11 ครั้ง ส่วนถนนที่มีการเกิดเหตุอยู่มากที่สุดคือ บริเวณถนนพระปกเกล้า 9 ครั้ง ถนนท่าแพ 4 ครั้ง และถนนราชวิถี 3 ครั้ง นอกจากนี้ การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2543 ยังมีการกระจายตัวที่เป็นแบบกลุ่มอีกด้วย

โดยสรุป การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมทุกประเภทในพื้นที่ศึกษาในทุกช่วงปี มีการกระจายตัวที่เป็นแบบกลุ่มทั้งหมด แต่มีการกระจายตัวเพิ่มมากขึ้น สังเกตได้จากค่า VMR ที่ลดลงเรื่อยๆ แต่อย่างไรก็ตาม การเกิดคดีอาชญากรรมไม่ได้เกิดขึ้นได้กับทุกพื้นที่ ต้องอาศัยลักษณะร่วมของพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะที่อาจส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรม อันจะได้พิจารณาเพิ่มเติมมากขึ้นในบทถัดไป

การวิเคราะห์ความหนาแน่นของคดีอาชญากรรม ในที่นี้ ใช้หน่วยการวิเคราะห์เป็นจำนวนคดีต่อตารางกิโลเมตร พบว่า ความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมทุกประเภทต่อพื้นที่ในทุกช่วงปี มีลักษณะร่วมที่เหมือนกัน คือ มักมีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมต่อพื้นที่สูงในบริเวณใจกลางเมือง และความหนาแน่นจะลดลงเมื่อห่างจากเขตเมืองชั้นในออกไปยังเขตชานเมือง ยกเว้นบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตชานเมืองที่มีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงที่สุด(รูป 3.6) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

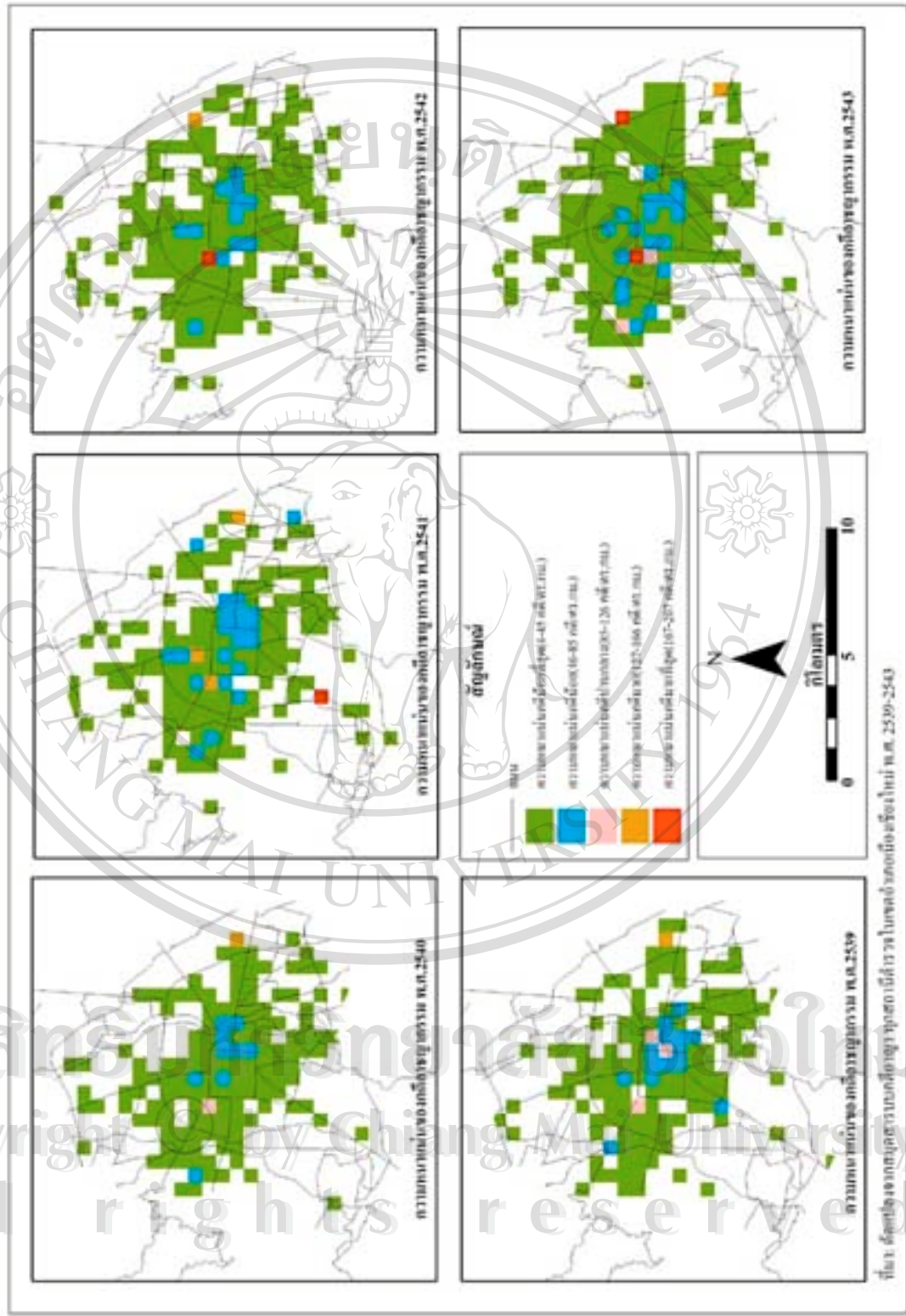
ในปี พ.ศ. 2539 พบว่า พื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นหนาแน่นมากที่สุด คือ 127 – 266 คดี ต่อตารางกิโลเมตร อยู่ในเขตชานเมือง เป็นบริเวณห้างสรรพสินค้าแม็คโคร คิดเป็นพื้นที่ 0.24 ตารางกิโลเมตร ส่วนในบริเวณเขตเมืองชั้นใน พื้นที่ที่มีคดีหนาแน่นมาก(85-126 คดีต่อตาราง

กิโลเมตร) มีสามบริเวณคือ ย่านตลาดวโรรส ย่านประตูท่าแพ และห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว คิดเป็นพื้นที่รวม 0.72 ตารางกิโลเมตร ส่วนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นปานกลางอยู่โดยรอบสามบริเวณดังกล่าว พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีปานกลางมีทั้งหมดสี่บริเวณ คือ ย่านตลาดวโรรส ตลาดศิริวัฒนา บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาแอร์พอร์ต และบริเวณริมฝั่งชูเปอร์สโตร์สาขาแก้วนบุรี ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ของเมือง มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยประกอบด้วยมีพื้นที่กว้าง จึงมีความหนาแน่นของอาชญากรรมต่ำกว่า

ในปี พ.ศ. 2540 บริเวณที่มีความหนาแน่นของคดีสูงในปี พ.ศ. 2539 คือห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และห้างสรรพสินค้าแม็คโคร ก็ยังคงมีความหนาแน่นของคดีสูงอยู่อย่างต่อเนื่อง ส่วนพื้นที่บริเวณเขตใจกลางเมือง กลับมีความหนาแน่นของคดีน้อยลง เหลือเพียง 46-85 คดี ต่อตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยย่านตลาดศิริวัฒนา และริมฝั่งชูเปอร์สโตร์สาขาแก้วนบุรี นอกเหนือจากนั้น พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีเพิ่มขึ้นในปีนี้ได้แก่ บริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบริเวณห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีที่เปิดกิจการในปี

สำหรับปี พ.ศ. 2541 บริเวณใจกลางเมืองเชียงใหม่ในเขตเมืองชั้นในนั้น ส่วนใหญ่ยังคงมีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมมากเท่ากับในปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2540 และในปีนี้ บริเวณที่เกิดความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมมากที่สุดถึง 167-207 คดีต่อตารางกิโลเมตร คือ บริเวณห้างสรรพสินค้าโลตัสชูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง และบริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และบริเวณตลาดศิริวัฒนา ก็มีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมต่อพื้นที่มากขึ้น คือ 127-166 คดีต่อตารางกิโลเมตร และในปีนี้ ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี และห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ที่เปิดดำเนินการ บริเวณนี้มีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมจากระดับน้อยที่สุดเป็นระดับน้อยในปี พ.ศ. 2541 หรือ 46-85 คดี ต่อตารางกิโลเมตร ในขณะที่ห้างสรรพสินค้าแม็คโครก็ยังคงมีความหนาแน่นของคดีในระดับมากคงเดิม

ในปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ. 2543 พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีที่มีการเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากอย่างเห็นได้ชัด คือ บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และบริเวณห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ที่มีความหนาแน่นของคดีเกิดขึ้นสูงถึง 167-207 คดีต่อตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ ในบริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และบริเวณโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ก็มีความหนาแน่นของคดีเพิ่มขึ้นเป็น 85-126 คดีต่อตารางกิโลเมตร ส่วนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีโดยรวมลดลงคือ บริเวณตลาดศิริวัฒนา บริเวณห้างสรรพสินค้าแม็คโคร และบริเวณตลาดวโรรส ส่วนบริเวณห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีนั้นที่มีความหนาแน่นของคดีลดลงในปี พ.ศ. 2542 กลับมีความหนาแน่นของคดีเพิ่มขึ้นเป็น 127 – 166 คดีในปี พ.ศ. 2543

รูป 3.6 ความหนาแน่นของพื้นที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2539-2543

ลิขสิทธิ์ในเอกสารนี้เป็นของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

โดยสรุป จากสมมุติฐานข้อที่สอง ในด้านความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมที่มากในเขตใจกลางเมือง แล้วลดลงตามระยะทางจากเขตใจกลางเมืองนั้น ในกรณีของเมืองเชียงใหม่ การกระจายตัวของอาชญากรรมแม้ว่ามีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมอยู่มากในย่านใจกลางเมือง โดยเฉพาะในบริเวณศูนย์กลางธุรกิจการค้าหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ นั้น แต่ก็สังเกตได้ชัดว่า บริเวณย่านชานเมืองก็มีความหนาแน่นของคดีที่สูงเช่นกัน ซึ่งหมายความว่า การกระจายตัวและความหนาแน่นของอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่ ไม่ได้มีการกระจายตัวที่ลดลงในทุกขณะที่ห่างจากย่านใจกลางเมืองทั้งหมด เนื่องจากในเขตชานเมืองเชียงใหม่ มีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ และมีจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสถานที่เหล่านั้นมาก แต่อย่างไรก็ตาม ทุกๆ ช่วงปี การกระจายตัวของการเกิดอาชญากรรม ยังคงมีการกระจายตัวแบบเกาะกลุ่มกันเสมอ และเมื่อเวลาผ่านไป การกระจายตัวของอาชญากรรมมีแนวโน้มว่ามีการกระจายตัวแบบเกาะกลุ่มน้อยลง โดยการเกาะกลุ่มดังกล่าวนี้ของคดีอาชญากรรมเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นนั้น มีการเกาะกลุ่มกันในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง แล้วกระจายออกไปในลักษณะวงแหวน ยกเว้นในขณะที่มีการกระจายตัวออกไปนั้นมีพื้นที่ที่เป็นย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ ก็จะทำให้ความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมในบริเวณดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งทั้งช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจและหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น การกระจายตัวของอาชญากรรมเชิงพื้นที่นั้น มีการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมในเชิงพื้นที่เพียงเล็กน้อย ส่วนสถานที่เกิดอาชญากรรมนั้น มักเกิดขึ้นซ้ำซ้อนต่อเนื่องกันมาตลอด แม้ว่าจะมีการเพิ่ม-ลดของคดีเพียงใด ไม่ว่าจะเป็ถนนที่เกิดเหตุ หรือตำแหน่งที่เกิดเหตุ เช่น บริเวณถนนท่าแพ และถนนในเขตคูเมือง ที่มีการสลับอันดับจำนวนของการเกิดคดีที่เพิ่มหรือลดบ้าง แต่ก็ยังคงอยู่ในบริเวณดังกล่าว และมีความแตกต่างจากพื้นที่ใกล้เคียงที่มีจำนวนคดีและความหนาแน่นคดีต่ำกว่าอย่างสิ้นเชิง

2) การกระจายตัวและความหนาแน่นรายประเภทคดีอาชญากรรม

สำหรับการกระจายตัวและความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายประเภทคดีนั้น โดยแต่ละประเภทคดีมีตำแหน่งสถานที่และความหนาแน่นของการเกิดอาชญากรรมที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ จากจำนวนคดีทั้งหมดในรอบ 5 ปีในพื้นที่ศึกษาจำนวน 5,224 คดี เมื่อทำการแยกประเภทอาชญากรรมทั้งหมดออกเป็น 6 ประเภท เรียงลำดับจำนวนคดีจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดพบว่า คดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.6 จากคดีทั้งหมด รองลงมาคือ คดีลักรถจักรยานยนต์ คิดเป็น ร้อยละ 39 คดีวิ่งราวทรัพย์ ร้อยละ 4.2 คดีลักรถยนต์ ร้อยละ 2.6 คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 1 และคดีที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดคือคดีปล้นทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 0.6 ของคดีทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำเป็นที่จะต้องรวมกลุ่มข้อมูลคดีบางประเภทเข้าด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ เนื่องจากว่า บางประเภทคดีนั้น มีจำนวนน้อยมากเมื่อ

เปรียบเทียบกับจำนวนคดีประเภทอื่น ๆ ในที่นี้คัดแยกประเภทคดีออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยถือลักษณะพฤติกรรมของอาชญากรในการก่อคดีเป็นหลัก ได้แก่ กลุ่มคดีลักทรัพย์ทั่วไป จำนวน 2,749 คดี กลุ่มคดีชิงทรัพย์-ปล้นทรัพย์ และวิ่งราวทรัพย์ จำนวน 303 คดี และกลุ่มคดีลักยานพาหนะ จำนวน 2,172 คดี สาเหตุที่แบ่งกลุ่มคดีอาชญากรรมลักษณะนี้ เพราะเหตุว่า กลุ่มคดีลักทรัพย์ และคดีลักยานพาหนะนั้นมีจำนวนมาก พฤติกรรมของผู้กระทำผิดก็ไม่จำเป็นที่จะต้องติดต่อกับตัวผู้เสียหายโดยตรง ทำให้มีความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจน้อยกว่า ซึ่งคดีทั้ง 2 ประเภทนั้น ไม่สามารถที่จะนำมาวิเคราะห์รวมกันได้ เนื่องจากลักษณะของทรัพย์สินที่ได้ไปมีขนาดของทรัพย์สินแตกต่างกัน ส่วนกลุ่มของคดีชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ และปล้นทรัพย์นั้น มีจำนวนน้อยกว่ามากและมีความแตกต่างด้านพฤติกรรมของผู้กระทำผิดแต่ละประเภทน้อย โดยเฉพาะคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์นั้น มีความแตกต่างเพียงแก่จำนวนของผู้กระทำผิดและความรุนแรงของพฤติกรรมเท่านั้น ส่วนคดีวิ่งราวทรัพย์นั้น แม้ว่าจะไม่ได้มีการข่มขู่กรรโชกผู้เสียหาย แต่คดีทั้งสามประเภท มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้เสียหายโดยตรง

จากคดีลักทรัพย์ทั่วไป จำนวน 2,749 คดี มีคดีเพียง 1,956 คดี ที่สามารถแสดงตำแหน่งสถานที่ที่เกิดคดีลักทรัพย์ได้ โดยสรุปเป็นสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด 963 แห่ง ส่วนคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นบนท้องถนน ซึ่งเป็นได้ทั้งคดีลักทรัพย์แบบล้วงกระเป๋าของผู้เสียหาย กรีดกระเป๋าผู้เสียหาย มีจำนวนทั้งสิ้น 99 คดี ระบุสถานที่เกิดเหตุตามชื่อถนนได้ 52 เส้นทาง

โดยภาพรวมแล้ว การกระจายตัวของคดีลักทรัพย์ในรอบ 5 ปีที่ศึกษา รวมกลุ่มหนาแน่นอย่างมากบริเวณคูเมืองฝั่งตะวันออก ย่านถนนช้างม้อย ถนนท่าแพ ถนนช้างคลาน และบริเวณตอนในของเขตคูเมืองก็มีคดีเกิดขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น และกระจายไปตามถนนที่ออกไปสู่เขตชานเมือง ได้แก่ ถนนแก้ววรัญญู ถนนเจริญเมือง ถนนช้างเผือก ถนนโชตนา ถนนห้วยแก้ว ถนนสุเทพ และถนนเชียงใหม่-หางดง โดยรอบนอกของเขตคูเมืองทางเหนือขึ้นไปตามถนนช้างเผือก ปรากฏคดีที่มีการกระชุกตัวเพิ่มขึ้นอีกอย่างเห็นได้ชัดในบริเวณย่านตลาดศิริวัฒนา ถนนช้างเผือก และบริเวณด้านหน้าตลาดบริบูรณ์ ถนนโชตนา ส่วนถนนห้วยแก้วและถนนสุเทพ ที่อยู่ด้านทิศตะวันตกของคูเมือง มีคดีกระชุกตัวอย่างมากที่บริเวณโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลาดต้นพยอม และห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้วมากที่สุด ซึ่งทุกย่านที่กล่าวมานั้น เป็นย่านพาณิชยกรรม และการบริการเกือบทั้งหมด นอกจากนี้ ยังมีบริเวณที่มีคดีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเขตชานเมือง ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี และห้างสรรพสินค้าโลตัสสาขาหางดง

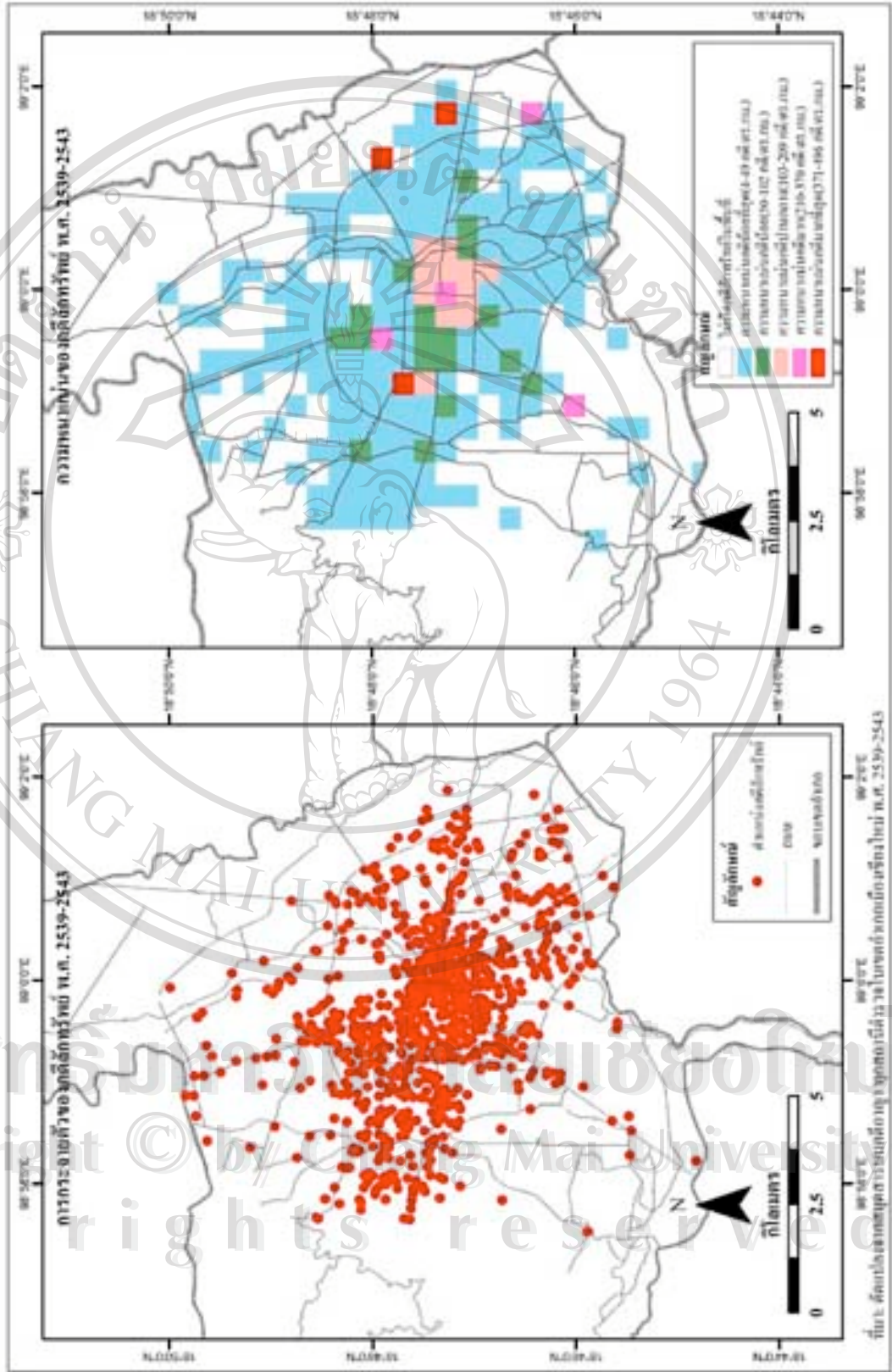
สำหรับการกระจายตัวของคดิลักทรีพืชนั้น มีลักษณะของการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่ม (ตาราง 3.21) สถานที่ที่มีคดิลักทรีพืชมากที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 5 อันดับแรก ได้แก่ บริเวณห้างสรรพสินค้าแม็คโคร 120 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว 103 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ 90 ครั้ง ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี 67 ครั้ง และห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง 55 ครั้ง ส่วนถนนที่มีคดิลักทรีพืชนั้นมากที่สุดคือ ถนนท่าแพ 7 ครั้ง ถนนเจริญประเทศ 5 ครั้ง และถนนโชตนา 4 ครั้ง

ตาราง 3.21 สรุปค่า VMR จากการวัดการกระจายตัวของอาชญากรรมแต่ละประเภทในรอบ 5 ปี

ประเภทคดี	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน	ค่าอัตราส่วนระหว่าง ค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน(VMR)
ลักทรัพย์	1.08	8.68	8.04
ชิงทรัพย์ ชิง-ปล้นทรัพย์	0.16	3.09	19.04
ลักทรัพย์ยาน- ยนต์และรถยนต์	0.87	8.13	9.32

ที่มา: การวัดการกระจายตัวด้วยวิธีนับจุดในตารางกริด(Quadrat Analysis) และวิธีวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน (Variance-Mean Ratio)

ในด้านความหนาแน่นของคดิลักทรีพืชนั้น พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดิลักทรีพืชมากที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีความหนาแน่นของคดิลักทรีพืชนับถึง 371 – 496 คดิลักทรีพืชนับต่อตารางกิโลเมตร มี 3 บริเวณ คือ บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร และห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ คิดเป็นพื้นที่รวม 0.72 ตารางกิโลเมตร (รูป 3.7) รองลงมาเป็นพื้นที่บริเวณตลาดศิริวัฒนา ถนนเอกประสงค์ประตูท่าแพ ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี และห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง มีความหนาแน่นคดิลักทรีพืชนับถึง 210 – 370 คดิลักทรีพืชนับต่อตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่รวม 0.96 ตารางกิโลเมตร ส่วนบริเวณที่มีความหนาแน่นของคดิลักทรีพืชนับปานกลาง หรือมีความหนาแน่นคดิลักทรีพืชนับเพียง 103 - 209 คดิลักทรีพืชนับต่อตารางกิโลเมตร มี 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และพื้นที่ที่ครอบคลุมบริเวณถนนช้างม้อย ตลาดวโรรส ตลาดต้นลำไย ย่านการค้าไนท์บาร์ซาร์ สถาบันเทววิทยาด้านสัตวศาสตร์ และถนนศรีดอนไชยต่อเนื่องกัน คิดเป็นพื้นที่รวมทั้งรวม 2.64 ตารางกิโลเมตร

รูป 3.7 การกระจายตัวและความหนาแน่นของจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

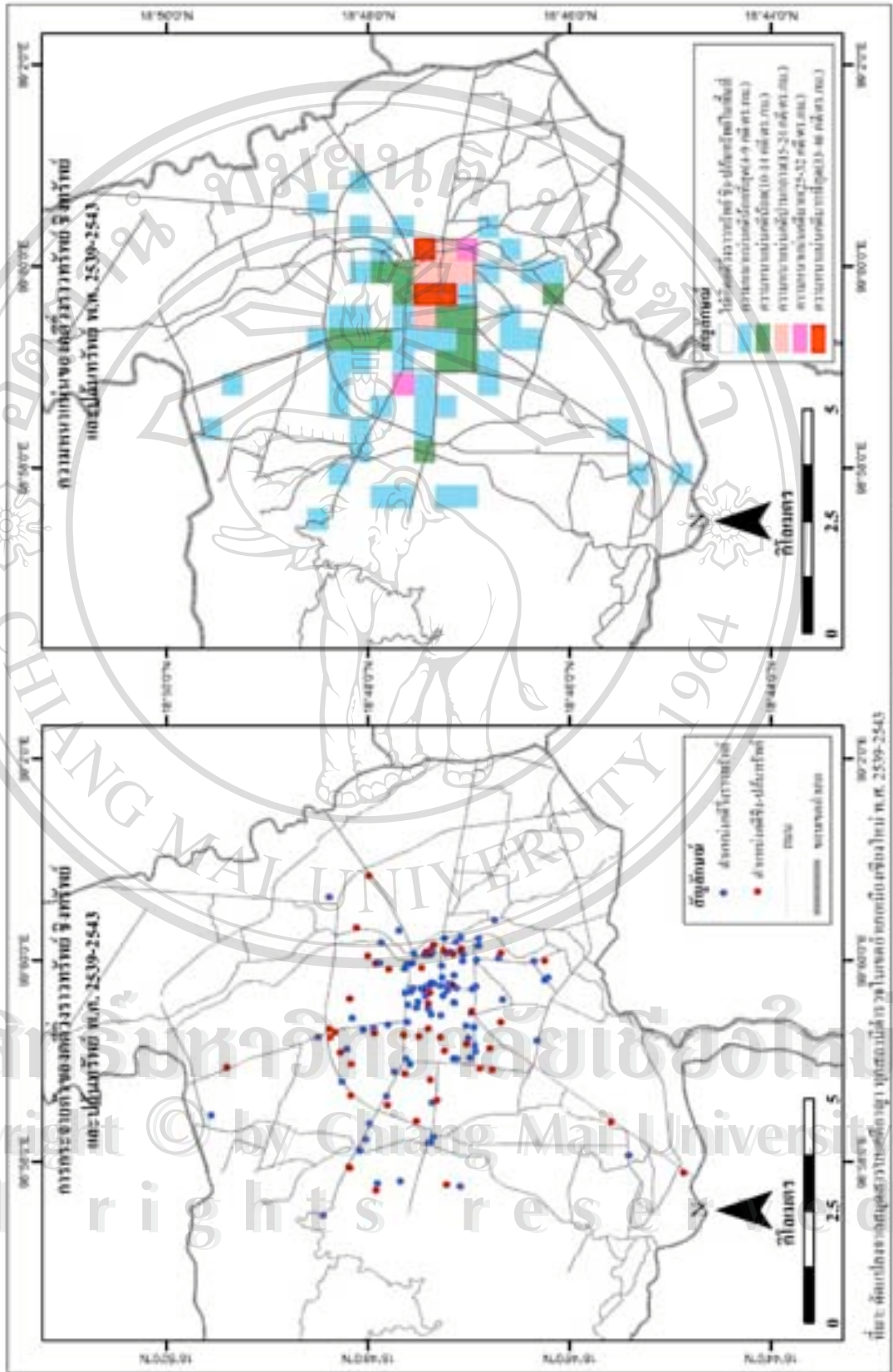
สำหรับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความหนาแน่นของคดีลักทรัพย์น้อยไปจนถึงน้อยที่สุดนั้นมีความหนาแน่นของคดีต่ำกว่า 103 คดีต่อตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่กระจายออกจากย่านใจกลางเมืองและคันด้วยบริเวณที่เป็นย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ และเมื่อห่างจากใจกลางเมืองมากขึ้น หรือในเขตชานเมือง ไม่มีคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

จะเห็นได้ว่า บริเวณที่มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นนั้น เป็นบริเวณย่านการค้าและพาณิชยกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ต่าง ๆ ที่มักมีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งนั้น ยังมีพื้นที่บริเวณตลาดศิริวัฒนา และตลาดวโรรสติดต่อกับถนนท่าแพนั้น ก็มีความหนาแน่นของคดีลักทรัพย์ที่สูงมาตลอด ด้วยเหตุว่า พื้นที่เหล่านี้มีประชาชนเข้ามาใช้บริการในพื้นที่เป็นจำนวนมาก รวมไปถึงการมีพื้นที่ใช้สอยกว้าง การดูแลให้ทั่วทั้งพื้นที่จึงเป็นเรื่องยาก จึงมักมีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้น

สำหรับคดีวิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 303 คดี แบ่งเป็นคดีวิ่งราวทรัพย์ 217 คดี คดีชิงทรัพย์ 54 คดี และคดีปล้นทรัพย์ 32 คดี ซึ่งมีคดีเพียง 264 คดีที่สามารถแสดงตำแหน่งของสถานที่ได้ ทั้ง 264 คดี สามารถสรุปเป็นสถานที่จริงได้เพียง 206 สถานที่ ดังนี้

สำหรับคดีวิ่งราวทรัพย์ 217 คดี สามารถแสดงตำแหน่งเป็นสถานที่ได้เพียง 143 คดี แบ่งเป็นลักษณะข้อมูลจุดได้ 96 ตำแหน่ง และแบ่งเป็นข้อมูลที่เป็นถนนหรือเส้นได้ 47 เส้นทาง คดีวิ่งราวทรัพย์มักเกาะกลุ่มรวมกันมากในบริเวณย่านพาณิชยกรรม เช่น ย่านตลาดวโรรสที่เป็นศูนย์กลางการค้าใจกลางเมือง บริเวณริมถนนมูลเมืองรวมถึงบริเวณตลาดสมเพชร บริเวณย่านการค้าไนท์บาร์ซาร์ริมถนนช้างคลาน ตลาดเมืองสมุทร และบริเวณสวนสาธารณะหนองบวกหาด นอกเหนือจากนั้นก็ยังมีลักษณะกระจายไปตามแนวถนนสายสำคัญ ๆ ได้แก่ ถนนท่าแพ ถนนสุเทพ ถนนห้วยแก้ว ถนนช้างเผือกและถนนช้างคลาน (รูป 3.8) ส่วนข้อมูลที่เป็นเส้นหรือถนนนั้น เมื่อเรียงอันดับจำนวนในการเกิดคดีวิ่งราวทรัพย์ พบว่า เกิดขึ้นบนถนนท่าแพมากที่สุด 11 ครั้ง ถนนเจริญประเทศ 4 ครั้ง ส่วนถนนอื่น ๆ นั้นมีจำนวนในการเกิดคดีที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน คือ 2-3 ครั้งในรอบ 5 ปี

คดีชิงทรัพย์และคดีปล้นทรัพย์นั้น มีจำนวนทั้งหมด 86 คดี ในรอบ 5 ปี สามารถแสดงตำแหน่งสถานที่ได้เพียง 63 ตำแหน่ง โดยแบ่งเป็นข้อมูลที่เป็นจุดหรือสถานที่ได้ 56 ตำแหน่ง (รูป 3.8) และข้อมูลที่เป็นเส้นหรือถนนได้เพียง 7 เส้นทาง สำหรับข้อมูลที่เป็นจุดสถานที่นั้น พบว่าคดีทั้ง 2 ประเภทนั้น กระจายไปทั่วพื้นที่ โดยมากเกาะกลุ่มกันในบริเวณ ตลาดวโรรสครอบคลุมไปถึงย่านการค้าไนท์บาร์ซาร์ ส่วนบริเวณอื่น ๆ นั้นมีการกระจายไปทั่วพื้นที่ และไม่มีการเกาะ

รูป 3.8 การกระจายตัวและความเหมาะสมของมลพิษทางอากาศ จังหวัด เชียงใหม่ และปริมณฑล พ.ศ. 2539-2543

กลุ่มกันให้เห็นชัดเจนนัก ส่วนข้อมูลที่เป็นเส้นหรือถนนนั้น มี 7 เส้นทาง และมีคดียุทธที่เกิดขึ้นในทุกเส้นทางเพียง 1-2 คดีเท่านั้น ในรอบ 5 ปี

อย่างไรก็ตาม เมื่อรวมกลุ่มคดี ทั้งคดีวังราชทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ เพื่อวิเคราะห์กระจายตัวในพื้นที่นั้น มีตำแหน่งที่เกิดคดีทั้งหมด 144 ตำแหน่ง ซึ่งแสดงว่า มีบางตำแหน่งที่มีคดีเกิดขึ้นซ้ำกันบ่อยครั้ง และเมื่อวิเคราะห์กระจายตัวในพื้นที่แล้วนั้น พบว่า การกระจายตัวของคดีทั้ง 3 ประเภทนั้น มีลักษณะการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่มทั้งหมด (ตาราง 3.21) และความหนาแน่นของคดีต่อพื้นที่นั้น พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีประเภทนี้สูงที่สุด มี 2 บริเวณ คือ บริเวณลานเอนกประสงค์ประตูท่าแพ ครอบคลุมไปถึงบริเวณย่านที่พักอาศัยในคูเมืองตอนใน ตลาดสมเพชร ริมถนนมูลเมือง และบริเวณที่สองคือ ตลาดวโรรส มีความหนาแน่นคดี 33 - 46 คดี ต่อตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ 0.72 ตารางกิโลเมตร รองลงมา คือ บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และบริเวณตลาดอนุสาร ริมถนนช้างคลาน ที่พักอาศัยในเขตคูเมืองตอนใน มีความหนาแน่นของคดี 25 - 32 คดีต่อตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ 0.48 ตารางกิโลเมตร

ส่วนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นคดีสูงเป็นอันดับสามนั้น มี 2 บริเวณด้วยกัน คือ บริเวณด้านหลังตลาดสมเพชร และพื้นที่โดยรอบตลาดวโรรส ครอบคลุมถึงบริเวณถนนท่าแพบางสวน พุทธสถาน และย่านการค้าไนท์บาร์ซาร์ มีความหนาแน่นคดี 15 - 24 คดีต่อตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่รวม 1.2 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีต่ำกว่ารองลงมา มีความหนาแน่นของคดี 10 - 14 คดีต่อตารางกิโลเมตร มีลักษณะเป็นย่านชุมชน ตลาด หรือที่พักอาศัยทั่วไป มี 5 บริเวณ ได้แก่ บริเวณตลาดคันพยอม บริเวณตลาดศิริวัฒนาตามแนวถนนไปจนถึงสี่แยกวงสิงห์ หมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ และบริเวณตลาดเมืองสมุทร ส่วนบริเวณอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ มีคดีเกิดขึ้นน้อย และอยู่ห่างจากย่านชุมชนออกไปมาก

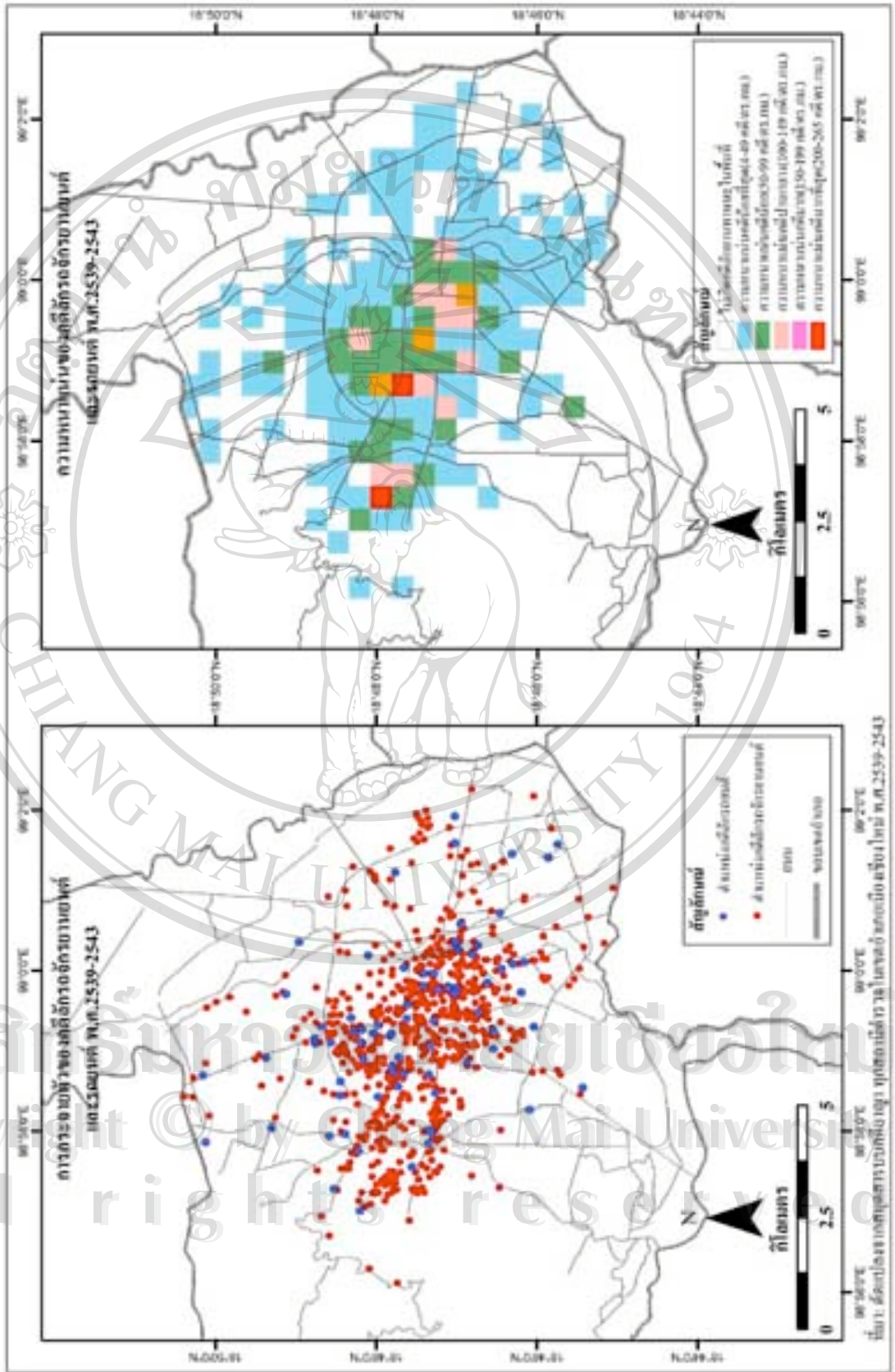
จะเห็นได้ว่า การกระจายตัวและความหนาแน่นของคดีทั้งสามประเภทดังกล่าว มีลักษณะเช่นเดียวกันกับคดีลักทรัพย์ คือ มีความหนาแน่นสูง ณ ศูนย์กลางธุรกิจหลักใจกลางเมือง มีจำนวนในการเกิดคดีและความหนาแน่นของคดีต่อพื้นที่ลดลงเมื่อห่างจากย่านดังกล่าวมากขึ้นสังเกตได้จาก เขตชานเมืองที่มีความหนาแน่นของคดีที่ต่ำกว่าในเขตเมืองชั้นใน แต่อย่างไรก็ตาม ความหนาแน่นของคดีในเขตเมืองชั้นในไม่ได้ลดลงในลักษณะที่เป็นสัดส่วนตามระยะห่างจากย่านใจกลางเมืองเพียงประการเดียว เนื่องจากในพื้นที่ศึกษา ยังมีแหล่งชุมชนในบริเวณอื่นๆ ที่มีอาชญากรรมประเภทนี้เกิดขึ้นมาก เช่น บริเวณด้านหลังตลาดอนุสารริมถนนเจริญประเทศ บริเวณลานเอนกประสงค์ประตูท่าแพ และย่านถนนมูลเมืองในเขตคูเมือง บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว รวมไปถึงพื้นที่ในเขตคูเมืองตอนใน บริเวณตลาดคันพยอม บริเวณหมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ ตลาดเมืองสมุทร ดังนั้น ความหนาแน่นของคดีจึงมีลักษณะกระจุกตัวเป็นกลุ่มอยู่

ในเขตเมืองชั้นใน โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นย่านการค้า ที่พักอาศัยและสถานบันเทิงต่างๆ ประปนอยู่ เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ มีจำนวนคนที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่มาก รวมไปถึงนักท่องเที่ยวจำนวนมากในย่านสถานบันเทิง สอดคล้องกับการศึกษาของประชัย เปี่ยมสมบูรณ์(2545) ที่กล่าวถึงแผนประทุษกรรมของคดียาเสพติดที่จังหวัดภูเก็ต ที่มักใช้โอกาสที่ผู้คนแออัด แฝงตัวเข้าหาผู้เสียหายที่หมายตาไว้ ซึ่งทรัพย์สินและหลบหนีไปอย่างรวดเร็ว(ตาราง 3.9)

สำหรับคดีลักขายนพหุภัณฑ์นั้นมีจำนวนมากรองลงมาจกคดีลักทรัพย์ทั่วไป มีจำนวน 2,172 คดี แต่สามารถระบุตำแหน่งสถานที่ได้เพียง 1,631 คดี สรุปเป็นสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด 775 แห่ง และเกิดขึ้นในบริเวณถนนอีก 62 เส้นทาง

ในด้านการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของคดีลักขายนพหุภัณฑ์ทั้งหมดนั้น เมื่อนำมาแสดงตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุบนแผนที่ และวัดการกระจายตัวของตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุ นั้น พบว่า คดีลักขายนพหุภัณฑ์ มีการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่มเช่นเดียวกับคดีประเภทอื่น(ตาราง 3.22) สถานที่เกือบทั้งหมด เกาะกลุ่มอย่างมากในบริเวณใจกลางเมือง และกระจายตัวไปตามถนนต่าง ๆ ที่มุ่งออกไปสู่รอบนอกของเมือง บริเวณเหล่านี้ได้แก่ บริเวณคูเมืองตอนในและบริเวณประตูท่าแพ ตลาดเทศบาลนครเชียงใหม่ ตลาดวโรรส ตลาดต้นลำไย ครอบคลุมมาจนถึงบริเวณถนนท่าแพ ถนนช้างคลาน ถนนลอยเคราะห์และถนนศรีดอนไชย ส่วนบริเวณด้านทิศตะวันตกของเมือง ได้แก่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับด้านทิศเหนือของเมือง ส่วนใหญ่กระจุกตัวในบริเวณตลาดศิริวัฒนา และย่านที่พักอาศัยด้านหลังตลาดศิริวัฒนา ย่านที่พักอาศัยโดยรอบสนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนบริเวณรอบนอกของเมือง ได้แก่ บริเวณห้างสรรพสินค้าต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาหางดง และบริเวณย่านหอพักโดยรอบมหาวิทยาลัยพายัพ (รูป 3.9) ส่วนบริเวณที่ไกลที่สุดของเมืองที่มีคดีเกิดขึ้นนั้น คือ บริเวณวัดพระธาตุคอกสุเทพ นอกจากนั้น สถานที่เกิดเหตุที่มีคดีลักขายนพหุภัณฑ์มากนั้นยังกระจายตัวไปตามริมถนนสายหลักที่สำคัญ คือ ถนนช้างคลาน ถนนห้วยแก้ว ถนนช้างเผือก และถนนสุเทพ ส่วนถนนที่มีคดีเกิดขึ้นมากที่สุดทั้ง 62 เส้นทางนั้น เมื่อเรียงลำดับจำนวนในการเกิดคดีจากมากไปหาน้อยนั้น ถนนที่มีคดีลักขายนพหุภัณฑ์เกิดขึ้นสูงที่สุดคือ ถนนพระปกเกล้า 9 ครั้ง รองลงมาคือ ถนนกำแพงดิน 8 ครั้ง ส่วนถนนเวียงแก้ว และถนนคชสารมีคดีเกิดขึ้น 7 ครั้งเท่ากัน

ในด้านความหนาแน่นของคดีลักขายนพหุภัณฑ์ พื้นที่ที่เกิดคดีลักขายนพหุภัณฑ์ที่มีความหนาแน่นของการคดีมากที่สุดมีสองบริเวณ คือ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเฉพาะบริเวณหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดเป็นพื้นที่รวม 0.48

รูป 3.9 การกระจายตัวของที่ดินเกษตรกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ พื้นที่ที่มีความหนาแน่นคดีมาก มี 3 บริเวณด้วยกัน คือ บริเวณศูนย์การค้า 12 ห้วยแก้ว ริมถนนห้วยแก้ว วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ริมถนนเวียงแก้ว และบริเวณโรงเรียนพาณิชย์การเชียงใหม่ ริมถนนคชสาร ถัดมา คือพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีปานกลาง ได้แก่ บริเวณหอพักนักศึกษาและสนามกีฬากลางในเขตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บริเวณโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ริมถนนสุเทพ บริเวณตลาดศิริวัฒนา สวนสาธารณะหนองบวกหาด ลานเอนกประสงค์ประตูท่าแพ และบริเวณด้านหลังตลาดต้นลำไย ส่วนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีน้อยนั้น ได้แก่ บริเวณตลาดขายสินค้ามือสองตรงกันข้ามกับโรงแรมรินทร์คำ ต่อเนื่องมาจนถึงโรงแรมเชียงใหม่ภูคำ บริเวณตลาดต้นพยอม ย่านที่พักอาศัยด้านหลังตลาดศิริวัฒนา อาคารซีเอ็มคอมพิวเตอร์ ครอบคลุมไปจนถึงบริเวณที่พักอาศัยย่านสันติธรรม ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง และบริเวณโดยรอบตลาดวโรรส ที่เป็นย่านที่พักอาศัยปะปนไปกับพาณิชย์กรรม ส่วนบริเวณอื่นๆ ในเขตเมืองชั้นในต่อเนื่องไปจนถึงเขตชานเมือง มีความหนาแน่นของคดีต่ำกว่าพาหนะต่อพื้นที่น้อยที่สุด

สถานที่เกิดเหตุของคดีลักขโมยพาหนะนั้น มีลักษณะคล้ายกับคดีลักทรัพย์ทั่วไป คือมักเกิดในบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ จำนวนมากเข้าออกตลอดเวลา และมีพื้นที่กว้าง ทำให้การดูแลตรวจตราให้ทั่วถึงพื้นที่ทำได้ยาก และไม่เต็มที นอกจากนี้ แม้ว่า ได้มีการพยายามควบคุมการเข้า-ออกของยานพาหนะ แต่ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงการรับประกันในการสูญหายของยานพาหนะที่ผ่านเข้าออก ที่เห็นได้ชัดเจนคือ บัตรจอดรถในห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว ระบุไว้ด้านหลังบัตรว่า ทางห้างจะไม่รับผิดชอบในกรณีที่รถสูญหายหรือมีอันตราย หรือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ควบคุมการเข้ามาข้างในพื้นที่ของรถจักรยานยนต์และรถยนต์ แต่ในบริเวณขาออกก็ไม่ได้เข้มงวดในการนำรถจักรยานยนต์และรถยนต์ออกนอกพื้นที่กันอย่างจริงจัง เป็นโอกาสให้ผู้กระทำผิดสามารถขโมยยานพาหนะออกไปได้

โดยสรุป การกระจายตัวและความหนาแน่นของคดีแยกเป็นรายประเภทนั้น ทุกประเภทคดีมีการกระจายตัวเป็นแบบกลุ่ม หรือมีการกระจุกตัวกันในพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด และไม่ได้มีการกระจายไปทั่วทั้งพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ การกระจายตัวและความหนาแน่นรายประเภทคดีนั้น มีความแตกต่างกับสมมุติฐานข้อที่สองอยู่บ้าง คือ มีเพียงคดีวิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ที่มีความหนาแน่นมากในบริเวณย่านใจกลางเมือง ส่วนคดีลักทรัพย์ และลักขโมยพาหนะนั้น มีความหนาแน่นมากในบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ แต่อย่างไรก็ตาม ในบริเวณอื่น ๆ ของเมืองที่มีความหนาแน่นของคดีรองลงมา ก็มีลักษณะที่สอดคล้องกับสมมุติฐาน คือ มีความหนาแน่นของคดีมากในบริเวณย่านพาณิชย์กรรม โดยเฉพาะ บริเวณศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ ที่มีคดีเกิดขึ้นสูง และส่วนบริเวณอื่น ๆ ที่เหลือ มีความ

หนาแน่นของคดีลดลงตามระยะห่างจากบริเวณดังกล่าว และบริเวณที่มีความหนาแน่นของคดีประเภทหนึ่งๆ สูง ในขณะที่เดียวกัน บริเวณดังกล่าวก็มีการเกิดคดีประเภทอื่น ๆ ปะปนอยู่สูงเช่นกัน เช่น บริเวณริมถนนมูลเมือง ด้านหลังประตูท่าแพที่มีการเกิดคดีวิ่งราวทรัพย์มาก ก็ยังมีคดีประเภทลักขโมยทรัพย์สินเกิดขึ้นสูงเช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่า มีปัจจัยร่วมบางประการที่มีอยู่ในพื้นที่บริเวณนั้นและส่งผลให้เกิดคดีอาชญากรรมเหล่านี้ มีความหนาแน่นของคดีที่แตกต่างกันระหว่างพื้นที่ การทราบถึงลักษณะทางนิเวศวิทยาดังกล่าวโดยเฉพาะในบริเวณที่เกิดคดีหนาแน่นมากนั้น จะทำให้ทราบได้ถึงพื้นที่อื่นๆ ของเมือง ที่มีลักษณะทางนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกันแม้ว่าไม่ได้อยู่ในบริเวณเดียวกับพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีสูง แต่ทว่า ลักษณะทางนิเวศวิทยาที่ประกอบอยู่ในพื้นที่เหล่านั้น เป็นสิ่งแสดงถึงโอกาสที่อาจเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ ดังนั้น ต้องมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างนิเวศวิทยาของเมืองกับการเกิดคดีอาชญากรรมในบทต่อไป อันนำไปสู่การคาดการณ์และการป้องกันพื้นที่ได้

3.3 สถานที่ที่มีการเกิดอาชญากรรมซ้ำซาก

จากสถิติคดีอาชญากรรมระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543 ได้พบพื้นที่ที่มีคดีเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง กลายเป็นการเกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่ซ้ำซาก ที่ควรมีการแก้ไขและหาทางป้องกันในอนาคต

จากสถิติการเกิดคดีทั้งหมดในรอบ 5 ปี ที่มีคดีเกิดขึ้นถึง 5,224 คดีนั้น เมื่อนำคดีที่ไม่สามารถระบุตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุหรือคดีที่ระบุสถานที่เกิดเหตุไม่ชัดเจนออกจากการศึกษาเหลือคดีเพียง 3,674 คดีที่สามารถระบุตำแหน่งสถานที่ ซึ่งสามารถสรุปเป็นสถานที่เกิดเหตุได้เพียง 1,569 แห่ง หรือหมายความว่า มีสถานที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมซ้ำซ้อนมากกว่า 1 ครั้งในที่เดียวกัน

การวิเคราะห์การเกิดคดีอาชญากรรมซ้ำซากในพื้นที่ศึกษา ใช้ข้อมูลรวมในรอบ 5 ปี และจำนวนคดีเฉลี่ยที่เกิดในสถานที่เหล่านั้นต่อไป พบว่า สถานที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากที่สุดคือ ห้างสรรพสินค้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว มีคดีโดยรวมทั้งหมด 141 คดี หรือเกิดคดีเฉลี่ย 28 ครั้งต่อปี รองลงมาคือ ห้างสรรพสินค้าแม่โคร 124 ครั้งหรือเฉลี่ย 25 ครั้งต่อปี ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ 97 ครั้ง หรือเฉลี่ย 24 ครั้ง(ตาราง 3.22)

ตาราง 3.22 การสรุปสถานที่เกิดเหตุที่เกิดคดีมากที่สุด 20 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2539-2543

สถานที่เกิดเหตุ	จำนวนคดี	จำนวนเฉลี่ย(จำนวนครั้ง/ปี)
ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว	141	28
ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร	124	25
ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์(พ.ศ. 2540)	97	24
ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง(พ.ศ. 2540)	70	18
ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี(พ.ศ. 2541)	68	23
ห้างริมบึงซูเปอร์มาร์เก็ตสาขาโชตนา	66	13
ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาแอร์พอร์ต	29	5
สวนสาธารณะหนองบวกหาด	26	5
ตลาดเมืองสมุทร	24	5
ตลาดวโรรส	23	5
ลานจอดรถโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่(หน้าห้องฉุกเฉิน)	23	5
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	22	4
วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ถ.เวียงแก้ว ต.ศรีภูมิ	22	4
ห้างริมบึงซูเปอร์สโตร์สาขาแก้ววรัฐ	21	4
ลานจอดรถคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	20	4

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

จะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นสถานที่เกิดอาชญากรรมมาก เป็นย่านพาณิชยกรรม สถาบันการศึกษา เขตโรงพยาบาลที่เป็นสาธารณูปการขนาดใหญ่ และย่านชุมชนเกือบทั้งหมด (รูป 3.10) โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ สถานที่เหล่านี้มีความพลุกพล่านของผู้คนมาก เช่น ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขาแอร์พอร์ต รวมไปถึง ริมบึงซูเปอร์มาร์เก็ตอีกสาขาโชตนา และ สาขาแก้ววรัฐ ก็มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมขนาดใหญ่ อยู่บนถนนสายสำคัญของเมือง และถนนระหว่างอำเภอที่เชื่อมเขตเมืองชั้นในและเขตเมืองชั้นนอก จึงมีผู้คนจำนวนมากเข้าออกพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่การใช้จ่ายยังกว้าง จึงทำให้การควบคุมดูแลเป็นไปอย่างยากลำบาก เหลือเพียงการควบคุมดูแลเฉพาะบริเวณใดบริเวณหนึ่งเท่านั้น เช่น บริเวณเคาน์เตอร์จ่ายเงินหรือบริเวณทางเข้าออกที่มีการตรวจสินค้าก่อนออกจากพื้นที่ หรือบริเวณชั้นแสดงสินค้า ที่มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดอยู่ใกล้เคียง เป็นต้น

บริเวณตลาด ในที่นี้ ตลาดที่เกิดคดีอาชญากรรมมากที่สุดคือ ตลาดเมืองสมุทร และ ตลาดวโรรส ที่มีลักษณะเดียวกับห้างสรรพสินค้า คือ มีผู้คนพลุกพล่านอย่างมาก เป็นย่านชุมชน และมีกิจกรรมต่างๆ ทั่วพื้นที่ตลอดเวลา การจัดการควบคุมดูแลพื้นที่จึงทำได้ยาก ทำให้สถานที่เหล่านี้มีจำนวนคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูง

ส่วนบริเวณสถาบันการศึกษา ได้แก่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ และลานจอดรถคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เขตโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และสวนสาธารณะหนองบวกหาดที่มีคดีเกิดขึ้นมากนั้น ก็มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิด การดูแลการเข้าออกพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงที่มีผู้คนจำนวนมากเข้ามาใช้สอยพื้นที่ เช่น ช่วงเวลากลางวันที่เป็นเวลาเรียนในเขตสถาบันการศึกษา ช่วงเวลาเย็นในสวนสาธารณะ ก็มีความสับสนวุ่นวายขึ้นในพื้นที่ ก็เป็นโอกาสที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้

โดยสรุป บริเวณต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากกว่าบริเวณอื่น ควรมีการเฝ้าระวังภายในพื้นที่อย่างมาก เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากหากมีแหล่งชุมชนต่างๆ อยู่ใกล้เคียง โอกาสที่พื้นที่เหล่านี้จะกระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมในชุมชนเพิ่มขึ้น ก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างยิ่ง การนำปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองมาหาความสัมพันธ์กับการเกิดคดีอาชญากรรม ช่วยให้สามารถกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดอาชญากรรมได้มากขึ้น ดังจะได้นำเสนอต่อในบทที่ 4 เพื่อประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมที่จะกล่าวไว้ในบทที่ 5 ต่อไป

3.4 ลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหายและผู้กระทำผิด

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหรือผู้เสียหาย และผู้กระทำผิดในแต่ละคดี ยังเป็นข้อมูลที่สามารถอธิบายภาวะการเกิดอาชญากรรมได้มากขึ้น โดยสามารถนำมาสรุปแยกประเภทคดีและลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหาย กับประเภทคดีและลักษณะพื้นฐานของผู้ต้องหา ได้ดังนี้

3.4.1 ประเภทคดีและลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหาย

เพศของผู้เสียหาย

คดีอาชญากรรมแทบทุกประเภท มีผู้เสียหายที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยคดีที่มีผู้เสียหายเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงจำนวน 4 ประเภทเรียงตามลำดับคดีจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คดีลักทรัพย์มีผู้เสียหายเป็นชายร้อยละ 64.17 หญิงร้อยละ 32.56 (ตาราง 3.23)

ตาราง 3.23 ประเภทคดีแยกตามเพศของผู้เสียหาย

เพศ	ประเภทคดี													
	ลักทรัพย์		ชิงทรัพย์		ชิงทรัพย์		ปล้นทรัพย์		ลักทรัพย์		ลักทรัพย์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	90	3.27	6	2.76	0	0	1	3.13	22	1.08	1	0.73	120	2.30
ชาย	1,764	64.17	52	23.96	28	51.85	14	43.75	1,077	52.92	92	67.15	3,027	57.94
หญิง	895	32.56	159	73.27	26	48.15	17	53.13	936	46.00	44	32.12	2,077	39.76
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

คดีชิงทรัพย์ มีผู้เสียหายเป็นชาย ร้อยละ 51.85 หญิง ร้อยละ 48.15 อย่างไรก็ตาม จำนวนคดีชิงทรัพย์แยกตามเพศนั้น สัดส่วนเพศที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีโอกาสในการตกเป็นผู้เสียหายจากการชิงทรัพย์ได้เท่าเทียมกัน ส่วนคดีลักทรัพย์จากรยานยนต์ มีผู้เสียหายเป็นชาย ร้อยละ 52.92 และหญิงร้อยละ 46 และคดีลักทรัพย์ มีผู้เสียหายเป็นชายร้อยละ 67.15 และหญิงร้อยละ 32.12

สำหรับคดีที่มีผู้เสียหายเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายนั้นมี 2 ประเภท ได้แก่ คดีชิงทรัพย์และคดีปล้นทรัพย์ โดยที่คดีชิงทรัพย์ ผู้เสียหายเป็นหญิงร้อยละ 73.27 เป็นชายร้อยละ 23.96 ส่วนคดีปล้นทรัพย์นั้น มีผู้เสียหายเป็นหญิงร้อยละ 53.13 ชายร้อยละ 43.75

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่าเหตุผลที่คดีชิงทรัพย์เกิดกับเพศหญิงมากกว่าเพศชายนั้น เป็นเพราะผู้หญิงนิยมถือกระเป๋าที่บรรจุสิ่งมีค่าหรือกระเป๋าตังค์ หรือสวมใส่เครื่องประดับที่เป็นการล่อตาล่อใจผู้กระทำผิดมากกว่าเพศชาย เมื่อผู้เสียหายพลอเรือ ไม่ทันระวังตน จึงถูกขโมย หรือกระชากกระเป๋าได้ง่าย ในขณะที่ผู้ชาย ใช้เครื่องประดับน้อยชิ้น และเก็บสิ่งของมีค่า หรือกระเป๋าตังค์ไว้ในกระเป๋าางมากกว่าการถือติดตัว จึงมีโอกาสถูกชิงทรัพย์ได้น้อยกว่าผู้หญิง ส่วนคดีปล้นทรัพย์มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย แสดงว่าโอกาสในการถูกปล้นทรัพย์ทั้งสองเพศจึงมีเท่ากัน

อายุของผู้เสียหาย

ผู้เสียหายส่วนใหญ่มียุอยู่ในช่วง 21-40 ปี โดยช่วงอายุมากที่สุดในแต่ละประเภทคดี คือ ช่วงอายุ 21-30 ปี ได้แก่ คดีฉ้อโกงทรัพย์ และคดีลักทรัพย์จักรยานยนต์ ช่วงอายุ 31-40 ปี คือ คดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ และคดีลักรถยนต์ และช่วงอายุ 41-50 ปี คือ คดีปล้นทรัพย์(ตาราง 3.24)

ตาราง 3.24 ประเภทคดีแยกตามช่วงอายุของผู้เสียหาย

อายุ	ประเภทคดี													
	ลักทรัพย์		ฉ้อโกงทรัพย์		ชิงทรัพย์		ปล้นทรัพย์		ลักรถจักรยานยนต์		ลักรถยนต์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	641	23.32	41	18.89	12	22.22	10	31.25	268	13.17	14	10.22	986	18.87
น้อยกว่า 20 ปี	145	5.27	20	9.22	5	9.26	2	6.25	459	22.56	1	0.73	632	12.10
21-30 ปี	634	23.06	63	29.03	9	16.67	4	12.50	658	32.33	31	22.63	1,399	26.78
31-40 ปี	708	25.75	48	22.12	11	20.37	4	12.50	313	15.38	49	35.77	1,133	21.69
41-50 ปี	403	14.66	27	12.44	8	14.81	10	31.25	262	12.87	35	25.55	745	14.26
51 ปีขึ้นไป	218	7.93	18	8.29	9	16.67	2	6.25	75	3.69	7	5.11	329	6.30
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: ดัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

เชื้อชาติของผู้เสียหาย

เชื้อชาติของผู้เสียหาย พบว่า คดีทุกประเภทมีผู้เสียหายเป็นคนเชื้อชาติไทยมากกว่าชาวต่างชาติ (ตาราง 3.25) ประเภทคดีที่มีสัดส่วนของผู้เสียหายชาวไทย ดังนี้ คดีลักทรัพย์ร้อยละ 91.12 คดีฉ้อโกงทรัพย์นั้น ร้อยละ 70.97 คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 92.59 คดีปล้นทรัพย์ ร้อยละ 75 คดีลักรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 97.69 และคดีลักรถยนต์ ร้อยละ 98.54

ตาราง 3.25 ประเภทคดีแยกตามเชื้อชาติของผู้เสียหาย

เชื้อชาติ	ประเภทคดี													
	ลักทรัพย์		ชิงทรัพย์		ชิงทรัพย์		ปล้นทรัพย์		ฉ้อโกง		ฉ้อโกง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	90	3.27	6	2.76	0	0	1	3.13	22	1.08	1	0.73	120	2.30
ชาวไทย	2,505	91.12	154	70.97	50	92.59	24	75	1,988	97.69	135	98.54	4,856	92.96
ชาวต่างชาติ	154	5.6	57	26.27	4	7.41	7	21.88	25	1.23	1	0.73	248	4.75
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

อย่างไรก็ตาม จะต้องคำนึงถึงว่า แม้จะมีจำนวนของผู้เสียหายที่เป็นชาวต่างชาติน้อยกว่าชาวไทยก็ตาม แต่มีบางคดีที่มีอัตราส่วนชาวต่างชาติสูงกว่าคดีอื่น โดยเฉพาะคดีที่สัมพันธ์กับชาวต่างชาติที่เป็นนักท่องเที่ยว ได้แก่ คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 26.27 ของคดีนี้ทั้งหมด และคดีปล้นทรัพย์ร้อยละ 21.88 ของคดีนี้ทั้งหมด ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อในระยะยาว ทั้งในด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และด้านภาพพจน์ของประเทศไทยในสายตาของชาวต่างชาติอีกด้วย

3.4.2 ประเภทคดีและลักษณะพื้นฐานของผู้กระทำผิด

ลักษณะพื้นฐานของผู้กระทำผิด พบว่า มีความแตกต่างตามประเภทคดี ทั้งในด้านเพศ อายุ จำนวน และเชื้อชาติ ดังนี้

เพศของผู้กระทำผิด

เมื่อแยกประเภทคดีและเพศของผู้กระทำผิด พบว่ามีผู้กระทำผิดเป็นชายมากกว่าหญิง อย่างเห็นได้ชัด(ตาราง 3.27) แต่ละประเภทคดีมีส่วนผู้กระทำผิดแยกตามเพศ โดยคดีลักทรัพย์ มีผู้กระทำผิดเป็นชายร้อยละ 42.34 หญิงร้อยละ 17.75 คดีชิงทรัพย์ เป็นชายร้อยละ 24.42 หญิงร้อยละ 2.76

ตาราง 3.26 ประเภทคดีแยกตามเพศของผู้กระทำผิด

เพศ	ประเภทคดี													
	ลักทรัพย์		ชิงทรัพย์		ชิงทรัพย์		ปล้นทรัพย์		ลักทรัพย์		ลักทรัพย์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	1,097	39.91	158	72.81	31	57.41	21	65.63	1,717	84.37	102	74.45	3,126	59.84
ชาย	1,164	42.34	53	24.42	22	40.74	9	28.13	292	14.35	27	19.71	1,567	30.00
หญิง	488	17.75	6	2.76	1	1.85	2	6.25	26	1.28	8	5.84	531	10.16
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

สำหรับคดีชิงทรัพย์ มีผู้กระทำผิดเป็นชายร้อยละ 40.74 หญิงร้อยละ 1.85 และคดีปล้นทรัพย์ มีผู้กระทำผิดเป็นชายร้อยละ 28.13 หญิง ร้อยละ 6.25 ส่วนคดีลักทรัพย์และลักทรัพย์ ยนต์นั้น ผู้กระทำผิดเป็นชายร้อยละ 14.35 และ 19.71 ตามลำดับ ส่วนผู้กระทำผิดเป็นหญิงคิดเป็น ร้อยละ 1.28 และ 5.84 ตามลำดับ

สาเหตุที่คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์นั้น มีจำนวนผู้กระทำผิดที่เป็นเพศหญิงน้อยกว่าเพศชาย อย่างมาก เป็นเพราะว่า เพศชายมีโอกาสในการกระทำความผิดได้ง่าย จากธรรมชาติพื้นฐานที่มีความก้าวร้าวรุนแรง และมีความคล่องตัวมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงไม่ลงมือกระทำความผิดประเภทนี้ แต่ถ้าหากมีความจำเป็นเกิดขึ้น มักเลี่ยงด้วยการกระทำความผิดประเภทที่ตนเองต้องตกเป็นผู้เสียหายมากกว่า เช่น เป็นโสเภณี หรือเล่นการพนัน โดยที่ไม่จำเป็นต้องลักทรัพย์สินเหมือนเพศชาย

อายุของผู้กระทำผิด

ในด้านช่วงอายุของผู้กระทำผิด พบว่า ผู้กระทำผิดทุกประเภทคดี อยู่ในวัยฉกรรจ์ หรือ ช่วง 21-30 ปีเป็นจำนวนมากที่สุด โดยคดีลักทรัพย์ มีผู้กระทำผิดที่อยู่ในวัยนี้ร้อยละ 18.08 คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 10.14 คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 11.11 คดีปล้นทรัพย์ ร้อยละ 6.25 ส่วนคดีลักทรัพย์ ยนต์และรถยนต์ มีผู้กระทำผิดที่อยู่ในวัยดังกล่าวร้อยละ 4.03 และ 7.3 ตามลำดับ (ตาราง 3.27)

ตาราง 3.27 ประเภทคดีแยกตามช่วงอายุของผู้กระทำผิด

อายุ	ประเภทคดี													
	คดีลักทรัพย์		คดีฉ้อราษฎร์บังหลวง		คดีชิงทรัพย์		คดีปล้นทรัพย์		คดีฉ้อโกง		คดีฉ้อโกง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	1,434	52.16	174	80.18	44	81.48	26	81.25	1,816	89.24	119	86.86	3,613	69.16
น้อยกว่า 20 ปี	420	15.28	11	5.07	2	3.70	1	3.13	80	3.93	0	0.00	514	9.84
21-30 ปี	497	18.08	22	10.14	6	11.11	2	6.25	82	4.03	10	7.30	619	11.85
31-40 ปี	260	9.46	6	2.76	1	1.85	1	3.13	41	2.01	4	2.92	313	5.99
41-50 ปี	109	3.97	4	1.84	1	1.85	1	3.13	14	0.69	4	2.92	133	2.55
51 ปีขึ้นไป	29	1.05	0	0	0	0	1	3.13	2	0.10	0	0	32	0.61
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: ดัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

นอกจากนี้ ในด้านผู้กระทำผิดที่อยู่ในวัยไม่เกิน 20 ปี ก็มีเป็นจำนวนมากรองลงมาจากผู้กระทำผิดที่อยู่ในวัยฉกรรจ์ มี 4 ประเภท คือ คดีลักทรัพย์ มีผู้กระทำผิดในวัยนี้ คิดเป็นร้อยละ 15.28 คดีฉ้อราษฎร์บังหลวง ร้อยละ 5.07 คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 3.7 และคดีฉ้อโกงจากรายานยนต์ ร้อยละ 3.93 ส่วนคดีปล้นทรัพย์ที่มีผู้กระทำผิดที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี และมากกว่า 30 ปีมีจำนวนเท่ากัน และคดีฉ้อโกงที่ไม่พบว่าผู้กระทำผิดอยู่ในช่วงวัยดังกล่าว

จำนวนของผู้กระทำผิด

ในด้านจำนวนผู้กระทำผิดต่อการก่อคดีอาชญากรรม พบว่า ในคดีทุกประเภท ผู้กระทำผิดมักมีการกระทำความผิดเพียงคนเดียว โดยคดีลักทรัพย์นั้น คดีที่ผู้กระทำผิดมีการกระทำความผิดเพียงคนเดียวมีถึงร้อยละ 59.91 ของจำนวนคดีลักทรัพย์ทั้งหมด คดีฉ้อราษฎร์บังหลวง ร้อยละ 29.95 ส่วนคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์นั้น คิดเป็นร้อยละ 44.44 และ 34.38 ตามลำดับ และคดีฉ้อโกงจากรายานยนต์และรถยนต์นั้น มีผู้กระทำผิดเพียงคนเดียวร้อยละ 15.48 และร้อยละ 25.55 ตามลำดับ (ตาราง 3.28)

ตาราง 3.28 ประเภทคดีแยกตามจำนวนผู้กระทำผิด

จำนวนผู้กระทำผิด	ประเภทคดี													
	ลัทธิทรัพย์		วิงราวทรัพย์		ชิงทรัพย์		ปล้นทรัพย์		ลักทรัพย์		ลักทรัพย์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	824	29.97	105	48.39	22	40.74	6	18.75	1,548	76.07	85	62.04	2,590	49.58
1 คน	1,647	59.91	65	29.95	24	44.44	11	34.38	315	15.48	35	25.55	2,097	40.14
2 คน	202	7.35	40	18.43	6	11.11	5	15.63	103	5.06	10	7.30	366	7.01
3 คน	57	2.07	6	2.76	1	1.85	4	12.50	50	2.46	5	3.65	123	2.35
3 คนขึ้นไป	19	0.69	1	0.46	1	1.85	6	18.75	19	0.93	2	1.46	48	0.92
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

สิ่งที่น่าสังเกตด้านจำนวนผู้กระทำผิดกับประเภทคดี โดยเฉพาะคดีชิงทรัพย์และคดีปล้นทรัพย์นั้น ที่มีความแตกต่างด้านรายละเอียดของการกระทำผิดเพียงเล็กน้อย คือ จำนวนผู้กระทำผิดโดยนัยแล้ว คดีปล้นทรัพย์นั้นหมายถึงคดีชิงทรัพย์ที่มีการร่วมกันกระทำผิดตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป โดยมีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญเช่นเดียวกับคดีชิงทรัพย์(สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2545) จากตาราง 3.28 จะเห็นได้ว่า มีคดีชิงทรัพย์บางคดีที่มีผู้กระทำผิดตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป แต่ยังคงเป็นลักษณะของคดีชิงทรัพย์นั้น จากการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า ในคดีบางประเภทนั้นมีลักษณะการกระทำผิดเป็นกลุ่ม โดยมีหน้าที่มอบหมายให้แต่ละฝ่ายช่วยกันทำ เช่น การดูเส้นทางเพื่อจี้แะเข้าอาคาร การพูดคุยเรียกร้องความสนใจจากยามรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งในคดีเหล่านั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำผิดเบื้องต้นได้เพียง 1-2 คนเท่านั้น ต่อมามีการสืบสวน และขยายผลจนสามารถจับกุมผู้กระทำผิดเพิ่มเติมได้ในคดีนั้น ๆ อาจเป็นด้วยการซัดทอดจากผู้ต้องหาคนเดิม การติดตามหาของกลาง และเมื่อจับกุมได้ จึงนำมาเพิ่มเติมลงในบันทึกคดีเดิม จึงทำให้บางคดีมีผู้กระทำผิดมากกว่า 1 คนขึ้นไป ส่วนคดีชิงทรัพย์ที่มีผู้กระทำผิด 3 คนขึ้นไปนั้น เป็นผู้กระทำผิดที่จับกุมเพิ่มเติมได้ในภายหลัง เป็นเพียงผู้รับฝากของกลาง หรือรู้เห็นเป็นใจด้วย แต่ไม่ได้มีการกระทำผิดร่วมกัน

เชื้อชาติของผู้กระทำผิด

ในด้านเชื้อชาติของผู้กระทำผิด พบว่า คดีทุกประเภทมีผู้กระทำผิดเป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติอย่างมาก โดยแต่ละประเภทคดีสัดส่วนของผู้กระทำผิดชาวไทย คือ คดีลักทรัพย์ร้อยละ 58.75 คดีวิ่งราวทรัพย์ ร้อยละ 25.81 คดีชิงทรัพย์ ร้อยละ 37.04 คดีปล้นทรัพย์ ร้อยละ 31.25 คดีลักรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 14.79 และคดีลักรถยนต์ ร้อยละ 25.55 (ตาราง 3.29)

ตาราง 3.29 ประเภทคดีแยกตามเชื้อชาติผู้กระทำผิด

เชื้อชาติ	ประเภทคดี													
	ลักทรัพย์		วิ่งราวทรัพย์		ชิงทรัพย์		ปล้นทรัพย์		ลักรถจักรยานยนต์		ลักรถยนต์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	1,103	40.12	160	73.73	32	59.26	21	65.63	1,719	84.47	102	74.45	3,137	60.05
ชาวไทย	1,615	58.75	56	25.81	20	37.04	10	31.25	301	14.79	35	25.55	2,037	38.99
ชาวต่างชาติ	31	1.13	1	0.46	2	3.70	1	3.13	15	0.74	0	0.00	50	0.96
รวม	2,749	100	217	100	54	100	32	100	2,035	100	137	100	5,224	100

ที่มา: คัดแปลงจากสมุดสารบบคดีอาญาประจำสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2539-2543

โดยสรุป จากลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหายและผู้กระทำผิด พบว่า ในด้านลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหายนั้น ในแต่ละประเภทคดีมีความคล้ายคลึงกันเกือบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นด้านเพศของผู้เสียหาย อายุ หรือเชื้อชาติ โดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติทุกประเภทคดี แต่ก็มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง คือ คดีประเภทวิ่งราวทรัพย์และคดีปล้นทรัพย์ ที่มีผู้เสียหายเป็นหญิงมากกว่าชาย ซึ่งแตกต่างไปจากประเภทคดีอื่นๆ ที่ผู้เสียหายเป็นชายมากกว่าหญิง ช่วงอายุของผู้เสียหาย มักอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี แทบทุกประเภทคดี ยกเว้นคดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีลักรถยนต์ ที่ผู้เสียหายมีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ส่วนคดีปล้นทรัพย์ มีจำนวนผู้เสียหายที่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปีเท่ากับผู้เสียหายในช่วงอายุ 21-30 ปี นอกจากนี้ ในด้านลักษณะพื้นฐานของผู้กระทำผิดในแต่ละประเภทคดี ที่มีลักษณะที่เหมือนกันทั้งหมด คือ ผู้กระทำผิดเป็นผู้ชายมากกว่าหญิง มีช่วงอายุอยู่ในวัยฉกรรจ์หรืออยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี มักมีการกระทำผิดเพียงคนเดียว และเป็นคนเชื้อชาติไทย

3.5 สรุป

สำหรับการศึกษาด้านลักษณะของคดีอาชญากรรมและการกระจายตัวในบพนี้ สามารถทำให้ทราบได้ถึงแนวโน้มของการเกิดคดี ประเภทคดี ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ประเภทสถานที่ และบริเวณสถานที่เฉพาะแห่งที่มักเกิดคดีขึ้นในเมืองเชียงใหม่ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ในด้านจำนวนคดีโดยรวมทุกประเภท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 – 2543 รวมระยะเวลา 5 ปี มีแนวโน้มว่าเพิ่มสูงขึ้น โดยมีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือคดีลักรถจักรยานยนต์ และคดีชิงทรัพย์ แต่เมื่อแยกประเภทคดีแล้ว มีเพียงคดีลักทรัพย์และคดีลักรถจักรยานยนต์ที่มีการเพิ่มขึ้นที่สูงอย่างมาก ส่วนคดีประเภทอื่นที่เหลือมีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นน้อย และค่อนข้างคงที่ในแต่ละปี ที่ทำการศึกษา แต่แนวโน้มดังกล่าวอาจมีการลดลงได้ในอนาคต เนื่องจากข้อมูลอาชญากรรมที่นำมาใช้ในการศึกษามีช่วงจำนวนปีเพียง 5 ปี ซึ่งการคาดการณ์แนวโน้มของ อาชญากรรมต้องใช้ข้อมูลถึง 10 ปีขึ้นไป อีกทั้งยังอาจเป็นช่วงที่อาชญากรรมในเขตเมืองเชียงใหม่มีการเพิ่มขึ้นอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ด้านแนวโน้มของคดีโดยรวมในช่วงปีที่ทำการศึกษาสอดคล้องตามสมมุติฐานข้อที่หนึ่ง คือมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นภายหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ในด้านประเภทสถานที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากที่สุดนั้น พบว่า คดีอาชญากรรมโดยรวมแล้วพบมากในบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว แต่เมื่อแยกประเภทคดีแล้ว คดีส่วนใหญ่พบมากในบริเวณที่พักอาศัยทั่วไป คือ คดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ และคดีลักรถจักรยานยนต์ คดีวิ่งราวทรัพย์พบมากในบริเวณริมถนน และคดีลักรถจักรยานยนต์ที่พบมากในบริเวณที่พักอาศัยชั่วคราว แสดงว่า ความแตกต่างระหว่างสถานที่เกิดเหตุ มีผลทำให้จำนวนคดีในแต่ละประเภทไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ในด้านเวลาเกิดเหตุ คดีโดยรวมเกิดขึ้นในเวลากลางวันและกลางคืนในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาแยกประเภทคดี พบว่า คดีส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเวลากลางคืนมากกว่าในเวลากลางวัน ยกเว้นคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นในเวลากลางวันมากกว่า และเมื่อพิจารณารวมไปถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ แยกตามสถานที่เกิดเหตุและประเภทคดี ในเวลากลางวัน มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด พบมากในย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ ส่วนในเวลากลางคืน มีคดีลักรถจักรยานยนต์และรถยนต์เกิดขึ้นมากที่สุด พบมากในย่านที่พักอาศัยชั่วคราว รองลงมาคือ คดีวิ่งราวทรัพย์ พบมากในบริเวณริมถนน คดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ พบมากในย่านที่พักอาศัยทั่วไป และย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ แสดงว่า ช่วงเวลาเกิดเหตุ มีผลทำให้จำนวนคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานที่เกิดเหตุไม่เท่ากัน แม้ว่าเป็นสถานที่เกิดเหตุประเภทเดียวกันก็ตาม

สำหรับวันที่เกิดเหตุ คดีโดยรวมเกิดขึ้นมากในวันธรรมดามากกว่าวันหยุด แต่เมื่อเปรียบเทียบประเภทคดีและมีผลทำให้จำนวนคดีในแต่ละสถานที่เกิดเหตุไม่เท่ากัน เช่นเดียวกับช่วงเวลาเกิดเหตุ คือ ในวันธรรมดา มีคดีลักทรัพย์มากที่สุดในย่านที่พักอาศัยทั่วไป แต่ในวันหยุด มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากในย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ ส่วนคดีประเภทอื่นๆ นั้น พบมากในสถานที่ประเภทเดียวกันทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด คือ คดีลักรถจักรยานยนต์และรถยนต์ พบมากในย่านที่พักอาศัยชั่วคราว คดีวิ่งราวทรัพย์ พบมากในบริเวณริมถนน ส่วนคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ พบมากในย่านที่พักอาศัยทั่วไป ในด้านเดือนที่เกิดเหตุ นั้น คดีทุกประเภทเกิดขึ้นมากในช่วงฤดูการท่องเที่ยว หรือเดือนที่เกี่ยวข้องกับงานเทศกาลประจำปีของเมืองเชียงใหม่ คือ เดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน และ พฤศจิกายน

สำหรับการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมแยกเป็นรายตำบลนั้น พบว่า คดีอาชญากรรมโดยรวมเกิดขึ้นมากที่สุดที่เขตตำบลหนองป่าครั่งและตำบลป่าแดด ส่วนในด้านการกระจายตัวของอาชญากรรมโดยรวมแยกตามสถานที่เกิดเหตุในแต่ละปี มีการกระจายตัวแบบเกาะกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มว่าการกระจายตัวของอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่ มีการเกาะกลุ่มที่ลดลงในทุกขณะเมื่อเวลาผ่านไป นอกจากนี้ การกระจายตัวของคดีแต่ละประเภทก็มีการเกาะกลุ่มเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่ มีลักษณะเกาะกลุ่มในบริเวณใจกลางเมืองแล้วลดลงไปตามระยะทางที่เพิ่มขึ้นในลักษณะเป็นวงแหวนที่กระจายออกจากใจกลางเมือง แล้วมีจำนวนสูงขึ้นในเขตชานเมือง ซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ และในบางประเภทคดีนั้น ก็มีจำนวนคดีสูงมากกว่าเขตใจกลางเมือง นอกจากนี้ ห้างสรรพสินค้าดังกล่าวก็มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นซ้ำซากอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดอีกด้วย โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี และห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง

ในด้านลักษณะพื้นฐานของผู้เสียหายและผู้กระทำผิดนั้น พบว่า ลักษณะของคดีอาชญากรรมในบางประเภทคดี มีลักษณะของผู้เสียหายที่แตกต่างไปจากคดีอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ได้แก่ คดีวิ่งราวทรัพย์ และคดีปล้นทรัพย์ ที่มีผู้เสียหายเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ และคดีลักรถยนต์ มีผู้เสียหายอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี ในขณะที่คดีประเภทอื่นๆ ที่เหลือ นั้น มีผู้เสียหายเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง และมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี ส่วนลักษณะพื้นฐานของผู้กระทำผิด ไม่พบความแตกต่างระหว่างประเภทคดี ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ผู้กระทำผิดมักเป็นชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี มักกระทำผิดเพียงคนเดียว และเป็นชาวไทยเกือบทั้งหมด